

ĐẠI ĐẠO TAM KỲ PHỐ ĐỘ

TÒA THÁNH TÂY NINH

HỘI THÁNH NGOẠI GIÁO CAO ĐÀI

Biên Khoa | Huỳnh Tâm

TÀI LIỆU SƯU TẦM 2016

hai • không • một • sáu

Ebook được làm theo tài liệu được trích từ tài liệu phổ biến trên Website **CAODAITV.FREE.FR**. Mọi góp ý, đề nghị bổ túc, sửa đổi những sơ sót, có thể có, xin vui lòng gởi điện thư vào địa chỉ: *tamnguyen351@live.com*

Thành thật tri ơn **SOẠN GIÀ HUỲNH TÂM, BAN PHỤ TRÁCH PHÓ BIẾN KINH SÁCH WEBSITE CAODAITV.FREE.FR** đã bỏ nhiều tâm-huyết và công sức trong việc sưu tập, biên khảo, đánh máy, in ấn hay phổ biến trên Website ngỏ hâu **GIÁO-LÝ ĐẠI-ĐẠO** được phổ truyền rộng rãi, lưu lại di-sản tinh-thần vô-giá cho thế-hệ hiện tại và nhiều thế-hệ tiếp nối mai sau.

California, 28/01/2016

Tâm Nguyên

HỘI THÁNH NGOẠI GIÁO CAO ĐÀI

Biên Khảo - Huỳnh Tâm

MỤC LỤC

	HỘI THÁNH NGOẠI GIÁO CAO ĐÀI TRUNG ƯƠNG (1927 - 1954)	9
▪	Lời Giới Thiệu.....	13
▪	Lời Trình Dâng	17
▪	Đức Tin Vô Cùng	19
▪	Hành Trình Phổ Độ.....	27
▪	Chính Quyền Bảo Hộ Phản Ứng	45
▪	Sứ Mạng Vì Nhân Loại	65
▪	Hoàn Chỉnh Hội Thánh Ngoại Giáo.....	79
▪	Tham Khảo Tư Liệu	83
	LỊCH SỬ HỘI THÁNH NGOẠI GIÁO ÂU CHÂU.....	85
▪	Lời Giới Thiệu.....	87
▪	Bộ C Bạch	89
▪	Vinh Danh	91
▪	Truyền Giáo Âu Châu	93
▪	Hóa Giải Bất Công Xã Hội.....	97
▪	Che Khuất Đức Tin	99
▪	Đường Về Phượng Tây.....	103
▪	Đức Tin Vô Cùng	105
▪	Nền Tảng Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu	107
▪	Đức Tin Ở Cõi Con Người	139
▪	Hội Nghị Cao Đài Âu Châu.....	151

▪ Bản Sắc & Đặc Thù Tôn Giáo Thế Giới	168
▪ Bản thống kê Quốc gia tỷ lệ tín ngưỡng	170
▪ Đạo Sư Đức Tin Mới	199



Tòa-Thánh Tây-Ninh

Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Trung Ương (1927 - 1954)

✚ Biên khảo Huỳnh Tâm

“ Trước mắt họ, có hiển hiên nhiều điều nghịch hẳn với tâm lý Công bình của họ, khi đã thấy những kẻ tùng Gia-Tô-Giáo đang bày bố các cơ quan Phước-Thiện mà lại chẳng nhờ Chánh phủ trợ giúp, còn Đạo Cao Đài đeo đuổi theo mục đích đại đồng và sự hành tàn với nguyên liệu hép hòi của họ mà cũng không chẳng quyền lập cơ-thể tương-trợ lấy nhau, rất cần yếu cho những kẻ nghèo hèn, là vì Đạo thiểu quyền chủ sản [Personnalité civile].**”**

“ Ấy là xứ Cao-Miên cù kỹ với tục lệ lâu đời đã hiểu cái giá trị tinh thần giáo lý của chúng tôi, mà do các quan-lại phát nӘ, e cho thất phát tiểu lợi của họ. Thật chẳng hẽ khi nào phải chính nhà Vua, vì nhà Vua cũng thường muốn cho cả Quốc-dân mình đặng hưởng hạnh phúc. Nhà Vua vẫn thường đề cao Tôn-chỉ của chúng tôi và thấy được cái tài cảm hóa của nó.**”**

*Tòa Thánh Tây Ninh 12/12/1937
Phạm Hộ Pháp*

LỜI GIỚI THIỆU

LỜI GIỚI THIỆU

TÔI XIN GIỚI THIỆU MỘT NGƯỜI BẠN QUÝ CỦA VĂN NHÂN NGHỆ SĨ THẦM KÍN TRONG CỐI ĐỜI và tôi mượn lời dưới đây của tạp chí BARAKA Juillet-Aout số 16-17 phát hành năm 1987 tại Paris.

– Nhà văn Ghislain Ripault viết:

“Nghệ sĩ Huỳnh Tâm xa nơi chôn nhau cắt rốn, đã mang theo cát bụi quê hương và những tác phẩm nghệ thuật thể hiện bằng lời tiên tri”.

Cứ mỗi chu kỳ vào Hạ, mùa sinh hoạt nghệ thuật Âu châu được tổ chức tại Paris.

Năm nay “06/06/1986 Hội đồng giám khảo Viện Bievres công bố trao cho Giáo sư Huỳnh Tâm chứng chỉ và huy chương phong sự nghệ thuật hạng ba. Một vóc dáng nghệ sĩ Việt Nam đầu tiên được mời làm thành viên của Viện Bievres và những tác phẩm của Huỳnh Tâm nay được lưu trữ tại Viện Bảo Tàng Bievres”.

– Giáo sư M-T. Jones-Davies đại học đường Sorbonne viết cuốn sách INIGO JONES BEN JONSON ET LE MASQUE xuất bản năm 1989, có ghi tặng Hiền hũu Huỳnh Tâm:

“Jones Davies ngợi khen anh Huỳnh Tâm là một Nghệ sĩ của tình người, biết ơn anh đã hướng dẫn tôi tìm đến chân lý Cao Đài”.

– Riêng tôi đọc tiếp cuốn sách thứ 27 của Hiền hữu Huỳnh Tâm viết về Lịch Sử Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài, tôi lấy làm hạnh phúc viết lời giới thiệu và trong suy nghĩ đây là một tác phẩm tín ngưỡng mới nhứt của Đạo viết theo dạng Khoa học Xã hội Nhân văn, trong tác phẩm này Biên khảo Huỳnh Tâm đã làm rực rõ cửa ngõ giao lưu tín ngưỡng Đông-Tây.

Quả thực đây là một pho tư liệu Đạo được Hiền hữu Huỳnh Tâm biên khảo và cập nhặt hóa, mà đã lưu trữ bao lâu tại Hội Thánh Ngoại Giáo. Tư liệu Đạo nay đã ngã vàng theo từng trang giấy một và từ lâu chúng tôi muốn biên khảo những trang sử đạo nhưng vì thời gian đã chôn vùi vào cuộc sống riêng tư, nay chúng tôi nhận thấy biên khảo Huỳnh Tâm đi tìm kiếm Đạo sử và đam mê kỳ lạ trong những khúc quanh thâm trầm của Đạo.

Cuốn Lịch Sử Hội Thánh Ngoại Giáo xem như đã chuyên chở đây đủ nội dung tín ngưỡng và văn hóa đích thực Đạo Cao Đài, tác giả ghi chú cẩn thận ngày tháng năm truyền giáo, đây là một công quả rất giá trị của Hiền hữu Huỳnh Tâm.

Chúng tôi thường tranh luận với Hiền hữu Huỳnh Tâm, qua nhiều đề tài đạo đức và tín ngưỡng khác nhau, có lúc chúng tôi tranh luận giữ kẻ tình đạo dâng tràn và cũng đôi khi gay gắt vỡ lòng ngực, tôi nhận thấy Hiền hữu Huỳnh Tâm hiểu biết nhiều về Chính trị Đạo, Sử Đạo, Thần học và nay Hiền hữu Huỳnh Tâm đang chuẩn bị viết cuốn sách “Lộ Trình Cao Đài Phương Tây”, tôi nghĩ

rằng đây là một chương trình phổ truyền đạo nắn lòng và ưu tư của mỗi tín hữu chúng ta, để chuẩn bị khai phóng một lộ trình truyền giáo Cao Đài vào Phương Tây và cả tương lai của Đại Đạo.

Nhân đây tôi xin mạo muội viết một ít về đời riêng tư thăng trầm của Hiền hữu Huỳnh Tâm qua các báo chí Việt ngữ Paris, Londre, Belgique, Califirnia:

“Huỳnh Tâm là một người bạn quý của văn nhân nghệ sĩ”.

Thân hữu của tôi cũng cho biết Hiền hữu Huỳnh Tâm có một mẫu sống khép kín suy nghĩ, chẳng thiết tha sự nghiệp cuộc đời và mặc cho sự tầm thường nghị luận “*Thế á*”. Xuất thân từ kinh tế, Giáo sư Nghệ thuật tạo hình Paris, nay đương nhiệm Giám đốc hãng Tokyo Việt Nam Paris 17 và hiền hữu sống cho niềm vui vì Đạo.

Tôi hy vọng viết tiếp lời giới thiệu thứ 28 cuốn sách của biên khảo Huỳnh Tâm và đọc Lịch Sử Hội Thánh Ngoại Giáo tôi nhận thêm vui mừng vô hạn. Rất cảm ơn Hiền hữu nhận cho tôi viết vài cảm nghĩ tự đáy lòng.

Paris Xuân 1990
Giáo sư Gustave Meillon

LỜI TRÌNH DÂNG

LỜI TRÌNH DÂNG

CHÚNG TÔI BIÊN KHẢO CUỐN SÁCH LỊCH SỬ HỘI THÁNH NGOẠI GIÁO TRUNG ƯƠNG TỪ DẤU CHỈ lich sử Đạo năm 1927 – 1954 là phần truyền giáo thứ nhứt ở Hải ngoại và chúng tôi hy vọng sẽ viết phần hai từ năm 1954 – 1975.

Môi trường Đạo thô thiển thúc chúng tôi cưu mang một biên khảo khó tính như Lịch Sử Hội Thánh Ngoại Giáo, hầu cạn lời trình dân và gửi đến những động lực cản trở truyền giáo.

– Chúng tôi viết cuốn sách Lịch Sử Hội Thánh Ngoại Giáo để chứng minh chính thống của Đạo, bởi có nhiều Chi Phái Cao Đài không chịu hiểu hệ thống truyền giáo Quốc tế này và nếu có hiểu chẳng cũng ở tầm lăng kính dị biệt bởi thế mới có sự diễn giải bóp méo sự thật của Hội Thánh Ngoại Giáo.

– Động lực thứ hai có một số Chức sắc ăn cành với bóng đèn để bóp nghẹt Hội Thánh Ngoại Giáo và cố ý làm sai mục đích truyền giáo Quốc tế, họ không chịu tiếp nhận tiến trình và tâm vóc Đạo ở Hải ngoại, từ tệ bụng ấy đến nỗi nhẫn tâm thay từ đổi ngữ của Hội Thánh Ngoại Giáo “*Mission Etrangère du Caodaïsme*” biến thành «*Ngoại Giao*”

LỜI TRÌNH DÂNG

chỉ vì một dấu nhỏ để thay đổi mục đích Hội Thánh, bởi thế ngày nay họ mới đắc tội với Thiêng Liêng.

– Động lực thứ ba chúng tôi mượn phương tiện ấn phẩm để truyền thông và cập nhặt hóa lịch sử Hội Thánh Ngoại Giáo, hầu gửi đến toàn đạo tìm hiểu sự thành hình và dấu ấn thành tựu của Hội Thánh Ngoại Giáo.

Nay chúng tôi có dịp xin dâng hiến cuốn sách Lịch Sử Hội Thánh Ngoại Giáo cho mọi đả thông và suy nghĩ dị biệt hãy cùng đến vì Đạo hơn là ngôi nơi xa không thấu Đạo lưu truyền.

Chúng tôi cảm ơn ba động lực trên đã cho chúng tôi quyết lòng và nguyện vọng biên khảo này nay thành tựu.

Chúng tôi cảm ơn Giáo sư Gustave Meillon Chuởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu cung cấp tư liệu biên khảo và trông nom chỉ dẫn chúng tôi hiểu Đạo.

Chúng tôi cảm ơn tất cả người thân trong gia đình và bằng hữu bảo trợ thực hiện biên khảo này.

Viết tại Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu

Paris Thu 1991

Huỳnh Tâm

ĐỨC TIN VÔ CÙNG

DÂN TỘC VIỆT NAM ĐÃ TRẢI QUA NHỮNG GIAI ĐOẠN THẮNG TRẦM GẦN NHƯ MUỐN DIỆT VONG bởi sự thay đổi truyền thống Tín ngưỡng, Giáo dục, Xã hội, Văn hóa, Kinh tế vào thời gian Pháp thuộc 100 năm vực thẩm.

Chính quyền thuộc địa Pháp vận dụng sự đôn hộ tính chất thực dân, khuyến khích người dân Việt Nam thay đổi tìm kiếm một hướng đi mới trong Tín ngưỡng và niềm tin sẵn có của Tôn giáo Phương Tây, nhà nước thuộc địa Pháp vay mượn Tín ngưỡng để cai trị tại Việt Nam cũng như khắp vùng Đông Nam Á.

Dân tộc Việt Nam đã chịu đựng đến điểm cùng cực khổ đau nghèo đói bởi chế độ thuộc địa, kẻ bị bóc lột nay tự nó bộc phát lớn dần rồi thành hình trong những giai cấp xã hội ý thức tinh túy dân tộc.

Dân tộc Việt Nam nay muốn xác định toàn bộ vị trí của mình có thể chấp nhận được vào thời điểm này hơn là dân tộc bị chôn chân tại chỗ, từ ấy một thực thể mới xuất hiện đang mang hành trang trách nhiệm với quê hương dân tộc, qua tốc độ vươn mình bởi ảnh hưởng Phương Tây, từ ấy tâm hồn dân tộc nhận thức quê hương trong

cơn đọa dày và oán hờn quyền hành thống trị của nhà nước thuộc địa Pháp.

Thời điểm về nguồn từ giai cấp trung lưu nay dây non trong môi trường Tây học, những nhân viên hành chánh của các công tư sở chính quyền thuộc địa Pháp. Giai cấp này cùng nhau đối thoại và liên kết với các tầng lớp xã hội khác nhau như: Trí thức, chính trị, tiểu tư sản, nông dân, công nhân và lao động tự do.

Để dấy lên sự phẫn nộ bởi chính quyền thuộc địa Pháp đã quyết liệt khống chế kiểm soát nguyện vọng độc lập của dân tộc Việt Nam.

Một xã hội bị trị đang chuyển thành giai cấp tự vệ trên căn bản dân tộc sinh tồn, cùng kết hợp các Tôn giáo đoàn thể chánh trị có thể lực khác nhau đồng thuận thành hình thế cuộc đấu tranh nhằm đưa đến một Đông dương chuyển mình.

Một hòa nhịp mở đầu thế kỷ 20, tất cả quốc gia văn minh trên thế giới đồng thành hình một lộ trình phục vụ nhân sinh, xây dựng xã hội mới, văn hóa, chánh trị, kinh tế và khoa học thực dụng nhập cuộc cách mạng thế giới công bình chung.

Cùng Tín ngưỡng của nhân loại đang được đặt vấn đề qui nhứt cho phù hợp chu kỳ nhân sinh vận hành theo vũ trụ và nhịp khắc mới xuất hiện tại Việt Nam một Tín ngưỡng thông điệp bởi Thượng Đế, nhằm bảo vệ truyền thống và phát triển nhân bản, xây dựng một xã hội đại đồng nhứt lý trên căn bản Tù bi, Bác ái và Công bình.

Thế kỷ Thông điệp do Thượng Đế công bố và thành lập Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ, trên miền đất Thánh Địa

Tây Ninh miền Nam Việt Nam, từ đây mọi chuyển biến của nhân loại đều ở cả thảy Cao Đài, với giá trị lưu truyền 700.000 năm.

Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ viết tắt **Cao Đài** “*Troisième Amnistie de Dieu*”

⌚ **15/4/1921:** Ngài Tri phủ Ngô Văn Chiêu nhận mặc khải lập Thiên Nhân để phụng thờ Đức Cao Đài Tiên Ông.

⌚ **25/12/1926:** Cơ Phổ độ, nhập thế tuyên bố thành hình chính thức Đạo Cao Đài, do Hội thi xã miền Nam gồm quý Ngài Cao Quỳnh Cư, Ngài Phạm Công Tắc và Ngài Cao Hoài Sang, nhận những thông điệp của Đức A Á Â và tuyên bố “*Thượng Đế xuất hiện*” để khai mở Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ.

⌚ **15/10/1926:** Chính thức công bố ngày Khai Đạo, tại chùa Từ Lâm Tự, Gò Kém, tỉnh Tây Ninh, miền Nam Việt Nam. Thượng Đế truyền ban cho nhân loại bộ Thánh Kinh, Tân Luật, Pháp Chánh Truyền, Thánh Ngôn Hiệp Tuyển và văn thơ dạy Đạo. Nhân loại lập thành Hội Thánh Cửu Trùng Đài và Hiệp Thiên Đài.

Đức CHÍ-TÔN chọn Ngự Mã Thiên Quân để thay quyền Thiêng Liêng Khai Đạo. “*Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc*”, Chuởng Quả Hiệp Thiên Đài khai Cơ Chơn Truyền Chánh Pháp: Giữ gìn Đạo luật và bảo hộ Sinh linh.

Đức Giáo-Tông Thiêng Liêng “*Đức Lý*” chọn Ngài Lê Văn Trung, thay quyền Giáo Tông tại thế, “*Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhứt*” Chuởng Quản Cửu Trùng Đài khai Cơ Phổ Độ: Phổ độ nhơn sanh, Truyền giáo và Hành chánh Đạo.

Đạo Cao Đài xuất hiện trong một hoàn cảnh Quốc gia Việt Nam bị đô hộ bởi chính quyền thuộc địa Pháp, họ khống chế kiểm soát mọi sinh hoạt của nhân dân và họ đang tìm hiểu chờ đợi sự xuất hiện tín ngưỡng Cao Đài để lựa chọn một thái độ phản ứng nhằm tiêu trừ trước khi Đạo Cao Đài thành hình, chánh quyền thuộc địa không muốn sự phát triển chân lý đại đồng trong lòng người Việt Nam, chánh phủ thuộc địa Pháp chưa kịp thực hiện kế hoạch, thì đơn xin phép hợp thức hóa Đạo Cao Đài của 240 Tín hữu ký tên. Gồm mọi giai cấp xã hội Việt Nam, Đạo Cao Đài công bố theo thể thức tự do, đương nhiên tự nó phải công nhận một tín ngưỡng thành hình chính đáng, chính quyền thuộc địa Đông dương và chính phủ Pháp “Paris” không chối cãi được vì đây là nguyện vọng tối hậu quyền tín ngưỡng của Nhân loại.

Những ngày đầu thành hình Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ, đã truyền loan ra khắp vùng Sài Gòn lân ngoại ô và ngay cả việc xây dựng những tiểu giáo đường ở khắp nơi, nhưng vẫn còn trong phạm vi hạn hẹp, bởi nhà nước thuộc địa đang phản ứng và không chấp nhận một tín ngưỡng đại đồng tại Việt Nam.

Ngày công bố Khai Đạo thật long trọng, tại chùa Từ Lâm Tự, Gò Kén, tỉnh Tây Ninh miền Nam Việt Nam.

Có trên 200.000 Tín đồ cùng đại diện các Tôn giáo, đoàn thể chính trị, các cấp chính quyền địa phương và có cả sự hiện diện của chính phủ thuộc địa Đông dương.

Đạo Cao Đài nay thực sự thành hình, không còn giới hạn trong suy tưởng hẹp hòi của chính quyền thuộc địa Pháp, đã từng vô đoán là một thực thể chính trị.

⌚ 15/01/1927: Đạo Cao Đài chính thức chọn đất làm lê thành lập Thánh Địa rộng 300 mẫu tây tại làng Long Thành “3.000.000 thước vuông” cách phía Nam tỉnh Tây Ninh 4 cây số.

Chân lý Đạo Cao Đài được qui nhứt thành ĐẠI ĐÀO bởi Tam Giáo và Ngũ Chi:

- Lão Tử (Vô vi)
- Đức Khổng Tử (Nhập thể)
- Đức Phật (Luân hồi)
- Thiên Chúa Giáo (Luân hồi)
- Thần Linh (Luân hồi)

Để khảo sát cùng phân tách những khía cạnh xã hội Việt Nam trong quan niệm tín ngưỡng và áp dụng những qui luật phổ truyền thần học Đạo Cao Đài.

Chân lý duy nhứt Đạo Cao Đài là Tam Giáo Qui Nguyên Ngũ Chi Hiệp Nhứt, công nhận những Đức tin có trước và hòa hợp những giáo lý căn bản thành chân lý Đại Đạo, bởi ý niệm Đại Đồng Nhứt Giáo.

Đạo Cao Đài vì chân lý Từ bi, Bác ái, Công bình nhằm phổ độ nuôi dưỡng sự đồng nhứt nhân loại và ý thức nhiều khía cạnh đời sống như văn hóa, chính trị, kinh tế, khoa học v.v... hâu phục vụ quốc gia và thế giới Đại đồng.

Bardini, trang 41 ghi rằng:

“*Đạo không đủ Nghị Lực khi vắng bóng Quốc Gia*”

“*Vắng tiếng Dao, Quốc Gia không Quyền*”

“*Đạo Cao Đài đến để cải thiện đời sống và canh tân một xã hội mới, một xã hội đạo đức, nhân loại được tiến bộ và phát sinh tình huynh đệ*”.

Đạo Cao Đài dựa trên căn bản biểu thị cơ cấu của CHÍ-TÔN ân ban như Tân Luật, Pháp Chánh Truyền và Đạo luật, được tổ chức thành Cửu Trùng Đài, Hiệp Thiên Đài, Hội Thánh Phước Thiện và Hội Thánh Ngoại Giáo như một cơ quan hành chính đời có nhiều bộ và ban điều hành khác nhau.

Căn bản Thần học từ Tân Kinh, Pháp Chánh Truyền, Thánh Ngôn Hiệp Tuyển, Thơ Dạy Đạo, Tân Luật, Đạo Luật và Tam Giáo, Ngũ Chi tạo thành một lộ trình duy nhất của chân lý Đại Đạo.

Căn bản Tín ngưỡng của người Cao Đài luôn luôn giữ hạnh, Tứ Đại Diệu Qui, Ngũ Giới Cấm, thi hành chân lý Từ bi, Bác ái, Công bình và đồng nhứt tôn vinh một Đấng Chí Tôn, người Tín đồ Cao Đài tự nguyện soi sáng cho mọi cộng sinh vì công bình nhân loại.

Đối với chính quyền thuộc địa Pháp lúc đó nghĩ rằng ý niệm chính trị của Đạo Cao Đài có bản chất chính yếu trong việc chống chính quyền.

Họ cho rằng Đạo Cao Đài mang tính chất hôi sinh của Đạo Lão, “*Đã bị cấm chỉ vào năm 1873 và 1878 bởi Thống đốc thuộc địa Việt Nam*” để tiến đến mục đích phối hợp với các nhà lãnh đạo Việt Nam lấn toàn thể khối Đông Nam Á trong việc chống chủ nghĩa thuộc địa, sự suy đoán này đã đưa đến kết luận một chiều:

“Không thể tiếp xúc được dễ dàng với giới chính trị Việt Nam vì họ đổi hướng vào lãnh vực Tôn giáo như Đạo Cao Đài”.

Sự kết luận của họ đã dẫn đến chứng bệnh chủ quan, dị biệt và bất đồng với Đạo Cao Đài đang phổ truyền vào

lòng hai dân tộc Việt-Miên có cùng một quan hệ mật thiết, như Tôn giáo, Xã hội, biên giới và cùng thời điểm bị đô hộ.

Chánh quyền thuộc địa kêu gọi người Pháp ở Đông dương hãy bảo vệ vì quyền lợi và thụ hưởng trên lãnh thổ Việt Nam, chính quyền thuộc địa Pháp không chịu đáp ứng nguyện vọng của hai dân tộc Việt-Miên, từ ấy họ sử dụng vũ khí và quyền lực đối đầu hành quyết Đạo Cao Đài trên hai lãnh thổ Việt-Miên.

Ngày Khai Đạo đã mở ra một trang sử đau thương vô vọng của hai dân tộc Việt-Miên và nhân loại, cũng là ngày khởi đầu lịch sử Tôn giáo thi hành chân lý Từ bi hỷ xá, Bác ái tha nhân và Công bình hạnh phúc.

Ngày Khai Đạo tại chùa Từ Lâm Tự, Gò Kén tỉnh Tây Ninh đã là một bước phát triển tín ngưỡng của nhân loại, là một uy quyền tín ngưỡng được nhân loại trao mọi nguyện vọng nhứt lý đại đồng cũng như đặt tất cả niềm tin nơi Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ, ngày Khai Đạo thành lời tuyên bố giải trừ mọi khổ đau sẽ chấm dứt và các dân tộc hân hoan đón nhận như: Cao Miên, Trung Hoa, Pháp, Lào, Thái Lan và Việt Nam. Thượng Đế xuất hiện để báo tin mừng cho Nhân loại, cũng là ngày lịch sử trọng đại nhứt của Đạo Cao Đài:

“TA đến và đang sống cùng với các người trong tình Cha Con và TA kêu gọi các người hãy nhìn nhau tình anh em từ hôm nay trong một đại thể Cao Đài.”

Người là Đấng tối cao sáng tạo một công trình tín ngưỡng Đại đồng tại Thế, nơi mà Người yêu dấu nhất, Người truyền ban chân lý bao dung và hằng mong phục vụ con cái của Người về cõi hằng sống.

Từ điểm khởi đầu phổ truyền Đạo Cao Đài vào Vương quốc Cao Miên, đã thành dấu chỉ bước vào truyền giáo tận nõo sống nhân loại.

Trên bước đường Phổ độ và truyền giáo do Thiên cơ dĩ định nên có được những hậu đài nhờ ưu điểm cần thiết như địa dư, vị trí tỉnh Tây Ninh nằm trong trục lộ giao lưu thuận lợi cho các tỉnh của Cao Miên: Prey Veng, Svay Rieng, Kompong Cham và Kratié.

Trục lộ giao lưu biên giới rát ưu điểm cho sự tăng cường nhiều giáo đoàn Chức sắc phổ truyền Đạo vào Cao Miên từ năm 1927.

Thời thuộc địa Pháp, trong các tài liệu hành chánh, quốc phòng, kinh tế, chính trị và xã hội đều ghi chú địa dư và vị trí thuận lợi của biên giới Việt-Miên, Tôn đồ đầu tiên của Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ, truyền đạo ra hải ngoại bởi Đức Ngự Mã Thiên Quân hóa xác phàm là Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc Chưởng Quản Hiệp Thiên Đài, Người đến Cao Miên phổ truyền cho đồng hương “*Việt kiều*”, dân bản xứ “*Kmèr*” và tất cả nhơn sanh sau này, Đại Đạo TAM KỲ PHỔ Độ truyền giáo chiểu theo Thánh kinh, Tân Luật, Pháp Chánh Truyền, Thánh Ngôn và Đạo luật, để lập thành Hội Thánh Ngoại Giáo tại Cao Miên (Mission Etrangère du Caodaïsme).

HÀNH TRÌNH PHỔ ĐỘ

NGÀY 18/12/1926 KHỞI ĐẦU ĐOÀN NGƯỜI CAO MIÊN TỰ ĐI VỀ HƯỚNG TÂY NINH HUYỀN BÍ để hành hương, là nơi xuất phát những Thông điệp đầy phép lạ, những tân tín đồ Cao Đài người Cao Miên được sự hướng dẫn của các vị sư cả, về hành lễ Thượng Đế tại chùa Từ Lâm Tự, Gò Kén, tỉnh Tây Ninh, tín đồ dựng trại tập thể làm công quả dâng hiến Thượng Đế những phẩm vật ngũ cốc và những loài hoa lạ.

Trên các nẹo lộ trình từ Cao Miên hướng về Tây Ninh mỗi ngày từ 420 đến 600 người hành hương, những ngày đầu Khai Đạo số tín đồ Cao Miên hành hương từ 2500 đến 8000 người, do các vị sư cả hướng dẫn lễ cầu nguyện và phát chẩn rất là nồng hậu.

Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ vận dụng quyền năng Thiêng Liêng truyền bá phi thường chỉ những tháng khởi đầu đã loan truyền khắp Việt Nam và các tỉnh của Cao Miên như Prey Veng, Svay Rieng và Thủ đô Phnom Penh.

Thượng Đế ân ban những Thông điệp, nhân loại tiếp nhận hân hoan một hoài bảo mãnh liệt, từ ấy tín đồ Cao Đài luôn luôn nung đúc sứ mạng Thiêng Liêng và nồng nhiệt đón nhận như một bồn phận kính mến Thượng Đế.

Thiên địa Nhân hòa đã đến trên môi trường Thông điệp nở rộ, Thượng Đế xuất hiện chỉ vài năm để lập nền Đạo. Cũng vừa lúc thế cuộc thuộc địa xuống tay gieo rắc, tiêu diệt các dân tộc Đông dương.

⌚ **26/02/1927:** Ông Bernardini trưởng phòng văn khố Phnom Penh, chi nhánh trực thuộc phòng nhì Đông dương báo cáo như sau:

“Ngay từ đầu năm 1927, sự phát xuất Đạo Cao Đài đã lan tràn đến các tỉnh gần biên giới Tây Ninh.

Tháng 2, ngoại sứ Pháp tại Svay Rieng gửi chính phủ Cao Miên một bản tường trình về Đạo Cao Đài và đính kèm văn thư của Đức Quyền Giáo Tông Lê Văn Trung lên tiếng phản đối việc hành xác những Tin đồ Cao Đài Việt-Miên do chính phủ thuộc địa Pháp thực hiện”.

⌚ **19/04/1927:** Đức Ngự Mã Thiên Quân “Hộ Pháp Phạm Công Tắc” thừa lệnh Đức CHÍ-TÔN xuất ngoại đến Kampuchia, để truyền giáo, mở cửa Hội Thánh Ngoại Giáo tại Phnom Penh hầu phổ độ nhơn sanh khắp nơi trên thế giới.

Trang sử Hội Thánh Ngoại Giáo kỳ diệu khởi đầu, mọi tiến trình đặc biệt như ngày Khai Đạo tại chùa Từ Lâm Tự, Gò Kén tỉnh Tây Ninh.

Hội Thánh Ngoại Giáo đặt dưới sự bảo hộ hữu hình của Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc và Đức Chưởng Đạo Nguyệt Tâm Chơn Nhơn “Victor Hugo”.

Lãnh sắc chỉ “NGỌC HƯ CUNG” chịu sứ mạng Chưởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo quyền năng Thiêng Liêng và ký bản “THIÊN NHƠN HÒA UỐC”, bởi sứ

hướng dẫn của Ngài đặt trên nền tảng kết hợp nhân loại cùng hướng về Đại Đạo và đồng khởi xây dựng một xã hội công bình trên mọi mặn văn minh và khoa học.

⌚ **05/6/1927:** Đức Phạm Hộ Pháp và Đức Cao Tiếp Đạo phò loan để nhận thông điệp của Đức CHÍ-TÔN.

NGỌC HOÀNG THƯỢNG ĐẾ
viết CAO ĐÀI TIỀN ÔNG ĐÌ BỒ TÁT MA HA TÁT
GIÁO ĐẠO NAM PHƯƠNG

Thầy mừng các con.

- *Bảy, Lăm, Sụ. Thầy phong cho ba con chức Giáo Hữu.*
- *Chữ, Vinh, Cửa. Thầy phong cho ba con chức Lê Sanh.*

Thầy mừng các con nên hiểu rằng:

“Đạo khởi tại Việt Nam Thánh Địa Tây Ninh, Đạo phát khắp nơi trên thế giới”

“Rồi một ngày tốt nhất, các con hãy cùng về Thánh Địa để nhận lãnh ân ban của Ta”.

Đức Chuẩn Đạo Nguyệt Tâm Chơn Nhơn “Victor Hugo”, Chuẩn Quản Hội Thánh Ngoại Giáo Thiêng Liêng thị hiện chấm phái cho Chức sắc và lập thành Hội Thánh Ngoại Giáo Hữu hình.

⌚ Nam phái:

- Ngài Lê Văn Bảy đắc phong Giáo hữu Thượng Bảy Thành.
- Ngài Nguyễn Văn Lăm đắc phong Giáo hữu Thượng Lăm Thành.
- Ngài Võ Văn Sụ đắc phong Giáo hữu Ngọc Sụ Thành.
- Ngài Đặng Trung Chữ đắc phong Lê sanh Thượng

Chữ Thanh.

- Ngài Trần Quang Vinh đắc phong Lễ sanh Thượng Vinh Thanh.
- Ngài Phạm Kim Của đắc phong Lễ sanh Thái Của Thanh.
- Ngài Huỳnh Hữu Lợi đắc phong Sí Tả.

⌚ Nữ phái:

- Ngài Batry “Trần kim Phụng” đắc phong Giáo hữu Hương Phụng.
- Ngài Đặng Thị Huệ đắc phong Giáo hữu Hương Huệ.
- Ngài Nguyễn Thị Hạt đắc phong Giáo hữu Hương Hạt.
- Ngài Huỳnh Thị Trọng đắc phong Giáo hữu Hương Trọng.
- Ngài Võ Hương Nhâm đắc phong Đạo Nhơn.

Ngài Thượng Vinh Thanh “Trần Quang Vinh” mua 2 mẫu đất của một người Pháp tại thủ đô Phnom Penh và hiến dâng cho Hội Thánh Ngoại Giáo để đặt văn phòng cũng như xây dựng Thánh Thất.

⌚ **22/6/1927:** Chánh phủ Bảo hộ gửi đến Hoàng triều một chỉ dụ soạn sẵn như sau:

“Cấm những cuộc hội họp do các Tôn giáo tổ chức và người dân không được tham dự vào các đảng phái chính trị.”

“Vì mục đích lợi dụng lòng tốt để gạt gẫm người dân nhẹ dạ và họ tạo thế đứng cho đảng phái để đối kháng với Phật giáo”.

Cùng tháng 6 năm này, qua tin tức đem lại bởi các huấn giới sư cả báo cáo sai sự thật: “Đạo Cao Đài đã chống

đổi luật pháp và thuyết Phật giáo”.

Hoàng Triều gửi chỉ dụ đến các chỉ huy dưới quyền sư cả Mohanikay và Thommayut thi hàng cấm đoán việc truyền Đạo Cao Đài.

⌚ **23/6/1927:** Tổng trưởng bộ Tôn giáo Cao Miên, nối tiếp Chỉ-dụ Hoàng Triều ra thêm một bản thông cáo nội dung:

“Sau khi nghiên cứu tận nơi rất kỹ lưỡng, ta nhận định rằng Tôn giáo Cao Đài tạo dựng trong trường hợp bất chánh đáng trách, bởi họ lợi dụng Tôn giáo để làm phương châm lường gạt quốc dân ta qui về họ để ngang lợi dụng lòng tin người để đem quyền lợi riêng tư về cho nhóm họ.

“Giáo lý của Phật giáo mà cả dân tộc Cao Miên đã thấm nhuần và đang dùn dắt chúng ta đến tận thiện mỹ, thì ngoài đạo Phật của ta ra, không một Tôn giáo nào được đến chiếm chỗ trên quê hương chúng ta được”.

⌚ **10/7/1927:** Hoàng Đế Sisowath lập Monivong làm Thái tử, để chuẩn bị đăng quang, khấn định quyền lực Quân chủ và Quốc giáo, ban hành huấn thị gửi đến Vua sái kêu gọi đổi phó Đạo Cao Đài, ngày 20/10/1927 Monivong đăng quang đem đến sự ly khai Hoàng Triều và chia rẽ đăng cay bởi Hoàng tộc Norodom yếu thế nhưng vẫn còn hậu duệ.

Hoàng tộc Norodom xin yết kiến Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc và Ngài truyền rằng:

“Vi cơ hội chưa đến với Hoàng tộc Norodom phải chờ sự trưởng phạt bởi Thượng Đế, đến cuối tuần tháng 6 năm 1928 trong Hoàng tộc sẽ có một vị vua mới đăng quang và ra mắt trước quốc dân.”

Cùng lúc những Tiên tri gia Cao Miên tiên cho biết:

“Sẽ có sự suy biến về mặt chính trị rất trầm trọng, rồi toàn dân đứng lên hỗ trợ sự đăng quang của tân Hoàng đế, thì pho tượng phi mã Tòa Thánh Tây Ninh sẽ chuyển hướng về Phnom Penh”.

Một Tiên tri gia khác cũng lên tiếng:

“Tại Tòa Thánh Tây Ninh sẽ xuất hiện hai Hoàng tử của Norodom là Chantalekha và Yukanthor, cùng vị Thần Neak Bon Cao Miên, tại Tòa Thánh Tây Ninh thật sống động hùng vĩ, tín đồ Cao Đài Cao Miên sẽ đón tiếp Hoàng tử của họ hồi sinh và được ban phép lạ, Ngài hiện về biến thành thánh tượng phi mã, ngày trọn lành tín đồ Cao Miên cầu nguyện được ban phúc lành và vị thần Neak Bon phi mã về Phnom Penh để thăm quê hương rồi sau đó về Trời để nhận lại chức hầu thiết lập một thời thịnh vượng, oai phong”.

⌚ **20/12/1927:** Ngài Thượng Bảy Thanh “Lê Văn Bảy” Chưởng quản Hội Thánh Ngoại Giáo với nhiệm kỳ 5 năm.

Hội Thánh Ngoại Giáo khởi hành đạo sự, điêu nghiên lịch sử và xã hội Cao Miên.

Nhận định tình thế thuận lợi cho môi trường phổ độ vào hoàn cảnh xã hội, địa dư để phổ truyền đạo nhanh chóng kết quả, cũng như điêu nghiên những điểm đối nghịch có thể đến.

– 1863 Tại Cao Miên cũng như Việt Nam đều lệ thuộc hẳn vào hai chế độ Bảo hộ và Hoàng Triều. Hoàng tộc Kmere mất dần uy thế quyền hành Quốc gia bởi chế độ Bảo hộ cầm quyền cai trị.

– 1864 Tín ngưỡng Cao Miên lấy chân lý Phật giáo cổ truyền làm nền tảng Quốc giáo, nhưng đang trên đà bị phân hóa bởi hai khối Mohanikay và Thommayut.

Thommayut khối Phật giáo bảo thủ truyền đạo rất chậm nhưng có ảnh hưởng với Hoàng triều, trung thành luật chính thống Vương quốc, truyền đạo trên căn bản Phật giáo cổ truyền Cao Miên.

Mohanikay khối cấp tiến truyền đạo mạnh nhưng không ảnh hưởng với Hoàng Triều, không nhận luật chính thống vương quốc, truyền đạo vào mọi tầng lớp xã hội, cải tổ hệ thống giáo đồ, am tường giáo điều và thông suốt kinh kệ, đặt lại vấn đề đào tạo sư cả và tăng ni, xây dựng đổi mới Phật giáo nhằm hấp thụ tinh hoa Tây phương.

Khối Phật giáo Mohanikay đến năm 1930 xem như bị loại ra khỏi uy quyền sư cả của Hoàng triều Cao Miên.

Sự tranh chấp và bất hòa giữa hai khối Phật giáo Cao Miên đưa đến chia rẽ các giáo đoàn, những vị sư cả bảo thủ và cấp tiến trung ương tranh luận rất là sôi nổi và gay gắt, cứ tiếp diễn mãi theo định kỳ, làm tổn thương uy thế Phật giáo thiểu thừa Cao Miên.

Về chiều sâu xã hội Cao Miên vẫn còn giữ được thuần túy cổ truyền Phật giáo và ý thức ít nhiều lịch sử dân tộc. Nên Phật giáo Cao Miên còn được đôi phần giá trị, nhưng vị trí thì đang trên đà mong manh.

– Từ khi có chánh quyền Bảo hộ tại Vương quốc Cao Miên thì quân đội Cao Miên của các triều đại thường lâm vào cảnh nổi loạn chống Bảo Hộ và Hoàng Triều.

– Những cuộc khởi loạn này đã được ghi chép vào lịch sử Cao Miên từ cuối thế kỷ 19, những khởi loạn dành ngôi vị như thời cổ xưa, hoặc khởi loạn với ý thức chủ nghĩa quốc gia vì nền độc lập đã bị tước bỏ từ năm 1863, nên quyền thế vương quốc không thể phối hợp với

chính quyền Bảo hộ.

Những cuộc tranh chấp này do các nhà lãnh đạo nổi danh can trường dùng vũ khí sáng tạo và cổ điển dựa vào những kiểu mẫu huyền thoại của dân tộc và áp dụng truyền thống Phật giáo thiểu thừa Cao Miên để tìm ảnh hưởng đấu tranh bất khuất như:

- Do Hoàng tử Sivotha lãnh đạo.
- Achasva lãnh đạo.
- Pou Kombo lãnh đạo.

1868 Hoàng Triều tiếp tục lưu huyết lắn nhau do mối bất hòa giữa hai dòng dõi Hoàng gia Norodom và Sisowath.

Đến khi Thái tử Yukanthor gây chiến với chính quyền Bảo hộ, thành một tiếng chuông vang động và nóng bốc nhất, bởi sự hướng dẫn của Sisowath và con trai trưởng của Norodom bị chính phủ Bảo hộ ép buộc phải xuất ngoại, một cuộc lưu đày của Neak Bon rất kỳ thú bởi sự vô sản của Hoàng tộc Norodom.

Hoàng thân Neak Bon được nhân cách hóa với danh vị anh hùng khởi nghĩa, ngày lưu vong và ngày trở về quê hương rất vẻ vang như một nhân tài hoá thánh được luyện rèn sau bao nhiêu năm lưu lạc ở xứ người. Ngày hồi hương để đăng quang thừa kế Thượng hoàng, toàn dân thừa nhận vị anh hùng kỳ thường Neak Bon và tìm đến cầu xin phép lạ.

Trước khi Hoàng thân Neak Bon đăng quang Hoàng đế là một Tín đồ của Hội Thánh Ngoại Giáo, Hoàng thân Neak Bon được truyền thụ chân lý Cao Đài và đoàn tùy tùng cùng được Phổ độ, nay ngôi vị Hoàng đế của Ngài đã hoàn bị, nhưng vẫn phải bảo vệ Hoàng triều vì sự thám

nhuân lý tưởng chế độ Quân Chủ và cổ truyền Phật giáo đã bắt rẽ từ lâu qua nhiều thế kỷ không một sờm mai canh tân được Cao Miên.

Đó là nguyên nhân để cho chính quyền Bảo Hộ sử dụng kỹ thuật đối diện với Đạo Cao Đài trong tương lai.

Nguồn gốc khởi đầu trong sự đối diện với Đạo Cao Đài do Vua Sisowath phát huy bởi nhà nước Bảo hộ chính thức bảo trợ và khuyến khích Chính sách đối diện tín ngưỡng.

Chính quyền Bảo hộ thành lập một Ủy Ban Đối Diện Tín Nguưỡng gồm những người Pháp cao cấp, dưới sự điều khiển của viên Toàn quyền thuộc địa Đông dương để kiểm soát toàn bộ chính trị, kinh tế và tín ngưỡng Cao Miên.

Chính quyền thuộc địa chỉ thị cho Hoàng triều đứng ra đối thoại với Hội Thánh Ngại Giáo và Chức sắc đại diện Tòa Thánh Tây Ninh tại Cao Miên và ban truyền sắc luật nhân khẩu di trú ngoại kiều, nhằm vào Việt kiều và Hoa kiều để đem lại sự lợi nhuận đáng kể cho chính quyền thực dân Pháp.

Điều này đã thể hiện một phần do sự kiểm tra dân số toàn quốc.

- 95.000 Hoa kiều
- 150.000 Việt kiều
- 125.000 Chàm

3.245.000 Dân Cao Miên và các sắc tộc khác Tổng số dân Vương quốc Cao Miên 3.615.000.

Hoàng Triều nhận báo cáo về ngoại kiều và kinh tế,

do chính phủ Bảo hộ cung cấp, nền kinh tế Cao Miên do Hoa và Việt kiều quản trị, chính sách kiểm tra dân số của viên Toàn quyền Pháp đề ra nhằm mục đích để dừng chân truyền giáo của Đạo Cao Đài trên xứ Cao Miên.

Tuy nhiên sự tương phản chính trong việc phân chia ngoại kiều Trung Hoa và Việt Nam đã làm cho họ tập trung đoàn kết với nhau, để miệt mài nǎm vũng và phát triển kinh tế, kỹ nghệ, tiểu thủ công nghiệp, thương mại, nông nghiệp và ngư nghiệp.

Một phần dân số Việt kiều đang sinh sống trên đất phì nhiêu Mekong hạ lưu Văn Nam bằng nghề canh nông với một đồng bằng của tỉnh Svay Rieng, Prey Veng, Kandal và Takeo, ngư nghiệp tại Biển hồ và đồn điền cao su Kompong cham, Kratié, Kompong Thom rất phát đạt.

Về phương diện pháp lý, tòa án Đông dương nâng đỡ tất cả người Việt Nam và Hoa Kiều có quốc tịch Pháp, ngoài những giai cấp Việt kiều khác đều không được ưu đãi, cùng lúc ấy cộng đồng Việt kiều tại Cao Miên không có quốc tịch Pháp, đứng trước một hoàn cảnh thiểu số biệt lập sinh sống nhờ những dịch vụ đã qui định trong luật Bảo hộ Cao Miên.

Công trình điêu nghiên Phổ-Độ được hoàn thành, Chức sắc, Chức việc, Đạo hữu đồng sức nỗ lực công quả và phổ truyền Đạo trên hai diện đồng hương và bản xứ.

Những ngày đầu phổ truyền Đạo vào Vương quốc Cao Miên, bởi Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc truyền Đạo trên bình diện canh tân Phật giáo, hoàn toàn phù hợp và ảnh hưởng 30% đối với khối Phật giáo Mohanikay và Khối Thommayut.

Một tôn giáo mới, đến Cao Miên rất tế nhị nhằm hướng dẫn niềm tin vào trực lộ tín ngưỡng dân tộc, những tín đồ Cao Đài Việt Nam phổ truyền chân thành dùu dẫn tín đồ Cao Miên khai mở một tín ngưỡng mới và xác định lại hướng vươn mình trong đại đồng nhân bản, dân tộc Cao Miên tiếp nhận Đạo Cao Đài như một sứ giả đem đến cho họ nhiều phép lạ và đang tiếp tục trên con đường chân truyền Phật giáo còn lại như “*Canh tân Phật giáo Đông dương*”.

Dân tộc Cao Miên vẫn còn giữ được thầm nhuần tín ngưỡng Phật giáo cổ truyền và ý thức dòng lịch sử cũng như xã hội đang bị xoáy lở.

Cùng lúc cơ quan Bảo hộ củng cố thế lực và ép duyên Tôn giáo Tây phương hòa nhập vào Cao Miên để chống lại bước tiến của Đạo Cao Đài.

Về phương diện tín ngưỡng của dân tộc Cao Miên rất yêu chuộng đạo đức và thừa hưởng được nhiều chân lý của các Tôn giáo.

- Dân tộc Cao Miên có một tín ngưỡng cổ xưa là Thần linh, nhưng nay chỉ còn ảnh hưởng ở miền nông thôn.
- Cao Miên tiếp nhận Phật giáo tiểu thừa là tín ngưỡng chính thống Quốc giáo do những nhà sư Trung Hoa, Tây Tạng và Việt Nam truyền vào.
- Riêng sắc tộc thiểu số người Chàm gốc Mã Lai theo Hồi giáo.
- Thiên Chúa giáo do chính quyền Bảo hộ truyền vào bởi hòa ước Cao Miên 1863, Hòa ước ấn định quyền truyền đạo Thiên Chúa giáo song song như Phật giáo tiểu thừa Cao Miên.

- Dân tộc Cao Miên nay tiếp nhận Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ.

Ngoài những Tôn giáo trên, dân tộc Cao Miên vẫn đi tìm kiếm các Tiên tri gia “*Rub*”, Thổ thần “*Neak Ta*” cùng các Thần linh khác có liên quan đến tạo hóa và sự cầu phúc cho chính họ, bởi thế Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ đến Cao Miên như sự đích thực của thời kỳ cứu rỗi, cho dân tộc Cao Miên.

Đạo Cao Đài đến với nhân loại, vào thời điểm thế giới tiếp cận cơn khủng hoảng chiến tranh lần thứ hai, Đại Đạo xuất hiện lần này để xoa dịu những bất hạnh và gọi nhân loại thực sự nhìn nhau bởi tình Huynh-Đệ và hôm nay Đạo Cao Đài truyền giáo đến Cao Miên rất tế nhị ở bình diện tín ngưỡng, những nỗ lực truyền giáo chỉ trên niềm tin dân tộc Cao Miên xác nhận Đạo Cao Đài vẫn tiếp tục trên đường chân truyền Phật giáo.

⌚ **26/12/1927:** Chính phủ Bảo hộ kêu gọi Hoàng Triều truyền chỉ dụ phản ứng tín ngưỡng Cao Đài trên đất Cao Miên gọi là một Tôn giáo không thể bảo đảm được hạnh phúc dân tộc Cao Miên.

Chỉ dụ kêu gọi và nhắc nhở bốn phận con dân trung thành đối với chính thể quân chủ của Hoàng Triều lẫn với bốn phận niềm tin Phật giáo.

Hoàng Triều Monivong xác định quyền hành thống trị tối cao của Vương quốc, chỉ dụ tham chiếu điều 15 của Hòa ước Bảo hộ 11/08/1863, sắc luật 11/11/1863 và bổ túc của bộ hình luật Cao Miên, tham chiếu điều 149, 213 và 214. Phật giáo và Thiên Chúa giáo được phép tự do truyền đạo tại Cao Miên:

“Tin Lành được phép truyền Đạo trong phạm vi tín đồ có sẵn và người dân có quốc tịch Pháp, ngoại trừ các Tôn giáo khác không được truyền vào Cao Miên nếu không có sự chấp thuận của Bảo hộ và Hoàng Triều Cao Miên, chiếu theo tinh thần và chỉ dụ được niêm yết khắp nơi”.

➲ **08/01/1928:** Trên 10.000 người dân Cao Miên lèn đường về hướng đất lành để tìm kiếm sự hỗ trợ tinh thần của Tòa Thánh Tây Ninh, họ đi tìm những giải pháp công bình và hạnh phúc mà họ đã bị mất từ lâu, bởi nhà nước Bảo hộ tước đoạt những đặc quyền sống trên quê hương yêu dấu của họ.

Lần này người Cao Miên đến Tòa Thánh Tây Ninh xin cầu nguyện trước tượng Đức Phật Phi Mā, như hình ảnh chân dung của tiên vương Norodom và họ nhận được rất nhiều huyền diệu, phúc lành.

Những tín hữu đau ốm được Tòa Thánh chữa bệnh và sau những ngày cầu nguyện tín hữu trở lại quê hương trong niềm hân hoan, cũng có một số tín hữu xin ở lại Tòa Thánh vĩnh viễn.

Tất cả tín đồ Cao Miên đón nhận lòng nhân từ của Chí Tôn, ban bố hồng ân uy quyền vào thời đại phù trầm để kéo ngắn sự mong mỏi chờ đợi, nguyện vọng sớm có một cuộc cách mạng tự do tín ngưỡng, kinh tế, chính trị để hầu thay đổi xã hội cho phù hợp với toàn dân và họ mong ước thực hiện canh tân xứ sở theo tinh thần dân tộc hiếu hòa.

➲ **20/01/1928:** Chính phủ Bảo hộ và Hoàng triều cùng đưa ra một chỉ dụ “Tiểu hình” để trừng phạt người dân tham dự vào những cuộc hội họp Tôn giáo mà không

được Hoàng triều Cao Miên nhìn nhận.

Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhụt “*Lê Văn Trung*” kêu gọi và khuyên nhủ tín đồ Cao Miên nên dừng lại mọi cuộc hành hương để rời khỏi Tòa Thánh Tây Ninh hầu bảo vệ sinh mệnh, nếu tín đồ Cao Miên không trở lại quê hương thì Tòa Thánh cấp nhà đất và tìm công ăn việc làm để bảo đảm đời sống tại Thánh Địa, riêng các giáo đoàn Cao Đài Việt Nam đang ở Cao Miên đồng thuận tuân theo chỉ dụ hiện hành và tạm dừng chương trình truyền giáo.

Đồng lúc chính phủ Bảo hộ ra sức kiểm soát chặt chẽ lập ra nhiều điều lệ quyền hành địa phương để khống chế tín ngưỡng Cao Đài tại biên giới Việt-Miên và tăng cường chức năng tư pháp cản trở khối hành hương và di dân Cao Miên, tiếp theo Chính phủ Bảo hộ đưa ra một loạt chính sách bí mật khắc bạc và vu khống Đạo Cao Đài tại Cao Miên như sau:

“*Đạo Cao Đài có ý định làm sụp đổ tâm linh Phật giáo, chống đối Hoàng Triều và chính quyền Bảo hộ*”.

Ngoài ra chính phủ Bảo hộ kêu gọi Hoàng triều phải phản ứng cấp tốc bằng những biện pháp dành riêng cho dân Cao Miên theo Đạo Cao Đài.

⌚ **29/1/1928:** Chính phủ Bảo hộ âm mưu tổ chức cuộc chạy đua Tín ngưỡng bất công trên đất nước nhỏ bé Cao Miên.

Đứng trước hoàn cảnh mới các giáo đoàn Cao Đài của Hội Thánh Ngoại Giáo tự sáng tạo chương trình truyền giáo tế nhị hơn để tạo những cảm thông và bảo đảm uy tín của Đạo trước an ninh phức tạp của Quốc gia Cao Miên, nên toàn đạo gửi cho Bảo hộ và Hoàng Triều

một thông điệp để khẩn định:

“Chúng tôi tự nguyện kể từ đây sinh hoạt theo một đời sống nghĩa nhân, đạo đức đầy đủ tính đức Từ bi, Bác ái và Công bình, trọn tuân theo luật pháp của Đạo Cao Đài mà nguồn cội tại Tòa Thánh Tây Ninh, với sứ mạng cao thượng của các Đấng trọn lành nơi cõi Thiêng Liêng là:

*TAM GIÁO QUI NGUYÊN, NGŨ CHI HIỆP
NHỨT, HOÀNG KHAI ĐẠI ĐẠO khắp năm châu thế
giới, hẫu tận độ chúng sanh chung hưởng cảnh thái bình
với một kỷ nguyên “ĐẠI ĐỒNG HUYNH ĐỆ”.*

*“Chúng tôi thành thật cam kết với chính phủ rằng
chúng tôi không bao giờ vô tình hay cố ý làm một điều chi
vi phạm đến sự trị an Quốc gia. Nếu chúng tôi thất tín với
chính quyền thì cả thảy chúng tôi xin chịu tội tử hình y
theo quốc pháp”.*

Hoàng triều Cao Miên tiếp nhận thông điệp hoan
hỉ từ đây không còn lo âu, Hội Thánh Ngoại Giáo cũng
có một cơ hội để phổ truyền, đào tạo Chức việc, Chức sắc,
cũng như chuẩn bị tái thiết các cơ quan Đạo.

⌚ **10/2/1928:** Chính phủ Bảo hộ và Hoàng triều ban hành
chỉ dụ tiểu hình số 2:

*“Trừng trị những người dân Cao Miên hoặc người
ngoại quốc mưu toan ý định phá rối an ninh và trật tự
công cộng, qua hình thức lợi dụng lòng nhẹ dạ để khuyến
dụ người dân Cao Miên theo những tín ngưỡng khác, ngoài
Phật giáo và Thiên Chúa giáo, cấm tất cả những cuộc hội
họp hay Thánh lễ có tính cách siêu nhiên”.*

Bản chỉ dụ đến với Đạo Cao Đài như một sự kết thúc
giai đoạn đầu truyền giáo tại Cao Miên, để đánh dấu một

giai đoạn lịch sử Hội Thánh Ngoại Giáo phổ truyền đạo mạnh mẽ sáng chói nhứt, Hiệp Thiên Đài, Cửu Trùng Đài và Hội Thánh Ngoại Giáo, rút ra những kinh nghiệm phổ độ và điều nghiên Đạo sự nhằm chuyển tiếp thành một chương trình truyền giáo mới cho phù hợp với tình thế chính trị tại Cao Miên.

Tuy Hoàng Triều Cao Miên không muốn chính sách Tín ngưỡng đi ngược lại nguyện vọng vốn lòng dân yêu chuộng và mến mộ Đạo Cao Đài, nhưng vì sự bắt buộc của chính phủ Bảo hộ, nên chỉ dụ truyền ra không hợp khôi đoàn kết của toàn dân và có cơ tự phá vỡ Phật giáo tiểu thừa, cho nên toàn dân Cao Miên tự bộc phát cao trào Tín ngưỡng, họ ý thức quyền sống và khát khao hạnh phúc, tổ chức diễn thuyết kêu gọi toàn dân đứng lên đòi quyền tự do tín ngưỡng, họ niêm yết tuyên đơn ở khắp nước Cao Miên, những tín đồ Lão giáo, Khổng giáo, Hồi giáo, Thần giáo và Cao Đài cũng hưởng ứng theo việc làm đạo đức của họ.

⌚ **12/02/1928:** Tất cả tín đồ Cao Miên về Tòa Thánh xin được cắm trại trước tượng Đức Phật phi mã. Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt đón tiếp Tín đồ và Ngài truyền rằng:

“Ngày nay Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ đã được sự đón nhận tại Đông dương xem như một tôn giáo hiện hữu, Đạo đến để đáp ứng lòng tin và nguyện vọng đồng nhứt tín ngưỡng của nhân loại.

Đại Đạo là sự canh tân tín ngưỡng đồng nhứt”.

“Tại Cao Miên xã hội phân hóa bởi một chính phủ Bảo hộ không thuận ý Phật giáo và cũng là nơi thử thách Hội

Thánh Ngoại Giáo”.

“Dân tộc Cao Miên đang mong đợi và nỗ lực tìm kiếm sự tiến triển đổi mới trong tinh thần tín ngưỡng cũng như canh tân Phật giáo”.

Trong kinh Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ cho biết chân lý Đại đồng rằng:

1. *Vẫn ở cuối chu kỳ của một thế kỷ, như những chu kỳ của mặt trăng và mặt trời trong vũ trụ, tất cả các chu kỳ đều có sự khởi đầu “Trời Trăng xoay vần”.*
2. *Đến ngày cuối thế kỷ của chu kỳ, có sự canh tân đổi mới và được kết tâm giao với những Tôn giáo thành qui nhứt.*

Những nhà sư cả Cao Miên đã tìm thấy trong Đạo Cao Đài mang hình ảnh canh tân Phật giáo và tuyên bố rằng: *“Đạo Cao Đài là hình ảnh chân lý của canh tân Phật giáo Đông dương”*.

Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, nay mở các khóa Hạnh đường đào tạo Chức sắc và tổ chức thành những giáo đoàn vững chắc sống động đến Cao Miên truyền giáo, những giáo đoàn này được Thiêng Liêng ân ban hoài bảo xoa dịu mọi khổ đau và phổ độ đồng sinh những lúc khốn cùng đem đến cho nhân loại một niềm tin Cao Đài sinh động.

Hội Thánh Ngoại Giáo được Thượng Đế ân ban và truyền thụ như những nhà Tiên tri hành đạo, giữ một vai trò rất quan trọng về Thần linh, bởi từ đó phát hiện ra Hoàng tử Norodom, uy tín Đạo Cao Đài nay hòa lẫn vào bản xứ thành phong tục tập quán của người Cao Miên, sự công nhận này tự trở thành hòa nhịp theo chính thuyết

linh hồn của dân tộc Cao Miên.

Để liên kết hiện tại với chu kỳ vũ trụ và phong tục tập quán, Chức sắc Thiên phong Đạo Cao Đài phổ truyền tín ngưỡng của ba Tôn giáo lớn và Ngũ chi Đạo hiệp nhứt, đặt trên nền tảng của từng sắc dân và hiểu biết tập quán lân tinh thần dân tộc nơi hành đạo, như tại Cao Miên có vị thần Neak Bon được thờ tại Hiệp Thiên Đài Tòa Thánh Tây Ninh và có điêu khắc một pho tượng Đức Phật trượng trưng cánh tân Phật giáo như hình ảnh Hoàng tử Kmere hồi sinh, thể hiện Việt-Miên mật thiết.

Tín đồ Cao Miên hành hương tại Tòa Thánh Tây Ninh để đón nhận ngọn đuốc Thiên.

Người Pháp thời đó đã cho rằng:

“Đạo Cao Đài phổ biến nước thánh máu nhiệm để chữa bệnh nguy nan, Đạo Cao Đài đáp ứng được những nguyện vọng tinh thần của người Đông dương”.

CHÍNH QUYỀN BẢO HỘ PHẢN ỨNG

HAI ĐẠO TAM KỲ PHỐ ĐỘ ĐỨNG TRƯỚC PHÉP LẠ, TRUYỀN GIÁO PHÁT TRIỂN QUÁ NHANH nên trở thành quan trọng đối với Miền quốc, do số người từ khắp mọi miền đất nước Cao Miên hành hương đến Tòa Thánh Tây Ninh, nhờ Hội Thánh Ngoại Giáo truyền bá và đáp ứng được những nguyện vọng đại chúng, như: Toàn dân Cao Miên đang sống trong cơn mong mỏi chờ đợi một cuộc đời đầy mong ước tươi sáng, nay họ đang đứng trước hoàn cảnh đổi mới với sự nghèo đói, nên họ ước vọng đi tìm những tấm lòng nhiệt thành của Đạo Cao Đài để cùng họ chia sẻ nỗi niềm cùng khổ và họ can đảm đến với chân lý công bình, biến thành nguyện vọng chung cho hai phần ba dân số Cao Miên từ chối những chỉ dụ Hoàng Triều và quyền lực Chính phủ Bảo hộ.

⌚ **13/04/1928:** Chỉ dụ niêm yết cùng lúc tại các chùa ở khắp nơi, một lần nữa chỉ dụ khẩn định quyền hành chính trị Hoàng Triều, đã vang dội ảnh hưởng thật sâu rộng trong lòng dân Cao Miên, lời kêu gọi trung thành với chính thể Quân chủ lắn với bốn phận Phật giáo.

Những tín đồ Cao Miên đang hành hương phải rời khỏi Thánh địa Tây Ninh, cùng lúc Vua Cao Miên cho

kiểm soát chặt chẽ ở ranh giới Việt-Miên và lập ra những luật lệ ngăn chặn khôi dân hành hương vì tín ngưỡng Cao Đài

⇒ **18/05/1928:** Chính phủ Bảo hộ và Hoàng Triều lập thêm một chỉ dụ mới “*Tiểu hình*”, trừng phạt người dân tham dự vào hội họp Tôn giáo mà không được Vương quốc Cao Miên nhìn nhận.

“Phật giáo và Công giáo đương nhiên được phép tự do truyền đạo bởi Hòa ước năm 1863”.

Và một chỉ dụ khác nghiêm khắc hơn nhắm vào Đạo Cao Đài, Lão giáo, Khổng giáo, Hồi giáo và Thần giáo.

“Trích từ bản Hòa ước AOM/NF 2409 Vương quốc Cao Miên”

Đây là giai đoạn chuyển tiếp, những vị Chức sắc Đại Thiên phong Hiệp Thiên Đài nay phải điều nghiên và rút kinh nghiệm phổ độ, để đáp ứng cho chương trình truyền giáo phù hợp với tình thế hiện tại của Hoàng gia Cao Miên vốn yếu mềm bị Bảo hộ bắt buộc phải hành động trái với lòng dân đã từng yêu chuộng mọi tín ngưỡng.

Rồi cũng đến lúc vương quốc Cao Miên nhận định phải đổi mặt với Thiên Chúa giáo và chính quyền Bảo hộ, vì một thế lực mạnh của ngoại ban đang ngự trị trên toàn lãnh thổ Cao Miên cùng đồng quyền với Phật giáo bản xứ, riêng Đạo Cao Đài thì tê nhị hơn cố tránh chung đụng trực tiếp, chỉ phổ độ trong giới Việt kiều để chờ thời gian thuận lợi mới tiếp tục phổ độ tại bản xứ, cùng lúc Hội Thánh Ngoại Giáo vận dụng và sáng tạo phương thức hòa nhập, gợi lên trong lòng người dân Cao Miên một cảm thức quốc gia hướng về quyền tự do tín ngưỡng

và quyền làm người.

⌚ **05/06/1928:** Ông Edouard Néron, nguyên lão Nghị viện Quốc hội Pháp, viết bài xã luận, trên nhứt báo “*Les Annales Coloniales*” với chủ ý vẽ rắn thêm chân cho những tham vọng Bảo hộ ra tay hành hạ người Đông dương.

“Trong mấy lúc gần đây, những vị lãnh đạo của Tôn giáo mới truyền rằng: Dân tộc Cao Miên có tân Quốc vương giáng lâm tại Tòa Thánh Cao Đài ở tỉnh Tây Ninh “Nam Kỳ”, nên một số dân Miên đáng kể, vô trang đao kiếm đến triều bái nời đó hơn vạn người vì có tân Quốc Vương xuất hiện”.

Thống đốc toàn quyền Đông dương Blanchard de la Brosse, qua sự báo trình thất thiệt trên, ra chỉ thị tất cả Khâm sứ đại thần Monivong và các quan Giám đốc sở mật thám Nam kỳ và Cao Miên lập thành một phái đoàn đến Tòa Thánh Tây Ninh thanh tra tình hình truyền giáo của Đạo Cao Đài.

Thống đốc De la Brosse và phái đoàn thanh tra Đông dương đến Tòa Thánh Tây Ninh xin yết kiến Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt và nhờ NGƯỜI đính chính tin đồn và bài xã luận của ông Edouard.

Thống đốc De la Brosse nhận định và cho rằng ông Edouard viết bài xã luận có hậu ý làm hậu thuẫn cho một thế lực thứ hai của Đông dương tin này trở thành thất thiệt và vô trách nhiệm của ông Nghị sĩ Edouard.

Đồng thời Thống đốc De La Brosse ngỏ ý buộc Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt “*Lê Văn Trung*” cam kết và trách nhiệm nếu biến cố xảy ra do tin đồn và bài xã luận đã loan tải.

Đức Quyền Giáo Tông lấy sự tự nhiên bình thản và truyền rằng:

“Bần đạo nhơn danh Quyền Giáo Tông Đạo Cao Đài, lấy danh dự để chịu mọi trách nhiệm về tin đồn mấy ông vừa loan tải và tôi nghĩ rằng không bao giờ có sự thật như vậy”.

Những lời cam kết của Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt, tỏa ra âm chất đạo đức xác định vị trí của một Tôn giáo quyền năng Thiêng Liêng, phái đoàn ông De La Brosse ra về tự nhủ an tâm.

Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt liền gửi đến Toàn quyền Đông dương một Thông điệp đề nghị ban hành luật tự do tín ngưỡng cho Đông dương và Ngài gửi Đạo lệnh cho Hội Thánh Ngoại Giáo, để phối hợp Đạo sự truyền giáo tại Cao Miên.

“Chủ trưởng Hội Thánh Ngoại Giáo, phải nương dịp này mà phổ biến khắp nơi trên Tân quốc cho chư tín hữu vững tâm truyền giáo”.

Nhờ Thông điệp của Đức Quyền Giáo Tông, mà Hội Thánh Ngoại Giáo, truyền giáo rất vững lòng Đạo, phổ độ được mấy tháng lập Bộ Đạo mới trên 20.000 tín hữu Việt, Hoa và Tân.

⌚ **10/4/1929:** Hoàng Triệu Monovong gởi đến quan Bảo hộ một Thông điệp nhắc nhở những chỉ dụ và luật tiểu hình nay không được tôn trọng, Thông điệp đặt vấn đề và lý do nào? dân Cao Miên nhập môn Đạo Cao Đài, tín đồ Cao Đài vẫn ung dung như không có pháp chế và tự xem các Chỉ-dụ nay không còn giá trị.

Vua Monivong yêu cầu quan Bảo hộ hãy duyệt lại những điều Hòa ước, tìm mọi cách chặn đứng không cho

Đạo Cao Đài phát triển, luật pháp Cao Miên nay trở thành nghiêm minh đối với dân Cao Miên theo Đạo Cao Đài, Luật pháp Cao Miên mượn cớ Đạo Cao Đài để củng cố Vững quyền hơn là trật tự xã hội.

⌚ **01/5/1929:** Toàn quyền Đông dương, quan Bảo hộ và các Khâm sứ Cao Miên cùng tham khảo Thông điệp của Vua Monivong, sau hai ngày làm việc tại Sài Gòn của quan Bảo hộ và Khâm sứ Cao Miên đến yết kiến Vua Monivong và trình bày:

“Tôn giáo Cao Đài đã được chính quyền Pháp chấp nhận cho hoằng hóa khắp ngũ châu bởi đơn chính thức để ngày 29/7/1926 mà Pháp quốc đã nhìn nhận”.

Vì lẽ ấy Hoàng Triều và chính phủ Bảo hộ không đi xa hơn về pháp lý tín ngưỡng sự nhìn nhận Đạo Cao Đài trở thành đương nhiên, bởi Đạo Cao Đài nay nay đã có một tầm ảnh hưởng cả Âu-Châu và được thế giới công nhận, Đạo Cao Đài không còn như những ngày đầu mới truyền Đạo đến Cao Miên, nhưng Hoàng triều và Chính phủ Bảo hộ vẫn cố tình tạo ra một cản trở chung, để khống chế Đạo Cao Đài không được truyền giáo rộng rãi mà chỉ truyền giáo trong hạn hẹp của Việt kiều trên lãnh thổ Cao Miên và hạn chế xây dựng Thánh Thất trên đất Cao Miên.

⌚ **10/5/1929:** Chính quyền Bảo hộ và Hoàng Triều đồng ra lệnh cấm hẳn Đạo Cao Đài không được phổ truyền trên lãnh thổ Cao Miên.

⌚ **24/10/1929:** Đức Quyền Giáo Tông gửi cho Thống đốc Đông dương một Thông điệp như sau:

“Sự xuất hiện của Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ là đánh dấu một chu kỳ thống nhất tín ngưỡng của nhân loại, tất cả đều dựa vào giáo huấn, bởi đây là cánh cửa của Đẳng toàn năng, Tòa Thánh Tây Ninh của chúng tôi phô truyền ra cho tất cả mọi người để sùng bái và thờ kính Chúa, một Đấng tạo hóa đầy quyền uy, Đức Phật và các siêu Thánh.

Cũng như Tòa Thánh phải nuôi dưỡng, chăm nom và săn sóc tín hữu Cao Miên đang hành hương ở lại một thời gian tại Thánh Địa Tây Ninh của chúng tôi.

Ngoài ra, chúng tôi đã tạo ra nhiều việc thiện, dẫu mới phôi thai trong ngày đầu, nhưng sẽ rất quan trọng cho ngày mai bởi người tín đồ rất nhiệt thành vì Chí Tôn.

Số người hành hương lặn tin đồ thật đông đảo đã đủ chứng minh điều này.

Trên Cao Miên xảy ra hán hạn, rồi kế tiếp lại phải làm thêm vào cảnh khổ đau của nạn lụt. Chính quyền Bảo hộ phải bắt buộc lên tiếng cấm không cho xuất cảng lúa gạo.

Tất cả những thiên tai này đã khiến cho người dân Cao Miên đến Thánh Địa Tòa Thánh Tây Ninh để sống.

Trong cảnh tình nhân loại ấy toàn Đạo Cao Đài cùng chia sẻ cơn ám và Tri giác đã thúc đẩy tín đồ Cao Đài cùng chào đón, săn sóc nuôi nấng những kẻ khốn khổ đã tìm đến Đạo Cao Đài.

Tòa Thánh chúng tôi không bắt họ phải công quả, nhưng vì nhớ ơn Đức Phật nên người dân Cao Miên công quả trong phạm vi tại Tòa Thánh mà chúng tôi hằng làm.

Tòa Thánh kêu gọi người dân Cao Miên đến từ Svay Rieng và Prey Veng hãy trở về Cao Miên trước ngày 01 tháng

II để tránh khỏi tù tội.

Vài người đã trở về xứ nhưng đa số đều quyết định ở lại và nhờ Tòa Thánh tìm việc làm ăn sinh sống.

Chúng tôi kính xin Thống Đốc thấu hiểu thương tình cho cảnh khốn khổ của họ.

Chúng tôi không nào phản Đạo bằng cách hắt hủi những kẻ tìm đến Tòa Thánh.

Thư gửi đến Thống Sứ tỉnh Tây Ninh và Thống Đốc Toàn Quyền Đông Dương.

Tòa Thánh Tây Ninh ngày 24/10/1929

*Ký tên Giáo Tông Thượng Trung Nhứt
“Lê Văn Trung”*

⇒ **26/10/1929:** Văn phòng Luật sư Lortat Jacob và Roger Lascaux đặt tại Phnom Penh.

Hội Thánh Ngoại Giáo, là thân chủ của hai luật sư, sự gắn liền mật thiết với Đạo trên căn bản tình nhân loại cao thượng và cán cân công lý.

Luật sư Lortat Jacob chuyên lập những thủ tục pháp lý biện hộ về công pháp quốc tế, Luật sư Roger Lascaux chuyên lập những thủ tục pháp lý biện hộ thuộc địa và hình sự.

Những thủ tục biện hộ do hai luật sư phụ trách lo cho Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ hoàn toàn miễn phí.

Hội Thánh Ngoại Giáo, để chủ Ngài Thượng Bảy Thanh trao cho hai luật sư những ngân khoản cần thiết trong những lúc lập thủ tục biện hộ tại Phnom Penh và Sài Gòn, hai luật sư không nhận các khoản chi phí và xác định tinh thần phục vụ:

“Nhiệm vụ và bổn phận của chúng tôi đem cái khả năng để làm việc đúng nghĩa, và đây là tình Thiêng Liêng cao cả và lương tâm con người”.

⌚ **20/11/1929:** Luật sư Lortat Jacor đến Sài Gòn tạm trú tại lữ quán Comtimental, để về Pháp nghỉ vào dịp lễ Giáng Sinh.

Nhân dịp này Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt, Giáo sư Thượng Bảy Thanh và Giáo hữu Thượng Vinh Thanh đến viếng thăm trao đổi tình đời ý Đạo, cùng chúc cho nhau một mùa Giáng Sinh trọn lành hạnh phúc, Đức Quyền Giáo Tông xin nhẫn gửi lời thăm tất cả những ân nhân Cao Đài cũng như toàn đạo tại Pháp quốc.

Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt trân trọng gửi đến luật sư Lortat Jacor một đoạn lộ phí nhỏ trên đường về thăm quê hương, nhưng luật sư cương quyết từ chối với những lời lẽ đạo đức từ cõi lòng chân thành.

⌚ **01/2/1930:** Ngày khởi đầu kinh tế Cao Miên rơi vào hoàn cảnh suy sút đến mức nghèo nàn và bi đát nhứt, hạn hán vựa lúa mất mùa, bão lụt kho lúa dự trữ hao hụt, kho cá khô ẩm ướt hư hao, gõ không xuất cảng ngưng đọng, tiền tệ mất giá, Hoàng Triều tuyên bố kho dự trữ Quốc gia trống rỗng.

Từ ấy nó đưa đến một loạt sinh hoạt của toàn dân Cao Miên lâm vào cảnh nghèo đói bệnh hoạn trầm trọng, khủng hoảng kinh tế làm ảnh hưởng đến xã hội và chính trị.

Chính phủ Bảo hộ lấy làm quan tâm và phiền trách Hoàng Triều cũng như thuộc quyền để chạy tội trước lương tâm và công lý.

Trên thực chất Chính phủ Bảo hộ nặng tay thuế khóa, chuyên nghiệp đục khoét, hành chánh trọng tâm lao tù, cai trị thị trường lao động v.v...

Lịch sử Cao Miên đã ghi nhận hồ sơ nạn đói 1930, Chính phủ Bảo hộ nắm quá nhiều đặc quyền hành chánh thế khóa quốc gia nghiệt ngã, đến khi hữu sự không đáp ứng được kịp thời, lòng dân phẫn nộ đưa đến hậu quả thế chính trị của Bảo Hộ đang trên đà tuyên bố cáo chung.

Hội Thánh Ngoại Giáo phúc trình về Tòa Thánh Tây Ninh yêu cầu toàn đạo cứu trợ Cao Miên.

Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ đứng trước hoàn cảnh dân tộc Cao Miên xuống thấp tinh thần vì sự nghèo đói bệnh hoạn đến gần, Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt gửi đến Hoàng Triều Cao Miên một Thông điệp để tỏ bày thiện cảm và tặc lòng nhơn nghĩa phục vụ nhơn loại gấp lúc nghèo khó NGƯỜI tự tin và tuyên bố:

“Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, thành lập Ủy Ban Cứu Trợ Cao Miên. Trụ sở Trung Ương đặt tại Tòa Thánh Tây Ninh và ủy nhiệm cho Hội Thánh Ngoại Giáo tại Phnom Penh thành lập một Ủy Ban Cứu Trợ tại chỗ, với một chương trình cứu trợ cấp thiết và dài hạn cho Cao Miên”.

“Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ chỉ xin chính phủ Bảo hộ và Hoàng Triều nhận nơi đây một nghĩa cử công bình sự sống bởi tình anh em đồng cộng hưởng và chia sẻ cho nhau những nỗi niềm”.

Chương trình cứu trợ tiến hành rất mỹ mãn, hợp tình lòng dân và đáp ứng được nguyện vọng tín ngưỡng, nay những tín đồ Cao Miên được tự do về Tòa Thánh

hành hương rất đông, chính quyền Bảo hộ và Hoàng Triều thay đổi lăng kính, thiện cảm với Đạo Cao Đài tại Việt Nam và Cao Miên, cũng như người dân cao Miên và người Pháp dành cho Đạo một chỗ đứng trong tâm hồn.

Người Cao Miên nhận thấy điều thích ứng của tín ngưỡng và đời sống hạnh phúc tốt hơn nên tình nguyện tự do nhập môn cầu Đạo, sự ảnh hưởng của Đạo Cao Đài đối với người Cao Miên rất mật thiết, nên chính quyền Bảo hộ và Hoàng Triều kính trọng từ đây.

Từ một Thông điệp của Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt “*Lê Văn Trung*” xin Thống đốc Đông dương can thiệp với cơ quan hành chánh Cao Miên để tín đồ Cao Miên hành hương tại Tòa Thánh Tây Ninh được dễ dàng hơn, vì những thể hiện cứu trợ nhân đạo đã chứng minh tinh thần công bình và thương yêu giữa hai dân tộc Việt-Miên.

Khủng hoảng kinh tế tại Cao Miên nay đã chấm dứt nhờ vào Đạo Cao Đài tiếp ứng kịp lúc, nhưng họ chưa thỏa mãn vẫn còn đối mặt ngấm ngầm ngăn chặn tín đồ hành hương cũng như những buổi lễ cầu nguyện tại Phnom Penh còn cấm đoán tuy không rộng lớn như những năm 1927 – 1929.

⌚ **30/2/1930:** Hội Thánh Ngoại Giáo, kiến lập cơ quan và Thánh Thất tại Thủ đô Phnom Penh, bằng vật liệu nặng, do công quả của toàn đạo Cao Miên, Việt Nam, Trung Hoa, Lào và Thái Lan. Ngoài ra còn có một số tín hữu Cao Đài và ân nhân Pháp quốc gửi bảo trợ vật chất lân tinh thần, như Nghị sĩ Marius Moutet, Henri Guernut, Ernest Outrey, Bộ trưởng Albert Sarraut và Edouard

Daladier v.v...”

Hội Nhân Quyền Pháp gửi lời thiện cảm và những dũng kiện đề nghị chính phủ Bảo hộ cũng như Hoàng triều ngưng tất cả những sự hành hạ dành cho Đạo Cao Đài Cao Miên, nhưng Toàn quyền Đông dương phủ nhận đề nghị của Hội Nhân Quyền Pháp và đặt ra một chế định mới cho Đạo Cao Đài.

3. Cấm phổ truyền Đạo Cao Đài trên đất Cao Miên và cấm người Cao Miên theo Đạo Cao Đài.
4. Kiểm tra ngoại kiều và trực xuất những ai phạm luật Cao Miên.

Viên Toàn quyền chuẩn bị thi hành chế định tự tạo, nhưng Quốc Hội và các Bộ Trưởng Pháp “Paris” không chấp thuận giải pháp đối đầu với Đạo Cao Đài, áp lực mạnh của Cộng Hòa Pháp Quốc bó tay viên Toàn quyền Đông dương.

Cộng Hòa Pháp Quốc chủ trương nên chú tâm theo tình thế diễn biến và tránh tiếng thành kẻ hành hạ, yêu cầu Đông dương tổ chức đối thoại tự do, vô tư trong những cuộc tranh luận Tôn giáo và kết luận sự nghiêm trị Đạo Cao Đài không còn hợp thời.

Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, phổ truyền rộng rãi đem lại niềm tin và tự do tín ngưỡng tại Cao Miên, do toàn đạo vận dụng tinh thần Cao Đài hữu hiệu để Hội Thánh Ngoại Giáo ngày nay thành tựu.

Thông báo công nhận Đạo Cao Đài vẫn được tiếp tục tự do hành lễ tại các Đền Thánh đã có sẵn, nhưng phải tuân những điều lệ của Toàn quyền Đông dương ban hành:

- 1- Đạo Cao Đài không được khuyến giáo.
- 2- Chấp hành luật lệ an ninh Cao Miên.
- 3- Cấm kiến lập thêm Đền Thánh.

⌚ **13/3/1930:** Tại tỉnh Ta-keo có tín hữu Huỳnh thị Trọng làm lê giô Tô Tiên theo nghi thức Đạo Cao Đài, bị nhà cầm quyền địa phương bắt giam, tài sản vật dụng gia đình đập phá tan hoang không bồi thường, sau tín hữu Huỳnh thị Trọng được tự do bởi Nghị định ngày 16/4/1930.

⌚ **04/7/1930:** Hoàng Triều đề nghị quan Bảo hộ Cao Miên gửi đến các quan Tham biện chủ tỉnh thi hành chỉ thị nhắm vào Đạo Cao Đài.

“Hiện nay phiến động, để ngăn ngừa mọi việc hội họp có thể gây rối và tổn hại đến chánh sách trị an, Bảo hộ Cao Miên quyết định hủy bỏ pháp chế khoan hồng mà từ lâu đã áp dụng tương đối với Đạo Cao Đài cho đến khi có lệnh mới.

“Từ nay Bảo hộ Cao Miên chỉ thị nghiêm cấm Đạo Cao Đài hành lễ hay cầu nguyện, bất luận ở dưới dạng hình thức nào, lớn hay nhỏ cũng thế, nếu có ai vi phạm chỉ thị này thi các công sứ chủ tỉnh có bổn phận ngăn ngừa nghiêm nhặt, không cho các cuộc hành lễ xảy ra, nhưng không nên ngược đãi họ, trừ trường hợp họ hành lễ công khai trước công cộng thì chủ tỉnh phải cấm chỉ hẳn, không nên dung thứ.

Nếu có xảy ra những trường hợp nêu trên, Bảo hộ Cao Miên yêu cầu các giới chức đương hành sự hãy lấy lý lịch cá nhân người tổ chức, lập thủ tục và cấp báo nội vụ sự việc, để Bảo hộ có biện pháp đối phó bằng cách bắt buộc họ phải tuân hành thủ tục hành chánh là trực xuất ra khỏi lãnh thổ Cao Miên.

Nhà nước Bảo hộ Cao Miên yêu cầu chủ tỉnh phải ban hành sâu rộng chỉ thị này cho toàn thể dân chúng đều biết”.

Sau khi chỉ thị của quan Bảo hộ Cao Miên ban hành, phản ứng tại Pháp quốc, chính trưởng sôi nổi, báo chí công khai chỉ trích nhà nước Bảo hộ Cao Miên áp chế Tôn giáo Cao Đài, lưỡng viện quốc hội can thiệp, cách chức Tổng trưởng bộ thuộc địa.

⌚ **06/9/1930:** Ngài Thượng Bảy Thanh Chuởng quản Hội Thánh Ngoại Giáo gửi đơn xin hành lễ Trung Ngươn vào ngày 7 và 8/9/1930 tại Thánh thất Kim Biên.

Chờ chính quyền cho phép hành lễ nhưng không thấy phúc đáp, đến 20 giờ 15 phút đêm ngày 07/9/1930 toàn đạo chuẩn bị cử hành Thánh lễ thời Tý.

Cùng đêm viễn Chỉ huy trưởng Desfrancois điều động Hiến binh và mật thám bao vây lục xét Thánh Thất bắt tất cả, gồm có Chủ trưởng, Chức sắc, Chức việc, tín hữu Nam-nữ và quan khách tổng cộng 97 vị, áp tải về khám lớn Phnom Penh, một đoàn người vì tội vinh danh Thượng Đế phải chịu gông cùm tay chân bước lê giữa Thủ đô Phnom Penh, với cơn mưa gió lốc tẩm tả bao trùm một vung trời đầy cảm động.

⌚ **23/9/1930:** Lần đầu tiên chính quyền Bảo Hộ tại xã Prey Krâbas, quận Svay Rieng tỉnh Takeo, trực xuất Chức việc Chánh Trị Sự Te Lim Đường Nhơn, bởi chính quyền Bảo hộ tị hiềm, dị biệt hình ảnh hiếu Đạo của Chánh Trị Sự Te Lim và xem như một chuyên viên tổ chức Thánh lễ, có thể nguy hiểm nên họ phải trực xuất, cùng lúc Hội Thánh Ngoại Giáo kêu gọi tất cả tín hữu thận trọng khi tổ chức Thánh lễ và hội họp tại Thánh Kim Biên.

➲ **21/9/1930:** Quan Bảo hộ Toàn quyền Cao Miên lên tiếng chống lại sứ mạng Đạo Cao Đài ra lệnh bắt Chức sắc, Chức việc một cách bất hợp pháp, cấm đoán giáo đoàn truyền giáo và đóng cửa Thánh Thất v.v...

➲ **19/11/1930:** Con tàu Chaloupe cặp bến cảng Cao Miên chuyển đến Thánh Thất Kim Biên những tặng phẩm của tín hữu Cao Đài Pháp, chưa kịp mở thùng, Sở Cảnh sát Thủ đô Phnom Penh cho bối ráp không giấy phép chứng minh hành sự, họ tịch thu những kiện hàng và tất cả pho tượng Phật trong Thánh Thất không lập biên bản.

Cảnh sát xâm nhập Thánh Thất phi pháp đây là vụ thứ 43 trên toàn cõi Cao Miên, chưa kể những vụ bắt người tra tấn dã man, nhưng tín hữu Hội Thánh Ngoại Giáo vẫn ung dung kiên nhẫn và duy trì gìn giữ Đạo.

➲ **20/5/1931:** Phiên Tòa Sơ thẩm Cao Miên, quan Bảo hộ và Khâm sứ khởi tố trước tòa án Phnom Penh, Bản án tuyên phạt.

“Ông Lê Văn Bảy 200 quan tiền và.

Chức sắc và chức việc mỗi người 100 quan.

Tín đồ Nam-Nữ và Quan khách mỗi người 50 quan.

Tòa án nghiêm khắc tuyên bố giải thể Hội Thánh Ngoại Giáo, bởi Đạo Cao Đài không phù hợp Hiến-chế hiện hành Cao Miên.

Chánh án Tòa sơ thẩm chiếu theo điều khoản bộ hình luật, cấm các cuộc hội họp không quá 20 người phải có giấy phép căn cứ qui điều pháp định của bộ hình luật chính phủ Hoàng triều và các sáu luật quốc gia đã qui định sự hành lê theo Tôn giáo của Cao Miên”.

Luật sư Tòa Thượng thẩm Sài Gòn Lortat Jacob biện hộ và minh định quyền tín ngưỡng của Đạo Cao Đài trên toàn cõi Đông dương bởi Cộng Hòa Pháp đã chính thức công nhận Đạo Cao Đài, như vậy không có quyền gì phạt tín hữu Cao Đài, xem như bản án tuyên phạt không có giá trị.

Sau vụ án được chế giảm tiền phạt từ 200 quan nay còn 16 quan và 1 tháng tù treo.

Hội Thánh Ngoại Giáo chống án tại 2 Tòa Thượng Thẩm Sài Gòn và Phnom Penh, đệ đơn lên Tổng trưởng thuộc địa và Hội Nhân Quyền xin can thiệp.

Tòa án Phnom Penh bắt buộc Đạo Cao Đài Cao Miên phải trả lại đất đai mà nơi đây đã thiết lập văn phòng của các cơ quan, Thánh Thất cũng như Đền Phật Mẫu.

Hội Thánh Ngoại Giáo không chấp thuận hoà lại bởi đất đai nầy mua có bằng khoán do Hoàng Triệu bán cho một người Pháp và sau đó bán lại cho Ngài Phối Sư Thượng Vinh Thanh “*Trần Quang Vinh*”, để hiến cho Hội Thánh Ngoại Giáo Trung Ương, bằng khoán đất bản chính và sao trích lục nay vẫn còn tại văn khố Lalande Callan Phnom Penh và Hội Thánh Ngoại Giáo còn lưu trữ một bản.

⌚ **17/9/1931:** Các cuộc Phản ứng tại Pháp quốc, như nhựt báo “*La Griffe*” lên tiếng trong số 38 ra ngày 17/9/1931. Tố cáo chính sách Bảo hộ, dùng những thủ đoạn hẹp hòi bức hiếp Chủ Trưởng Hội Thánh Ngoại Giáo tại Cao Miên.

Tờ báo xin quan Toàn quyền Bảo hộ Cao Miên phải chịu trách nhiệm những gì ông tuyên bố:

“– Không thể để cho người không trung thành ngồi yên.

– Xin Chính phủ Bảo hộ Cao Miên trả lời nghị định ngày 25/1/1930 của sự thành lập Viện Nghiên Cứu Phật Giáo cũng như mục đích hoạt động phục vụ cho những ai”.

⇒ **10/11/1931:** Tòa Thượng Thẩm Sài Gòn phủ nhận đơn chống án của Hội Thánh Ngoại Giáo, bởi không trực thuộc quyền Bảo hộ Việt Nam.

Luật sư Lortat Jacob trực tiếp biện hộ:

“*Người dân miền Nam Việt Nam cũng không thuộc thẩm quyền của Tòa án Phnom Penh và xin Tòa án Đông dương thụ lý nội vụ tín ngưỡng Cao Đài*”.

Hội Nhân Quyền Pháp ủng hộ Hội Thánh Ngoại Giáo, trực tiếp can thiệp và đệ trình lên chính phủ thuộc địa văn thư:

“*Đạo Cao Đài đã được nhìn nhận chính thức tại miền Nam Việt Nam vào ngày 18/10/1926, thì không có lý do nào cấm Đạo Cao Đài phổ độ hay phổ truyền, dẫu cho họ cư trú tại Cao Miên*”.

⇒ **16/12/1931:** Nhịt báo Le Progrès Civique số 614 phát hành 16/2/1931 tại Paris, do ký giả Trung Tá Alexis Métois viết vào dịp đến Cao Miên để tìm hiểu về tình hình Đông dương:

“*Tổng Trưởng bộ thuộc địa Paul Reyimud đến Đông dương thị sát tình hình tín ngưỡng và ông đích thân hành đến Viện Nghiên Cứu Phật giáo tại Nam Vang*”.

“*Tất cả Sư sải của Cao Miên đến yết kiến ông Paul Reyimud, để xin ý kiến về viện Phật giáo, bởi ông Paul Reyimud sáng lập*”.

“*Viện Nghiên Cứu Phật Giáo của ông Paul Reyimud*

đi ngược và trái với chân lý nhà Phật”.

Ông Paul Reyimud đưa ra những kế hoạch thu dụng sự sỉ nhục lệ thuộc dưới thể quyền là nghịch hẳn chân lý Hư Không và Vô Ngã của Phật giáo”.

Ông Paul Reyimud tự nhận mình là tòng phạm với những kẻ đi ngược giáo điều nhà Phật”.

⌚ **24/12/1931:** Năm nóng tiết xung đột, chính quyền bản xứ ngăn cản bước tiến hành hương của tín đồ Cao Đài Việt-Miên tại biên giới Tây Ninh, hơn 200 tín đồ từ Svay Rieng và Prey Veng không về được Tòa Thánh để tham dự lễ Giáng Sinh.

Vua Monivong ký thêm một chỉ dụ mới để cảnh cáo những người Cao Miên theo Đạo Cao Đài, chống Phật giáo và luật pháp quốc gia.

Bản chỉ dụ này cấm ngặt Đạo Cao Đài không được truyền giáo tại Cao Miên ngay cả việc ngoại giao thân thiện với Chức sắc Đạo Cao Đài.

⌚ **5/01/1932:** Nhà Vua Monivong gửi 2 bộ trưởng đến vùng Svay Rieng và Prey Veng để khuyên giải dân Kmers, nên trở về Đạo chính thống cổ truyền.

Nhận định của Tòa Thánh Tây Ninh đây là giai đoạn truyền giáo rất phức tạp trên đất Cao Miên, các giáo đoàn cần sự bền vững và kiên trì, để đón nhận sự hoan hỉ của Vương quốc Cao Miên, Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ nay luôn luôn thể hiện đức tin bao dung qua chân dung nồng hậu của Chức sắc Cao Đài.

⌚ **12/02/1932:** Hội Nhân Quyền Pháp Quốc gửi cho Tổng Trưởng Bộ Thuộc Địa, đề cắp về trường hợp Hoa kiều Te

Lim, sinh sống tại Cao Miên trên 20 năm, nay nhà nước Bảo hộ trực xuất khỏi lãnh thổ Cao Miên do nghị định của quan Toàn quyền Bảo hộ đề ngày 2/7/1929 vì tội tham dự lễ giỗ Tổ Tiên của gia đình Đạo Cao Đài, đã được giấy phép tổ chức giỗ Tổ do chánh quyền địa phương cấp.

⌚ **16/02/1932:** Phối sứ Thượng Vinh Thanh “*Trần Quang Vinh*” vận động Hội Nhân Quyền Pháp quốc và nhiều nghị sĩ lưỡng viện can thiệp với Quốc Hội Cộng Hòa Pháp.

Hội Nghị Lưỡng Viện Quốc Hội Pháp công bố đạo luật tự do tín ngưỡng Đông dương và Đạo Cao Đài được ân xá tất cả những án tiết đã thụ lý trước đây.

⌚ **20/4/1932:** Tín hữu Lê văn So trực xuất ra khỏi Vương quốc Lào bởi tội phỉ truyền tín ngưỡng Cao Đài tại Kim Tan Bavet, rồi sau ấy sống ở tỉnh Svay Rieng.

Hành đạo tích cực như chuyên viên phổ độ thường đi khắp toàn quốc nên chính phủ Bảo hộ trực xuất về Việt Nam cùng lúc với tín hữu Mang văn Lạc, Ngô Văn Tân, Nguyễn Văn Thanh, Biên Văn Tươi và Te Lim.

⌚ **16/6/1932:** Nhựt báo La Griffe số 25 phát hành ngày 16/6/1932 tại Paris loan tải bài xã luận:

“*Toàn quyền Pierre Pasquier tham vọng làm giáo chủ Phật giáo Thống nhứt để đổi lập với Đạo Cao Đài, họ đã dùng quyền lực để áp đảo Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt “Lê Văn Trung” tức là áp đảo toàn Đạo Cao Đài*”.

⌚ **30/6/1932:** Quan Bảo hộ và Khâm sứ Cao Miên không muốn đổi đầu với Đạo Cao Đài vì sợ nhiều rối bời tại Pháp quốc, nên họ bảo trợ cho Hoàng gia hầu thuận tay lên án

Đạo Cao Đài và để hậu thuẫn chương trình đòi lại đất đai.

Quan Bảo hộ bắt ngài Giáo hữu Thượng Bảy Thanh trực xuất ra khỏi Cao Miên. Luật sư Marius Moutet đưa đơn thương tố xin chống án.

Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt “*Lê Văn Trung*” và Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc kêu gọi tín đồ Cao Đài Pháp như Ngài Abadie de Lestrac mở những cuộc hội luận để tìm giải pháp quyền tự do phổ truyền đạo trong các nước thuộc địa.

⌚ **15/01/1833:** Ngài Giáo hữu Hương Batry “*Trần Kim Phụng*”. Thay mặt Hội Thánh Ngoại Giáo đến vùng sông Vàm Cỏ thuộc tỉnh Svay Rieng vấn an đồng đạo và phổ truyền giáo lý.

⌚ **27/2/1933:** Ngài Giáo hữu Hương Batry tiếp tục lên đường phổ truyền giáo lý, vấn an đồng đạo của hai vùng Srok và miền Louek Dèk cùng mở khóa hạnh đường Bàn Trí Sự căn bản.

⌚ **14/3/1933:** Tại Đại Hội Đồng Lưỡng Viện Quốc Hội Cộng Hòa Pháp, Thủ Tướng chính phủ thay mặt cam kết với Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc và Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt “*Lê Văn Trung*”: “*Từ nay được quyền tự do phổ truyền Đạo Cao Đài trên khắp vùng thuộc địa của Pháp*”.

SỨ MẠNG VÌ NHÂN LOẠI

SỨ MẠNG VÌ NHÂN LOẠI

NGÀY 15/3/1933 ĐỨC HỘ PHÁP PHẠM CÔNG TẮC ĐẾN VÙNG MIMOT “KOMPONG CHAM” CAO Miên. Phổ độ cho các sắc dân thiểu số rất mĩ man và Người ban phép lành:

“Hỡi anh em hãy đi về hướng Tây Ninh để nhận mọi sự mầu nhiệm và được ban phước lành, bởi lòng mong mỏi của anh em nay được Thượng Đế ban truyền tại nơi đất Thánh huyền diệu.”

⌚ **18/5/1933:** Đại Hội Nhơn Sanh tại Tòa Thánh Tây Ninh, trong chương trình phổ độ có ghi rằng:

Chương trình trợ cấp tín đồ Cao Miên nghèo khó:

- Mỗi tín hữu Cao Đài Cao Miên được trợ cấp khó khăn 100 đồng cho mỗi tháng, từ tháng 6/1933 đến hết tháng 6/1934.
- Lễ Phật giáo được tổ chức hai nơi tại Nam Vang và Tòa Thánh Tây Ninh vào ngày 07 đến 09 tháng 04 D-L cho mỗi năm.

⌚ **10/7/1933:** Chính phủ Bảo hộ buộc Đạo Cao Đài tại Cao Miên phải đình chỉ mọi chương trình phổ độ và không cho Đạo xây dựng Thánh Thất trên lãnh thổ Cao

Miền cũng như các vùng biên giới.

Quan Bảo hộ Thibaudeau đưa ra chỉ thị cho Vua Monivong xuống lệnh nghiêm phạt người dân theo Đạo Cao Đài nếu phạm chỉ dụ, Đạo Cao Đài vì mục đích phục vụ hạnh phúc nhân loại nên Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt gửi Thánh Lịnh đến Hội Thánh Ngoại Giáo Tân Nhơn, để xin hứa với Vua Monivong, từ đây không còn vi phạm những chỉ dụ của Hoàng Triều và lời tuyên hứa đã có tác dụng đến sự hoan hỉ của Hoàng Triều.

Hội Thánh Ngoại Giáo thu hẹp chương trình truyền giáo tại Cao Miên cho đến năm 1933.

Tinh thần đồng thuận Đạo-đời không được bao lâu thì Chính phủ Bảo hộ Cao Miên tạo ra cuộc đổi diện mới và sâu đậm hơn, chính phủ Bảo hộ đã đưa đẩy tín đồ Cao Đài vào nhiều hình thức đối nghịch, để thúc đẩy người dân Cao Miên tách mình ra khỏi thiện cảm và lòng tin đối với tín ngưỡng Cao Đài, họ lợi dụng Hoàng Triều để điều hướng dư luận của toàn dân nhằm trúc vào Đạo Cao Đài những ẩn ý ngờ vực.

Chính phủ Bảo hộ muốn diệt trừ Đạo Cao Đài tại Việt Nam cũng như Cao Miên hầu để kéo dài đô hộ tại Đông dương.

Tại Việt Nam họ dựng lên những con cờ thí như Nguyễn Phan Long và Bùi Quang Chiêu để giả hiệu chủ nghĩa quốc gia trong Đạo Cao Đài hầu tạo điều kiện cho chính phủ Cộng Hòa Pháp nghị luận và phê phán:

“Đạo Cao Đài lập những ủy ban khán chiến v.v...”

Và nhựt báo L'Ami du Peuple phát hành ngày 28/8/1931 tại Paris, dưới bút hiệu Francois Coty và một

tài liệu khác loan tải:

“Tín đồ Cao Đài lấy mảnh đất Tây Ninh thành lập chiến khu để chống lại chính phủ thuộc địa Pháp”.

Tài liệu Phòng Nhì cũng báo cáo thất thiệt với vị Toàn quyền Đông dương rằng:

“Đạo Cao Đài đã mạo hiềm tổ chức chính sách trung lập giữa hai quốc gia Việt-Miên để chống lại nhà thuộc địa Pháp, Bảo hộ Cao Miên đưa tin người Việt Nam đang mở cuộc viễn chinh không đổ máu tại Cao Miên”.

Thời điểm này tạo cho Chính phủ Bảo hộ, một cơ hội thực hiện chiến thuật tâm lý khơi dậy lòng dị biệt thù hận để đào xới sâu vào quá khứ của hai dân tộc.

Dù Đạo Cao Đài đã trải rộng tình nhân loại, cùng đời sống cộng sinh trên ngôi thương yêu Huynh đệ mật thiết ở thế giới hạnh phúc hôm nay và qua chân dung Chức sắc và tín hữu phổ truyền Đạo tại Cao Miên như những bông hoa nở kết trái toàn chân thiện mỹ.

Đạo Cao Đài chỉ vì mục đích sống công bình, không phân biệt xã hội và quyền làm người như nhau, tất cả nhân loại là anh em nhưng Chính phủ Bảo hộ vẫn suy tưởng lầm lẫn một thực thể chính trị để sát hại biết bao tín hữu Cao Đài phải vùi thân dưới lòng đất Việt Nam cũng như Cao Miên, chính quyền thuộc địa còn mượn tay Đảng Cộng Sản Việt Nam diệt trừ Đạo Cao Đài thay cho họ.

Đây là những dòng lịch sử Đạo đau thương nhứt, nay vẫn còn ghi rõ và đậm nét, tín đồ Cao Đài Việt-Miên hy sinh vì Đạo bởi mục đích nêu cao chân lý công bình của Thượng Đế.

Chính quyền thuộc địa khủng bố Đạo Cao Đài và họ đã xé Đạo Cao Đài ra thành nhiều mảnh, họ đã tạo ra nhiều đồi kháng nội bộ của Đạo và thành lập nhiều Chi phái, Chính quyền Thuộc địa đã thành công phá được nguyên khôi Đạo Cao Đài Tòa Thánh Tây Ninh, chiến thắng của Chính phủ Thuộc địa nhằm xóa trảng vạch đèn tín ngưỡng Đông dương để truyền thân đô hộ lâu dài.

⇒ **10/8/1933:** Hội Thánh Ngoại Giáo gửi đến chính phủ Bảo hộ Thông điệp.

“Xin quan Khâm sứ Bảo hộ và Hoàng Triều hãy xét lại dành cho Đạo Cao Đài tại Cao Miên mọi sự ưu đãi”.

⇒ **31/9/1933:** Hội Thánh Ngoại Giáo gửi đến chính phủ thuộc địa Thông điệp thứ hai.

“Xin chính phủ Bảo hộ hủy bỏ các chỉ dụ chống Đạo Cao Đài”.

“Quyền tự do đi lại và tín ngưỡng cũng như tín đồ Cao Đài được hành đạo bình thường, hủy bỏ chính sách kiểm soát tín đồ Cao Đài, xin để cho hai dân tộc Việt-Miên chung sống trong bình thường mà bấy lâu Bảo hộ nhọc nhằn tạo ra nhiều chính sách hiềm khích giữa hai dân tộc láng giềng, phải chẳng chính phủ Bảo hộ nhằm vào mục đích tiêu diệt Đạo chúng tôi và các dân tộc Đông dương”.

Hoàng Triều kêu gọi dân Cao Miên chống Đạo Cao Đài và Chính phủ Bảo hộ đang chờ đợi cơ hội Việt-Miên nỗi cơn hiềm khích để trừng phạt.

Đạo Cao Đài tể nhị hơn để trách mọi tranh chấp dễ bị bốc thành chiến trường Đạo-đời xung khắc.

⇒ **20/11/1933:** Ngài Marius Moutet đại biểu Cao Đài tại

Pháp dōng đặc biện hộ trước Quốc Hội Pháp:

“Có phải chăng sự sách nhiễu của quan Bảo hộ đã là nguyên do chính làm hồn loạn lòng khoan dung của dân tộc Cao Miên hay chăng?”.

Nghị sĩ Henri Guernut kiêm Tổng thư ký Hội Nhân Quyền chính thức tuyên bố trước Lưỡng Viện Cộng Hòa Pháp Quốc, tuyên bố chính thức để can thiệp và hỗ trợ cho Đạo Cao Đài:

“Hãy để cho Đạo Cao Đài được sự tự do tín ngưỡng, và hưởng quyền chính sách dung miễn tại Đông dương”.

Nghị sĩ Ramdier thành viên Hội Nhân Quyền Pháp lên tiếng chống đối những biện pháp gắt gao tại Đông dương:

“Xin dành cho Đạo Cao Đài một đặc quyền tín ngưỡng”.

Trung Tá Alexis Métois thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh làm xướng ngôn viên tại Paris.

Tiếp Dân Đạo Nhơn Gabriel Gobron, thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ và Hội Thánh Ngoại Giáo tham dự các Hội Nghị Tôn giáo thế giới và quan sát viên tại Quốc Hội Pháp.

Hội đồng Chính phủ Pháp quyết định với một thái độ rất ôn hòa và khôn khéo bổ nhiệm ông Albert Sarredlt đến nhậm chức quan Toàn quyền Đông dương.

⇒ **18/12/1933:** Quan Toàn quyền Bảo hộ Cao Miên thi hành chính sách không phù hợp với luật pháp Đông dương, nên Tòa Thượng thẩm Sài Gòn yêu cầu chính phủ Bảo hộ Cao Miên:

“Phải trả lại sự tự do của Đạo Cao Đài, bởi quyền hành đao là sự tối hậu của tín ngưỡng và cấm quan Bảo hộ không được gây nỗi phiền toái đến cho Đạo Cao Đài”.

“Phải đổi xử Đạo Cao Đài trong công bình, quang minh như Thiên Chúa giáo và Phật giáo, với điều kiện là không gây sự rối loạn trong xã hội, dấu cho có phạm đến điều này đi chăng nữa, thì phải đệ trình sự kiện đến biện lý của tòa Thượng thẩm Sài Gòn để xét xử”.

Sau khi Tòa Thượng Thẩm Sài Gòn phán xét và những điều lệ mới của quan Bảo hộ Robin. Tín hữu Cao Đài Việt Nam cũng như Cao Miên tự do hành đạo hân hoan.

Đạo Cao Đài nay có văn kiện lịch sử ký tại Tòa Thượng Thẩm Sài Gòn để đổi chiếu quyền hành quốc gia và truyền giáo tại Cao Miên đã định, như Chính quyền Bảo hộ Cao Miên vẫn còn ra lệnh cấm Đạo Cao Đài truyền giáo vào các tỉnh ngoại trừ thủ đô Phnom Penh và chỉ trong giới hạn cộng đồng Việt kiều.

⇒ **20/01/1933:** Tại Thủ đô Phnom Penh sau những ngày vía Chí Tôn.

Đức Chưởng Đạo Hội Thánh Ngoại Giáo Thiêng Liêng, Nguyệt Tâm Chơn Nhơn “*Victor Hugo*”.

Đề cử và bàn giao nhiệm kỳ 2 cho Ngài Giáo hữu Thượng Chữ Thanh “*Đặng Trung Chữ*” Chưởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo và Giáo hữu Hương Batry phó Chưởng Quản.

Ngài Thượng Bảy Thanh được đề cử phổ truyền đao tại Trung Quốc và Tòa Thánh Tây Ninh bổ nhiệm 6 Chức sắc phổ độ đến Hội Thánh Ngoại Giáo để truyền

đạo tại các tỉnh Cao Miên.

⌚ **10/9/1935:** Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc đến Cao Miên tấn phong trên cho 40 Chức sắc, Chức việc và bổ nhiệm chuởng quản Thánh Thất các tỉnh Cao Miên.

⌚ **27/12/1935:** Khâm sứ tỉnh Svay Rieng mời Chuởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo, Ngài Thượng Chữ Thanh “Đặng Trung Chữ” trao đổi và nêu rõ sự tự do tín ngưỡng, cũng như mời tương hợp xã hội, kinh tế và khẩn định những bất hòa nay chấm dứt để duy trì liên giao bình thường.

⌚ **10/01/1936:** Hội Thánh Ngoại Giáo vẫn mang niềm tin và hy vọng chính quyền thuộc địa mở rộng tự do tín ngưỡng, để Chức sắc Thiên phong đến phổ độ tại Cao Miên cũng như thành lập cơ sở độ sinh tôn nhân loại và xây dựng sự liên kết giữa các dân tộc đến cùng một hành trình qui nhứt tín ngưỡng.

Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ không chủ trương đấu tranh bởi tín ngưỡng không vì một yếu tố ly giáo hay võ trang, Đạo chỉ vì mục đích chung cho nhân loại trên căn bản chân lý Từ bi, Bác ái, Công bình để vươn mình khỏi cảnh chìm đắm trong nhiều thế kỷ.

Từ ấy Việt-Miên cùng tìm lại nguồn cội thuần khiết nhứt, qua ngôn ngữ Cao Miên “Pâli & Sanskrit” đến niềm tin trong vận mệnh và khơi lại lịch sử từ lòng dân, nay đầy tràn khí phách kiên cường. Đạo Cao Đài còn xây dựng một công trình cho nền tảng lịch sử Cao Miên rực rỡ và đề cao quyền hành chính Quốc.

Mà Chính phủ Bảo hộ đem đến cho hai dân tộc Việt-

Miên chìm đắm và ly loạn, kẻ phương xa đến xâm lăng và cầm quyền kiểm soát Đông dương cũng như nắm thế phòng thủ đối đầu với mọi tín ngưỡng Cao Miên, Đạo Cao Đài được dân tộc Cao Miên đặt niềm tin cùng chia sẻ những nỗi niềm khổ đau mà họ phải chấp nhận bao lâu dưới chính phủ Bảo hộ đồng nghĩa xâm lăng,

Hoàng gia Cao Miên ở dưới sự kiểm soát của nhà nước Bảo hộ và họ muốn đổi kháng với quyền thế người Tây phương để ra khỏi sự suy đồi hiện tại hầu xây dựng cho một Vương quốc bền vững và tồn tại tinh thần tín ngưỡng tối cổ.

⌚ **20/5/1936:** Chính phủ Hoàng gia Cao Miên hủy bỏ lệnh án trực xuất tín hữu Cao Đài, để làm hòa dịu những gì đã tự phát sinh trong những năm trước tại tỉnh Svay Rieng.

Những tín hữu Cao Đài trước đây bị trực xuất ra khỏi Cao Miên và Lào nay được trở lại sinh sống bình thường như quý vị:

Tín hữu:

- Biên Văn Tươi
- Mang Văn Lạc
- Ngô Văn Tân
- Te Lim

⌚ **10/6/1936:** Giáo hữu Thượng Chữ Thanh “Đặng Trung Chữ” đại diện Tòa Thánh Tây Ninh và Hội Thánh Ngoại Giáo tại Phnom Penh, gửi bản kiến nghị đến dân biểu Viennot nhờ đệ trình lên Tổng bộ thuộc địa, một lần nữa xin can thiệp quyền tự do tín ngưỡng rộng rãi cho Đông dương.

⌚ **26/01/1937:** Hội Thánh Ngoại Giáo, tiếp nhận lời mời của ông Tổng trưởng tư pháp J. Godard thay mặt chính phủ Cộng Hòa Pháp quốc.

Đang công du tại Thủ đô Phnom Penh để trao đổi về tín ngưỡng Cao Đài tại Cao Miên, Trưởng phái đoàn Giáo hữu Thượng Chữ Thanh đệ trình những văn kiện lịch sử và tín ngưỡng của hai dân tộc Việt-Miên trên phần lãnh thổ Cao Miên, nội dung buổi gặp gỡ thân mật đầy hứa hẹn, qua lời đề nghị quyền tự do tín ngưỡng nói Chính phủ Bảo hộ và sự khoan dung của Hoàng gia Cao Miên, Hội Thánh Ngoại Giáo gửi đến ông Tổng trưởng J. Godard một bộ tập ảnh về tín ngưỡng rất trung thực của người dân Cao Miên theo Đạo Cao Đài trong những năm tháng cấm ngắt phổ truyền đạo: “

1. *Tín đồ Cao Đài người Cao Miên đi hành lễ tại Thánh Thất Kim Biên và các Thánh Thất khác trên toàn lãnh thổ Cao Miên, như một kẻ trộm đi trong đêm tăm tối”.*
2. *Tín đồ Cao Đài đi tìm sự bình an trong tâm hồn nhưng lính cấm của chính phủ Bảo hộ và Hoàng gia, tự nó tạo trong lòng người dân một khung cửa đóng kín và trống vắng tín ngưỡng, ấy là hình ảnh mất tự do trên đất Cao Miên và cả vùng Đông dương”.*
3. *Tín đồ Cao Đài đến ngưỡng cửa của Thánh Thất nhưng không dám bước vào Điện Thánh để hành lễ Thượng Đế, mà chỉ quỳ ở bên ngoài cửa ngõ rồi với vỗ âm thầm ra đi, hình ảnh ấy mang dấu vết đau khổ trong tâm hồn của tín hữu Cao Đài, không có quyền tự do tín ngưỡng, chính phủ Bảo hộ và Hoàng gia không hiểu thấu nguyện vọng của người dân đau khổ ấy vì sự trống vắng chân dung Thượng Đế trong tâm hồn,*

họ chỉ van xin một cảm thông nhỏ bé để Thượng Đế ngự trị trong cõi lòng bình an.

Chúng tôi rất cảm động trước cảnh khổ đau của họ và xin Tổng trưởng J. Godard vì tín ngưỡng dân tộc Cao Miên, nhờ Ngài chuyển lên chính phủ République France am tường tình hình tín ngưỡng tại Đông dương”.

⌚ **21/5/1937:** Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc đến Phnom Penh dự lễ khánh thành và trấn Thần Đền Thánh, Điện Phật Mẫu, để đánh dấu điểm phát triển cực thịnh sứ mạng truyền giáo tại Cao Miên đã hoàn bị.

Tại Điện Phật Mẫu Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc tiếp xúc Ông P. Bernardini đại biểu Toàn quyền Đông dương, Ông P. Bernardini nhận tất cả những tình cảm của Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh dành cho ông, ngày khánh thành với tổng số 40.000 Tín đồ khắp nơi Cao Miên về tham dự, đánh dấu thời điểm truyền giáo thành tựu nhứt lịch sử Hội Thánh Ngoại Giáo.

Tất cả báo chí Đông dương và Âu châu đồng truyền loan ngày Khánh thành Thánh Thất Kim Biên.

Giáo Sư Thượng Vinh Thanh “*Trần Quang Vinh*” đại diện Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, Hội Thánh Ngoại Giáo và toàn đạo, đọc diễn văn khai mạc lễ khánh thành:

Kính thưa Đức Hộ Pháp.

Kính thưa Chủ Trưởng Hội Thánh Ngoại Giáo, Trần Đạo Cao Miên, Chức sắc, Chức việc và Toàn Đạo hữu.

Kính thưa Hoàng Triều, chính phủ và hoàng gia Cao Miên.

*Kính thưa chính phủ Bảo hộ, quan Toàn quyền và các
Khâm sứ Cao Miên.*

“*Ngày hôm nay, Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài tổ
chức lễ khánh thành Thánh Thất đầu tiên tại Thủ đô Miền
quốc, chúng tôi đã chọn ngày 22 tháng 5 dương lịch (22 Mai)
là ngày kỷ niệm đăng Tiên của một Đại văn hào nước Pháp,
một đại ân nhân của nhân loại tức là ông VICTOR HUGO
mà từ năm 1927 tới nay, Ngài là Đăng Chuồng Giáo Thiêng
Liêng của chúng tôi hằng cảm mến, để ghi dấu tất lòng thành
của chúng tôi đối với nước Pháp là nơi xuất thế của một bậc
vĩ nhân mà chúng tôi đã thọ giáo chân lý cao siêu của Ngài
trong tình thương nhơn loại, chẳng những trong ngày giờ
này, mà ngay từ khi chúng tôi còn là một sinh viên trong
các trường của Pháp, nghĩ rằng Pháp quốc có một tinh thần
đầy tràn hào hiệp khoan dung và nhân đạo”.*

“*Công cuộc truyền giáo Đạo Cao Đài từ đây được ung
dung tự tại, bởi sự tự do tín ngưỡng đã được ban bố, chúng
tôi tỏ lòng biết ơn nước Pháp.*

– Từ đây một nước Pháp có Đạo Cao Đài.

– Một quốc gia đản anh đầy đức độ, có rất nhiều thiện
chi dung hòa trong tình thương huynh đệ với một tâm lý
cao thượng, sẵn sàng dùi đường dẫn lối cho đản em thiêu
phương tiện nhưng đây đủ phẩm hạnh hiện nay.

Đối với nước Pháp này là một Quốc gia văn minh
tiến bộ, một nước đầy khích lệ tuyên dương giá trị tinh
thần cao cả cho đại đồng, tinh thần xây dựng niềm hòa ái
cho toàn thế giới, nên chúng tôi, toàn thể tín hữu Cao Đài
lấy lòng cảm mến, trân trọng tỏ bày nơi đây sự tri ân nồng
hậu của chúng tôi.

Trong nhiệm vụ phụng sự cho tôn chỉ cao thượng Thiêng Liêng, trong khi phục vụ cho chọn lý đại đồng dương nhiên về hình thức, chúng tôi đã hòa mình với dân tộc Pháp thì tâm lý hiến nhiên gần gũi bên nhau cả tâm hồn, do đó chúng tôi có cảm giác rằng sẽ có nhiều liên quan mật thiết về sự đồng tâm nhút trí giữa những con người đang sống với người quá cố, có sự cảm giác chung thể hiện trong tương lai của nhau loại vậy.

Tôi xin thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh và Hội Thánh Ngoại Giáo cảm ơn Hoàng gia và các bộ phủ, cũng như quan Toàn quyền và các Khâm sứ cùng Chức sắc, Chức việc và Toàn Đạo đồng hưởng bình an”.

⌚ 21/5/1940: Đệ nhị thế chiến bùng nổ, Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh và Hội Thánh Ngoại Giáo tại Cao Miên đồng rơi vào một khúc quanh lịch sử của nhân loại, có thể Đông dương sẽ nhận chìm cùng lúc vào biển vũ khí.

Chính quyền thuộc địa Đông dương không còn nằm trong tay Quốc hội kiểm soát, nên họ vẽ ra một mô hình nhà mồ chuẩn bị chôn vùi Đạo Cao Đài và những ai chống lại họ dù rằng đã có sự cam kết.

⌚ 26/6/1940: Hoàng Triều Cao Miên trưng dụng Hội Thánh Ngoại Giáo và toàn bộ cơ sở của Thánh Thất Kim Biên, để đổi cho Hội Thánh Ngoại Giáo một sở đất khác tại hộ Đệ Ngũ, châu thành Nam Vang số 226 đường Phlauv Preak Bat Norodom, Phnom Penh.

Một lần nữa Trấn Đạo Tân Nhơn phải xây dựng lại toàn bộ cơ quan hành chánh Đạo như văn phòng Hội Thánh Ngoại Giáo, cơ quan Cửu Viện. Chức sắc, Chức

việc và Tín hữu hành đạo tại Cao Miên đồng thuận hết sức tập trung vào công quả tái tạo Đền Phật Mẫu.

HOÀN CHỈNH HỘI THÁNH NGOẠI GIÁO

HOÀN CHỈNH HỘI THÁNH NGOẠI GIÁO

NGÀY 20/12/1927 NGÀI GIÁO HỮU THƯỢNG BÂY THANH “LÊ VĂN BÂY” DO TÒA THÁNH TÂY NINH BỔ NHIỆM, CHƯỞNG QUẢN HỘI THÁNH NGOẠI GIÁO TỪ NĂM 1927–1932. VINH THĂNG PHẨM GIÁO SƯ, TÒA THÁNH TRIỆU HỒI VỀ LÀM VIỆC TẠI CỬU VIỆN.

⌚ **15/11/1932:** Ngài Giáo Hữu Thượng Chữ Thanh “Đặng Trung Chữ” do Đức Chưởng Đạo Nguyệt Tâm Chơn Nhơn bổ nhiệm chưởng quản Hội Thánh Ngoại Giáo từ năm 1932–1937, vinh thăng phẩm Giáo Sư, Tòa Thánh triệu hồi về làm việc tại Cửu Viện.

⌚ **20/01/1937:** Giáo Sư Thượng Bảy Thanh tự ý về Hội Thánh Ngoại Giáo kết hợp cùng Giáo sư Thượng Chữ Thanh, để chuyên chế quyền Đạo và cải danh Hội Thánh Ngoại Giáo thành “Hội Thánh Ngoại Giao”.

Đức Hộ Pháp gửi Thánh linh đến Trần Đạo Tân Nhơn giải thể danh xưng “Hội Thánh Ngoại Giao”, Cùng lúc Thiêng Liêng hài tội phản Đạo để ngưng quyền hai Giáo sư Thượng Bảy Thanh, Giáo sư Thượng Chữ Thanh và trực xuất ra khỏi Trần Đạo Tân Nhơn.

“Bút tích Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc, trang 43 &

44 Hộ Pháp Đường xuất bản”

⌚ **10/01/1938:** Ngài Giáo sư Thái Gấm Thanh “*Thái Văn Gấm*” do Tòa Thánh bổ nhiệm Chuởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo từ năm 1938–1941, bị chính quyền Pháp bắt lưu đày tại đảo Madagascar và qui Tiên ở đó vào ngày 20 tháng 8 năm 1942.

⌚ **18/8/1941:** Ngài Cao Tiếp Đạo “*Cao Đức Trọng*” do Đức Chuởng Đạo Nguyệt Tâm Chơn Nhơn bổ nhiệm Chuởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo từ năm 1941–1945.

⌚ **10/02/1945:** Ngài Giáo Sư Hương Phụng “*Trần Kim Phụng*” do Đức Chuởng Đạo Nguyệt Tâm Chơn Nhơn bổ nhiệm Chuởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo từ năm 1945–1950. Vinh thăng phẩm Phối Sư, Tòa Thánh triệu hồi về làm việc tại Cửu Viễn.

⌚ **05/01/1950:** Ngài Giáo Sư Thượng Vinh Thanh “*Trần Quang Vinh*” được Đức Chuởng Đạo Nguyệt Tâm Chơn Nhơn Bổ nhiệm Chuởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo từ năm 1950–1954. Vinh thăng phẩm Phối Sư triệu hồi về làm Cố Vấn Cửu Viễn và Giám Đốc Hạnh Đường.

Ngài còn là Phó Chuởng quản Hội Thánh Ngoại Giáo từ năm 1933–1950 và cố vấn Hội Thánh Ngoại Giáo Âu Châu.

⌚ **06/02/1954:** Ngài Giáo Sư Thái Phấn Thanh “*Trần Văn Phấn*” do Tòa Thánh bổ nhiệm Chuởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo từ năm 1954–1959.

Ngài là một trong những vị Chức sắc bị Pháp bắt lưu đày tại đảo Madagascar vào năm 1941 và hồi hương năm 1946.

⌚ **10/3/1954:** Hội Thánh Ngoại Giáo và Trấn Đạo Tân Nhơn lập Bộ Đạo.

- 64.954 Tín hữu Việt kiều.
- 10.210 Tín hữu Tân Nhơn.
- 360 Tín hữu Hoa Kiều.

Bộ Đạo tại Hội Thánh Ngoại Giáo và Trấn Đạo Tân Nhơn tổng số 74.524 Tín đồ.

Viết tại Ban Đạo Sứ Cao Đài Paris Hạ 1989

Huỳnh Tâm

THAM KHẢO TƯ LIỆU

THAM KHẢO TƯ LIỆU

- Hội Thánh Ngoại Giáo Trung Ương
- Ban Đạo Sứ Cao Đài
- Thư Viện Cao Đài
- Thư Viện Paris
- Văn Khố Phnom Penh
- Hộ Pháp Đường
- Trần Đạo Tân Nhơn

THAM KHẢO TƯ LIỆU

Lịch Sử Hội Thánh Ngoại Giáo Âu Châu

✚ Biên khảo Huỳnh Tâm

LỜI GIỚI THIỆU

LỜI GIỚI THIỆU

TÔI ĐỌC CUỐN SÁCH LỊCH SỬ HỘI THÁNH NGOẠI GIÁO CAO ĐÀI ÂU CHÂU CỦA HIỀN HỮU Huỳnh Tâm, xem như giá trị căn bản của Đạo ở Hải ngoại, được ghi chú cẩn thận và cập nhặt hóa dữ liệu theo hệ thống biên khảo khoa học.

Cuốn sách Lịch Sử Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu đã hoàn thành bản thảo từ mùa đông năm 1990, nhưng Tôi vẫn phải tìm mọi cách để trì hoãn xuất bản, nhằm bổ sung phần Đạo cuối thế kỷ 20 và Tôi đề nghị khi tiết lộ Lịch Sử Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu phải chờ sau ngày Tôi qua đời mà thời gian ấy cũng không còn bao lâu nữa, từ ý kiến ấy được Hiền Hữu Huỳnh Tâm chấp thuận.

Tôi hy vọng cuốn sách này sẽ có một giá trị cao quý hơn vì đã dỡ ra những trang sử Đạo ở Âu Châu có một hệ thống truyền giáo rất hoàn bị.

Chúng tôi để lòng cảm kích Hiền-Hữu Huỳnh Tâm dày công miệt mài thực hiện những biên khảo của Đạo, mà vai đời chưa ở tuổi tuyết sương nhưng đã nhuốm nửa mái đầu hoa râm, để khám phá ra tinh vóc tương lai của Đạo.

Tôi vẫn thường tự hỏi bởi môi trường nào thôi thúc

nhà biên khảo Huỳnh Tâm đầy sinh lực nầy, phải nhận cưu mang nhọc nhằn vì Đạo và chấp nhận mọi thử thách để chiêm ngưỡng con thuyền Đạo vươn mình vào cõi người, có nhiều lúc Hiền Hữu trao đổi với chúng tôi và xác định vị trí Đức-tin trong tâm hồn.

“Nếu Đạo Cao Đài hoàn toàn tơi tả, Tôi vẫn đốt đèn Đạo trong tâm hồn đi tới, để xóa nhòa những gay gắt và xin mọi tình người hãy trải rộng cuộc đời này cho những thương yêu “1992”.

Lời Đạo tuyệt đẹp và ấm áp như cõi trong tôi có bạn đồng hành và tôi đọc noi Hiền Hữu Huỳnh Tâm một chân tình lòng mở rộng, như cuốn sách Lịch Sử Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu cho tôi lời bộc lộ tâm tình nầy và nghĩ rằng nhà biên khảo Huỳnh Tâm sẽ cống hiến cho Đạo Cao Đài nhiều tác phẩm giá trị, mà Tôi vẫn hăng xem Hiền Hữu Huỳnh Tâm như một gia sản của riêng tôi, nhân đây Tôi xin lỗi Hiền Hữu Huỳnh Tâm vì đã kiệt sức bởi con bệnh xoáy nghiền thân thể nên không còn cách nào để viết tiếp lời giới thiệu cho 24 tác phẩm còn lại tại thư phòng, tôi đã đọc hết những bản thảo ấy trước khi viết lời nầy, tôi xin tạm biệt qua trang giới thiệu nầy bằng tình thương gửi nhớ nồng nàn đến gia quyến Hiền Hữu Huỳnh Tâm và Toàn Đạo bình an.

Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài
Âu Châu Paris Xuân 1994
Giáo sư **Gustave Meillon**

BỘC BẠCH

CHÚNG TÔI RẤT CẢM ƠN GIÁO SƯ GUSTAVE MEILLON CHƯỞNG QUẢN HỘI THÁNH NGOẠI Giáo Cao Đài Âu Châu, đã bảo trợ, dùu dắt và chỉ bảo chúng tôi biên khảo cuốn sách Lịch Sử Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu.

Chúng tôi nghĩ rằng lịch trình biên khảo này phải mất rất nhiều năm để hoàn thành, bởi Hội Thánh Ngoại Giáo chưa đặt hệ thống nghiên cứu chuyên nghiệp về tư liệu lưu trữ. Bởi thế chúng tôi phải làm hai công việc như đặt lại hệ thống lưu trữ tư liệu và cùng lúc tiến hành biên khảo, công việc này đã mất khá nhiều thời gian và rất khó, rồi việc Đạo cũng hóa thành đam mê hứng thú trên thành tựu hệ thống lưu trữ tư liệu nay được hoàn hảo.

Nhờ vậy chúng tôi đúc kết cuốn sách này sớm hơn dự định ba năm “1987-1990” và Giáo sư Gustave Meillon Chưởng quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu đồng ý cho phép chúng tôi tiết lộ một số hồ sơ chưa cập nhặt hóa và đến tháng 04/1995 vào dịp Cửu-Cửu ngày tưởng nhớ Sứ-Gia Gustave Meillon quy Tiên, chúng tôi cầu nguyện hướng về miền vô tận để thực hiện theo lời di chúc của Người, nhằm bồi túc phần cuối cùng cho

BỘC BẠCH

cuốn sách Lịch Sử Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu
Châu vào những trang tư liệu cần thiết, để giữ tắc lòng
với kẻ bên kia vì Đạo và chúng tôi xem đây như một bốn
phận phụng sự sứ mạng Cao Đài.

Paris 20/06/1995

Huỳnh Tâm

VINH DANH

 ẤNG TRÊN CAO NGAI VÀNG TỐI THƯỢNG, XÂY
THÀNH VŨ TRỤ QUYỀN NĂNG TẬN CÙNG, ĐẤNG
háo sanh vạn loại mọi đức tin, Đấng hạ mình làm thân nhỏ
bé như đuốc tuệ Từ bi hỉ xā, cứu rỗi Bác ái tha nhân và
Công bình hạnh phúc, để ước mơ nhân loại tình anh em.

Đấng là chúa Cao Đài hóa sinh hoàn vũ vẫn hạ mình
như kẻ thấp hèn, đem ánh sáng cho muôn loài đi tới và
Đấng là Kinh tuệ Thất Úc Niên Dư.

TRUYỀN GIÁO ÂU CHÂU

TRUYỀN GIÁO ÂU CHÂU

NGÀY 25/12/1925 THƯỢNG-ĐẾ TRUYỀN BỐ THÀNH LẬP ĐẠI ĐẠO TAM KỲ PHỔ ĐỘ “*Cao Đài*” Thánh địa được chỉ định tại tỉnh Tây Ninh, miền Nam, Việt Nam.

Lời truyền giảng Cao Đài Phương Đông của Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc “*Đèn thờ cao, Đức tin lớn*”.

Lời truyền giảng Cao Đài Phương Tây của Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn Gabriel Gbron “*Ngai Vàng Tối Thượng*”.

Đức CHÍ-TÔN ủy nhiệm Đức Ngự Mã Thiên Quân Chuởng Quán Hiệp Thiên Đài, sứ giả Thiêng Liêng mở Đạo truyền giảng Đức tin Cao Đài và thành lập Hội Thánh Ngoại Giáo như một ngôi nhà Trời mở rộng.

Đức CHÍ-TÔN hài lòng Đức Ngự-Mã Thiên-Quân hóa thân xác phàm thành danh Hộ Pháp Phạm Công Tắc để thay quyền Chí Linh, đem đến cho nhân loại những tin mừng cứu rỗi, loan truyền Đức tin Đại Đồng và gieo hạt Từ Bi hỉ xã, Bác Ái tha nhân và Công Bình Phổ độ.

Đức CHÍ-TÔN quyết định thực hiện cho nhân loại một xã hội Cao Đài hợp nhứt trên căn bản Công bình tiến hóa, ngày nay Đạo đã hoàn chỉnh, Thánh Thể Tòa

Thánh Tây Ninh đã hiện hữu và Hội Thánh Ngoại Giáo căn nhà Trời mở rộng có nhiệm vụ tiếp nhận nhân loại và giải trừ những bất định tâm linh do nhân loại gây ra.

Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu có từ đó và được thành hình tại Pháp quốc trong một hoàn cảnh phép lạ ưu thời của Ngôi nhà Trời Tây-phương, nhằm nhắc nhớ một lần NGƯỜI đã từng phân thân truyền giảng Thiên Chúa mà Người đã giáo huấn chăn nuôi chân lý Bác ái tha nhân.

Nay NGƯỜI trở lại truyền giáo Phương Đông bằng giáo lý Cao Đài qui nhứt tại tỉnh Tây Ninh miền Nam Việt Nam.

Ngôi Nhà CHÚA được xây dựng từ Phương Đông loan truyền Tân pháp vào khắp mọi miền qua chân dung Hội Thánh Ngoại Giáo và Thượng Đế ban quyền năng Thiêng Liêng cho Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Tây phương cùng một phát xuất chân lý Công bình Phổ độ.

Thượng Đế quyết định phát chẩn tái lập xã hội Cao Đài, quyền sống đồng cộng hưởng trên tình đồng sinh như con một nhà Chúa.

Thượng Đế ân ban cho nhân loại một triều đại đồng quyền Thiêng Liêng cực thịnh sẽ lưu truyền 700.000 năm lẻ và Người muộn tỉnh Tây Ninh miền Nam Việt Nam làm Thánh địa như đất Trời hằng sống.

Đức Cao Đài ân tứ lập nhà Trời mở rộng phân quyền cho Hội Thánh Ngoại Giáo, như thuyền bát nhã đưa nhân loại đến gần Ngai Vàng Tối Thượng và thúc dục nhân loại tiến về nguồn sống công bình mật thiết.

⌚ 18/10/1926: Đại Đao Tam Kỳ Phổ Độ chính thức khai

Đạo lập thành Thánh thể Tòa Thánh tại tỉnh Tây Ninh
miền Nam Việt Nam.

Hội Thánh Cửu Trùng Đài và Hiệp Thiên Đài thay
mặt Bác Quái Đài “*Chí Tôn*”, công bố trước nhân loại
Thượng Đế xuất hiện và ban tứ bộ Tân Kinh, Tân Luật,
Pháp Chánh Truyền, Đạo Luật, Thánh Ngôn Hiệp Tuyển
thành phương pháp tu học viên mãn.

HÓA GIẢI BẤT CỘNG XÃ HỘI

HÓA GIẢI BẤT CÔNG XÃ HỘI

NGƯỜI ÂU CHÂU TÌM RA MỸ CHÂU, ÚC CHÂU, HỌ LÀ NHỮNG CỘT THUYỀN NÓNG SỐT KHAI PHÁ ra cửa ngõ giao lưu của trái đất và đến lục địa Á Châu, họ dùng thuyền vượt biển, chế tạo thuốc súng, kinh tế và xuất cảng Đức tin, Họ thu mua tài sản các quốc gia chậm tiến và đô hộ những quốc gia có đời sống chân thực hiền hòa, họ mệnh danh người văn minh túi dết đầy lửa đảo bởi họ làm dân ăn “*thực dân*” hưởng thụ trên mọi chủng tộc nghèo khó, thú vui của họ là chà đạp, hành hạ, bóc lột sức sống của người bản xứ và họ xuất cảng Đức tin Âu Châu để che lấp mọi đức tin của bản xứ, từ nhu cầu hưởng thụ cực mạnh thôi thúc Tây phương đi tìm thuộc địa, lấy thuốc súng để chinh phục các quốc gia có truyền thống thanh nhàn và thiên nhiên, họ chinh phục bản xứ để chia vùng khai thác sức lao động, họ ra sức phá hủy xã hội quây quần của mỗi chủng tộc hầu tránh sự phản kháng có thể đưa đến cho họ thua thiệt, họ đề cao quyền sống của người văn minh để sát phạt và cai trị kẻ nhược tiểu, như Việt Nam đã trải qua một thế kỷ bị đô hộ, đất nước Việt Nam trở thành căn cứ đấu tranh để dành lại quyền tự trị xứ sở, người tự vệ xứ sở sẽ không khoan nhượng một tấc đất khi họ có dịp vươn lên, người xâm lăng lấy sức mạnh

đương thời để vơ vét tận xương tủy kẻ khổ đau. Nay kỷ nguyên thông điệp đến từ đất nước Việt Nam, Đức Cao Đài chính thức công bố chế độ Quy-nhứt và Công-bình, nhằm khai trừ những bất công của nhân loại và những cuộc chiến thảm họa.

Từ ngày Khai Đạo (Al: 15/10/1926) tại tỉnh Tây Ninh, Đạo Cao Đài đã có ảnh hưởng đến Paris trên những tờ nhựt báo, như trái phá nổ tung thế giới hưởng thụ vật chất.

Ngày nay Đức tin Cao Đài đến Tây phương để làm phép lạ và truyền giảng cho sự hồi sinh vốn đã bị xoáy mòn qua những quá độ phát triển xã hội và những học thuyết buôn thả. Đức tin Cao Đài vào Tây phương truyền giảng chủ đạo Công bình và hóa giải những tranh chấp tâm linh và phán xét những bất ổn ra khỏi vòng khổ đau để đem lại xã hội công bình đầy ân tú cho nhân loại.

Ngày Khai Đạo tại Chùa Từ Lâm Tự, Gò kén tỉnh Tây Ninh miền Nam Việt Nam, cũng là ngày công bố chính thể Cao Đài, cùng lúc được truyền loan đến Âu Châu bởi truyền thông và những liên hệ:

- Đơn xin Khai Tịch Đạo gửi đến chính quyền thuộc địa.
- Ngày Khai Đạo tại chùa Từ Lâm Tự Gò Kén tỉnh Tây Ninh.
- Chính phủ Pháp Quốc nhận những báo cáo của chính quyền thuộc địa Đông dương về ngày Khai Đạo Cao Đài.

CHE KHUẤT ĐỨC TIN

TUY ĐẠO CAO ĐÀI ĐƯỢC CHÍNH THỨC KHAI ĐẠO, NHƯNG BỊ MỌI CẢN TRỞ DO CHÍNH QUYỀN thuộc địa chủ ý che khuất Đạo Cao Đài vì quyền lợi thuộc địa Đông dương và Việt Nam, người Pháp thuộc địa ra sức tiêu diệt Tín ngưỡng Đông dương, để đạt mục đích nhập cảng Đức tin của Chúa vào Đông dương, nhưng họ vô tình đem Chúa Jésus rao bán một lần nữa, họ tự giết Chúa Jésus trong suy nghĩ của người Phương đông, hành động của họ cùng hình thức hành hạ thân xác của Đức Chuá Jésus trên Thánh giá!

Ngày nay Thương Đế trở lại Đông dương vì sự yêu thương nhân loại vô bờ bến, đây là cơ duyên để thành hình chính thể Đức tin Cao Đài không biên giới, NGƯỜI đến để truyền ban một Đức tin Công bình cho mọi sự sống, nhưng chính quyền thuộc địa tại Đông dương lại một lần nữa cố tình che lấp và tiêu diệt Đức tin Cao Đài, như 2.000 năm trước họ đã chối Chúa, tất cả việc đồi thê thảm ấy do khát vọng vật chất và nhu cầu hưởng thụ trên thân xác của kẻ nghèo khó, họ đã chủ ý quên lảng Đức tin Cao Đài và họ thừa biết Đức Cao Đài đến với nhân loại là để chuẩn bị xây dựng nền tảng xã hội Công bình hạnh phúc cho nhân loại.

➲ **6/1928:** Thời điểm xã hội Tây-phương có những thay đổi táo bạo trong những tiềm tàng suy lý nay xuất hiện, để những khoa học khám phá nhu cầu tự do quyền sống lớn mạnh, để đâm bù vào khoản trống vắng trơ trọi lòng tin trong tâm hồn, Tây phương nhận diện đức tin đang suy thoái đã tạo thành cửa tự động khép kín cô đơn và họ rất sợ khi chia tay căn nhà trọ mà cuộc đời đã cố sức xây nền tảng bên thêm cát biển một ngôi biệt thự vô chủ “Không linh hồn”, họ chứng minh đời sống vật chất sẽ tồn tại theo suy nghĩ nhỏ bé.

Âu Châu đang đứng trước chênh vênh của băng huyết tâm linh, từ hoàn cảnh nầy Đạo Cao Đài xuất hiện tại Pháp quốc để công bố chân lý Công bình và truyền giảng Thánh Thể Cao Đài, những cản trở của bước đầu truyền giáo không còn che lấp bởi thế quyền và sự dẫu kín Đạo Cao Đài tại Đông dương cũng không còn giá trị, dù rằng những thử thách của chính quyền thuộc địa nhập cảng vào Đông dương những đại pháo xe tăng tàu chiến cũng hóa thành bất dụng.

Cùng lúc các Tôn giáo bạn, những hội Thần học và Học giả trên thế giới khám phá ra Đạo Cao Đài quyền năng phép lạ tại Việt Nam đang vươn mình ra khỏi tầm tay của thuộc địa và không còn đóng đúra trên chiếc nôi Đông dương đã bao lâu bị thế quyền thuộc địa thâm kín ra sức bứt tử Đạo Cao Đài, họ đắp đê chắn núi không cho truyền giáo và tuyệt tiêu sinh lực Tín ngưỡng Đông dương.

Ngày nay Đạo Cao Đài tự hóa thành dòng lưu thủy Đức tin nhờ những cấu tạo muôn đời trong chân lý, dù cho mọi chính quyền phủ kín hay không tiếp sức truyền loan Đạo Cao Đài vẫn chảy vào Tây phương. Dù có những

cuộc đắp đê điều cắt đứt dòng lưu thủy nó vẫn chảy quyết liệt đến Tây phương, đến nay những kẻ đã từng phủ kín Đức tin Cao Đài đều phải nhận rằng Đạo Cao Đài như phép lạ là nhờ sinh lực chân lý Công bình.

Đạo Cao Đài vào Tây Phương đã kết thành nền tảng như núi ngự trị không gian và sẽ lưu truyền vạn đại, Đạo Cao Đài thành hình tự nhiên và giao lưu mật thiết nhờ mạch sống chăn nuôi, từ ấy Đạo Cao Đài vươn mái dưới ánh sáng mặt Trời do Thượng Đế quyền năng điều hành.

Ngày nay chế độ thuộc địa Pháp tại Đông Dương và Việt Nam tự lùi dần vào quên băng, những người anh em Đông dương và Pháp nay gặp lại vui mừng trước hiện diện Giáo đoàn Đạo Cao Đài tại Paris như bừng sáng một ngôi Trời rực rỡ, để người anh em quên đi những nhọc nhằn công phá Đức tin Cao Đài năm xưa tại Đông Dương, lịch sử thuộc địa đã trôi qua, tình người nay mở rộng, hạnh phúc nào hơn Đạo Cao Đài vẫn bao dung và lớn mãi tận lòng nhân thế.

Những Chính kiến, Xã hội thuộc địa năm xưa, đã từng hành hạ Đức tin Cao Đài, cuộc thử thách này đã chảy trôi qua thời gian rồi để lại tình người trên ngôi bao dung, tình yêu thương nào cũng nhận thấy xót xa để rồi tha thứ cho nhau không còn thù hận, để lấy tình yêu ấy khắc chế kẻ thắng người thua và nhận hy sinh phần mình hầu giải trừ mọi bất hạnh của nhân loại gấp phải.

Đạo Cao Đài đã là nhân tố của tình tự con người, trải rộng mọi cảm thông những phiền muộn của quá khứ để ngồi lại cho vấn đề Công bình vì quyền sống tương lai, những khắc khoải thời thuộc địa năm xưa đã đi qua, nó chỉ còn lại trang sử lu mờ trong quên lãng và Đạo Cao

Đài vẫn thực hiện chính thể hợp nhứt xã hội công bình phục vụ nhân sinh.

Nhân loại đã lật qua trang sử bóc lột bi thảm và trang sử tới sẽ được cấu trúc bởi Đức tin và tình tự nhân sinh huy hoàng, để xây dựng một chỗ đứng công bình cho mọi sắc tộc và canh tân xú sở, Đạo Cao Đài có trách nhiệm khơi động tình nhân loại, cổ vũ quốc gia không biên giới và thế giới đại đồng để chung sống tình Huynh-Đệ bởi đây là môi trường đồng sinh chung sống tiếp nhận chính thể Công-bình, nhằm chuẩn bị từ chối đời sống cuồn loạn và ích kỷ của nó, những bất ổn tâm hồn nay nhuờng chỗ cho Đức tin Cao Đài thực hiện phép cứu rỗi.

ĐƯỜNG VỀ PHƯƠNG TÂY

1928 NHỮNG NHÀ ĐẠO TÂY PHƯƠNG
LÊN TIẾNG ĐỨC TIN BỊ SUY DI,
những Tiên tri gia cảnh cáo chiến tranh kinh tế và duy
lợi sẽ làm trống vắng tình người.

Những khuyến dụ Đức tin chỉ rõ sự sai lầm của xã hội vật chất, đã đưa nhân loại đến cảnh đồng khô tự sát, những quyền lợi tập đoàn vật chất chủ trương vắt xác nhân loại thành xương khô, sự sống nay chực chờ đe dọa nhân loại vào tận đường sát phạt mịt mù vì thiêu vắng Đức tin, nay họ vẫn còn ngủ lơ mơ trên duy lợi cuồn loạn.

Đức tin nay đứng trước duy-ngã, duy-lợi sẽ tự khoác cho mình một khả lực sinh động, và hoàn bị một chân lý cao cả để phục vụ cứu khổ trừ mê cho nhân loại, Đạo Cao Đài không chờ duy lợi, duy kỷ thái quá, bởi Đức tin là nguồn cung cấp chất liệu tinh thần và bảo đảm môi trường sống không bị tiêu diệt lẫn nhau.

Ngày nay người Âu Châu khám phá ra Đạo Cao Đài với chân lý Công-bình phổ quát để có thể xoa dịu những cơn mê sảng vật chất, những học giả đã tìm thấy Đạo Đạo Cao là chất liệu hữu cơ có liên hệ và mật thiết với các Đức tin trên thế giới, hy vọng Đạo Cao Đài sẽ đem lại hạnh

phúc thật sự cho nhân loại, bởi thể Đức tin Cao Đài do Thượng Đế hào sanh kỳ diệu với mục đích tạo cho nhân loại mọi điều kiện phát sinh từ lương tâm Công-bình và bảo đảm giải trừ mọi khủng khoản tâm hồn nhầm đem lại đời sống không còn trống vắng niềm tin.

Paris đã tiếp nhận dưới sảnh sáng Đức tin Cao Đài một tiềm năng Phổ Độ kỳ diệu, bởi người bản xứ nhận thấy khả lực tiến hóa và vượt thăng của đức tin toàn diện và Đạo có những đặc thù của lương tâm đạo đức nhân bản, xã hội Công bình hạnh phúc.

Đạo Cao Đài Phổ độ vì tha nhân, là cánh cửa phép lạ đến với nhân loại bất khả phân biên giới, sắc tộc, mầu da và ngôn ngữ vì tất cả cùng một Đấng tạo thành.

Đức tin Cao Đài tha thiết gọi mời nhân loại cùng an vị trong căn nhà CHÚA, để nhận tình Huynh-Đệ, cùng nhau chân thực hòa mình trong căn nhà Chung “*Hội Thánh Ngoại Giáo*” và nay Thông điệp mới được loan truyền bởi Ngài Nguyễn Bỉnh Khiêm, Văn hào Victor Hugo và Bác sĩ Tôn Dật Tiên đồng ký Thiên Nhân Hòa Ước, khởi đầu cho công nguyên Thiên Nhân Hòa Ước nhằm khuyến răn nhân loại thi hành chính thể Từ Bi hóa độ, Bác Ái tha nhân và Công bình Phổ độ để phát động thành lập Hội Thánh Ngoại Giáo.

ĐỨC TIN VÔ CÙNG

NGÀY 12/8/1928 THÔNG THIÊN HỌC THẾ GIỚI CHÍNH THỨC BẢO TRỢ ĐẠI ĐẠO TAM KỲ PHỐ ĐỘ TÒA THÁNH TÂY NINH VÀ THAY MẶT ĐẠO TRUYỀN GIÁO TẠI ÂU CHÂU. *"Thời bấy giờ Thông Thiên Học chưa phát triển tại Việt Nam".*

Thông Thiên Học Pháp tự xem như sứ giả, mang sứ mạng Đức tin Cao Đài truyền giảng và tìm những giải pháp tự do tín ngưỡng tại Đông dương, cùng thời gian nầy có Giáo sư Gabriel Gobron là một nhà luân lý học, học giả, phê bình gia và sử gia đã khám phá ra Đạo Cao Đài, Giáo sư Gabriel Gobron trở thành Tín đồ Cao Đài và chính thức nhận sứ mạng truyền giảng chân lý Cao Đài tại Âu Châu.

Những năm tháng Ngài Gabriel Gobron đến với chân lý Đạo Cao Đài bằng tự tin và can đảm, sự khát vọng và nhọc nhằn không lùi ý nguyện để khám phá thần học Đạo Cao Đài qua bằng tảng sâu rộng và vững chãi chân lý Đại đồng, từ ấy Ngài tha thiết dấn thân truyền giảng Đức tin Cao Đài bằng những thành tựu trọn vẹn.

⌚ 12/01/1928: Sứ giả Giáo sư Gabreil Gobron gửi thông điệp đến Tòa Thánh vấn an Đức Hộ Pháp Phạm Công

Tắc, Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt và tất cả Tín đồ Cao Đài. Ngài trình bày những năm tháng tìm kiếm và chứng nghiệm trực tiếp Đức tin Cao Đài.

Ngài Gabriel Gobron khai tâm hướng về Ngai Vàng Tối Thượng Tòa Thánh Tây Ninh, để tự hiến dâng công nghiệp Đạo lên Chí Tôn và Phật Mẫu, Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc khen ngợi Học giả Gabriel Gobron uyên bác, là Tiên tri gia Cao Đài Tây phương có đủ năng động truyền giáo.

NỀN TẢNG HỘI THÁNH NGOẠI GIÁO CAO ĐÀI ÂU CHÂU

NGÀY 7/9/1928 Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc ủy nhiệm Ngài Gabriel Gobron, thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, tham dự Đại Hội Thần Linh Học Quốc Tế. “Congrès Spirite International Londres. Anh Quốc”.

Từ Đạo nạn thuộc địa đưa đến chân lý Đức tin Cao Đài vào Âu Châu và tham dự Thần Linh Học Quốc Tế tại Anh Quốc, nhân loại ngạc nhiên sự xuất hiện chân lý phổ quát và thực tiễn. Lần đầu tiên tại Hội Nghị Thần Linh Học Quốc Tế tiếp nhận Đạo Cao Đài và do Tín đồ Phương Tây thuyết pháp, nền tảng thần học Tam Giáo, Ngũ Chi rất súc tích và cô đọng.

Hội nghị hoan hỉ, vui mừng Đạo Cao Đài đã truyền loan và cung cấp thần học phổ quát, như đang mở ra trang sử Đức tin vào kỷ nguyên nhân loại Đại đồng, Hội Nghị Thần Linh Học Quốc Tế nay đặt lại phương thức Đạo sự và nghiên cứu chương trình truyền giáo chung cho Hoàn-cầu.

⌚ **26/10/1929:** Văn phòng luật sư Lortat Jacob và Roger Lascaux lập thủ tục biện hộ cho Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ tại Đông dương và Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài

tại Cao Miên.

Giáo sư Gabriel Gobrin gửi văn thư đến luật sư Lortat Jacob và Roger Lascaux, để hậu thuẫn Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ và bối túc những hồ sơ tự do tin ngưỡng.

Ngài hy vọng cán cân Công lý phục vụ tín ngưỡng và quyền sống tại Đông dương được tốt đẹp hơn, Luật sư Lortat Jacor về Pháp vào dịp lễ Giáng sinh, mang theo Thông điệp của Giáo Tông Thượng Trung Nhựt “*Lê Văn Trung*” từ Tòa Thánh Tây Ninh gửi đến Ngài Gabriel Gobron, lời chúc mừng Tín hữu và ân nhân Cao Đài trong mùa Giáng sinh an lành, nhân dịp này Luật sư Lortat Jacor cùng trao đổi những dữ kiện Tín ngưỡng tại Đông dương với Giáo sư Gabriel Gabron.

⌚ **30/02/1930:** Tín hữu Cao Đài và ân nhân Pháp quốc gửi công quả đến Hội Thánh Ngoại Giáo tại Thủ đô Phnom Penh Cao Miên để kiến lập Điện Phật Mẫu, Ngài Gabriel Gobron thay mặt Đạo nhận công quả:

- Nghị sĩ Marius Moutet.
- Henri Guernut.
- Ernest Outrey.
- Bộ trưởng Albert Sarraut.
- Edouard Daladier.

Ngài Gabriel Gobron vận động Hội Nhân Quyền Pháp Quốc tạo điều kiện cho Đông Dương được tự do tín ngưỡng, Hội Nhân Quyền Pháp Quốc gửi phúc đáp cho Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, văn thư đầy thiện cảm cùng những dữ kiện để nghị chính phủ Bảo hộ Việt Nam, chính phủ Bảo hộ Cao Miên và Hoàng Triều Cao Miên hãy dừng tay lại những cuộc hành hạ Tín

hữu Cao Đài, nhưng viên toàn quyền Đông dương thách thức Hội Nhân Quyền Pháp, họ tự ý ra chỉ thị cấm phổ truyền Đạo Cao Đài và cấm người dân theo Đạo Cao Đài khắp vùng Đông dương, chính quyền thuộc địa và Đạo Cao Đài trở thành hồ sơ Tín ngưỡng nóng bỏng.

Hội Nhân Quyền trình lên Quốc Hội Pháp những hồ sơ và hành động của viên toàn quyền Đông Dương, Quốc Hội Pháp và các Bộ Trưởng biểu quyết không chấp thuận những biện pháp đối xử tàn nhẫn với Đạo Cao Đài.

Chính phủ Cộng Hòa Pháp Quốc kêu gọi viên toàn quyền Đông Dương:

“Hãy tránh tiếng kẽ hành hạ Đạo Cao Đài, hãy để cho tự do Tín ngưỡng và mở ra những cuộc tranh luận”.

Nhiều Nghị Sĩ Quốc Hội đồng tuyên bố:

“Thuộc địa Đông dương không còn hợp thời nữa và những nghiêm trị Đạo Cao Đài không đem lại kết quả nào cho toàn quyền Đông Dương”.

Tín hữu Cao Đài tại Paris, Hội Nhân Quyền, Luật sư và Báo chí có cùng thiện cảm loan tải và vận động chính phủ Paris bãi bỏ lệnh cấm truyền giảng Đức tin Cao Đài ở khắp mọi miền của thuộc địa.

⌚ **04/7/1930:** Chính phủ Bảo hộ Cao Miên chỉ thị cấm hành lễ và truyền giảng Đức tin Cao Đài, Hội Nhân Quyền phản ứng tại chính trường Pháp Quốc để báo động cho công luận công khai chỉ trích sôi nổi với chính quyền trung ương “Paris” và chính quyền bảo hộ Đông dương đã áp chế Tôn giáo Cao Đài, bởi nội vụ do viên chỉ huy trưởng hiến binh Desfrancois xâm nhập Thành Thất Phnom Penh áp tải Tín hữu Cao Đài về khám lớn

phạt tù, viên hiến binh hành sự trái phép không có pháp lệnh của tòa án Cao Miên.

Chính phủ “Paris” Hội nghị Lưỡng viện Quốc hội can thiệp và cách chức Tổng Trưởng Bộ thuộc địa Đông Dương.

➲ **21/9/1930:** Đức tin Cao Đài được tự do truyền giảng trong hai tháng ngắn ngủi, thì gặp phải chính quyền Bảo hộ Cao Miên lén tiếng chống sứ mạng Cao Đài, cấm các giáo đoàn truyền Đạo, đóng cửa Thánh Thất, bắt Chức sắc, Chức việc và Tín đồ phạt tù không hợp pháp, nội vụ nầy biến thành chính sách kỳ thị Đức tin do viên toàn quyền Cao Miên phát động.

Hội Thánh Ngoại Giáo Âu Châu gửi văn thư đến Quốc hội phản đối chính quyền thuộc địa Đông dương.

➲ **19/11/1930:** Tín hữu Cao Đài Pháp quốc gửi những kiện tặng phẩm đến Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Trung Ương, do tàu Chaloupe chuyển đi và cặp bến cảng Cao Miên, những kiện tặng phẩm nầy chưa kịp nhận lãnh khui thùng thì sở hiến binh Phnom Penh bối ráp và tịch thu không lập biên bản, quan Toàn quyền ra sức cô lập Đạo Cao Đài tại Miên Quốc.

Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu yêu cầu nhà nước Bảo hộ Cao Miên hoàn trả lại những kiện tặng phẩm cho Đạo.

➲ **12/01/1931:** Hội Thánh Lưỡng Đài Tòa Thánh Tây Ninh xuất ngoại, dưới sự hướng dẫn của Cửu Trùng Đài có Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt và Hiệp Thiên Đài có Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc đồng đến

Thủ đô Phnom Penh viếng thăm Hội Thánh Ngoại Giáo, Trấn Đạo Cao Miên và toàn đạo hải ngoại, nhằm mở ra Nghị Hội Quốc Tế Cao Đài tại Cao Miên, Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt và Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc ủy nhiệm Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Phổ truyền Đạo đến Tây phương,

Nghị Hội đề cử Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh lên đường truyền giáo tại Âu Châu, vào dịp tham dự hội chợ những quốc gia thuộc địa Pháp tại Paris.

⌚ **16/01/1931:** Đức Quyền Giáo Tông và Đức Hộ Pháp mời Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh tham nghị phuơng thức truyền giáo tại Paris.

Tòa Thánh ban Thánh Lịnh ủy nhiệm Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh tại Pháp Quốc.

Thánh Lịnh:

1. Phổ truyền Đạo Cao Đài tại Âu châu.
2. Lê tiếng với chính phủ Pháp về quyền tự do tín ngưỡng tại Đông dương.
3. Kêu gọi chính quyền thuộc địa hủy bỏ chính sách áp chế dân tộc Việt Nam.

⌚ **29/01/1931:** Đức Quyền Giáo Tông, Đức Hộ Pháp và Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh hội kiến tại Tòa Thánh Tây Ninh, nhằm tham khảo bổ túc cho hoàn chỉnh chương trình phổ truyền Đạo ra Hải ngoại.

Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc gửi Thông điệp truyền giáo và Thánh Lịnh thành lập Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu ủy nhiệm cho Ngài Gabriel Gobron và

văn thư giới thiệu Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh đến Pháp truyền giáo.

➲ **5/3/1931:** Con tàu Chenonceau chuyên chở Đạo sự vào cảng Marseille Pháp Quốc, trong sân cảng có Ngài Gabriel Gobron và phái đoàn chào đón Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh rất nồng hậu, lần đầu tiên Tín đồ Cao Đài Đông Phương và Tây Phương bắt nhịp cầu giao lưu đầy khả kính.

➲ **6/3/1931:** Ngài Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, công bố hành trình truyền giáo tại Pháp Quốc, cảng Marseille trở thành dấu ấn lịch sử Đạo Cao Đài truyền giáo chính thức đến Tây Phương, lần đầu tiên Âu Châu hoan hỉ tiếp nhận Tôn giáo Cao Đài uy tín Phương Đông.

➲ **07/03/1931:** Paris tiếp đón Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh “Trần Quang Vinh” hiệu Hiển Trung, Chức sắc Thiên phong của Bạch Vân Thiêng Liêng, Phó Chưởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài đến Paris những ngày đầu tham dự Hội Chợ Quốc Tế các thuộc địa Pháp tại Vincennes.

Những ngày tháng còn lại Ngài Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh nhận lãnh Thiên chức thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh phổ truyền Đạo vào Pháp quốc và vận động quyền tự do tín ngưỡng tại Đông Dương, Ngài Gabriel Gobron tổ chức những buổi hội thảo Đức tin Cao Đài, giới thiệu Ngài Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh tiếp xúc Hội Nhân Quyền, các giới chức trong chính quyền, Quốc Hội Pháp, Chính trị gia, Học giả, Truyền thông, Báo chí, Ký giả và Luật sư v.v...

Ngày truyền giảng Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh
mở lời rằng:

“ – Anh-chị hãy cùng đến với Đạo Cao Đài để nhận
Đức tin quyền năng phép lạ.

– Anh-chị sẽ nhận được hồng ân của Thượng Đế, bởi
NGƯỜI đến với nhân loại một cách rất nồng nhiệt và bao
dung.

– Hôm nay Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây
Ninh mời Anh-chị hãy cùng đến với tình người và sức sống
Tử Bi, Bác Ái, Công bình để mưu cầu vì tự do tín ngưỡng
của nhân loại.

– Chúng tôi đi từ miền đất Cao Đài đến đây chỉ mang
theo Thiên Luật của Thượng Đế đã ban cho nhân loại,
như quyền sống công bình, thương yêu và hạnh phúc, Tôi
xin dâng hiến Anh-chị những thiên Kinh và lời thi hiện
cao quý nhất của Đức Cao Đài”.

Gồm có:

“*Tân kinh, Tân Luật, Pháp Chánh Truyền, Thánh
Ngôn Hiệp Tuyển và Đạo Luật*”.

■ “Do ban tốc ký thực hiện và Hội Thánh Ngoại Giáo
Âu Châu lưu trú lời truyền giảng của Ngài Giáo
Hữu Thượng Vinh Thanh”

➲ **16/04/1031:** Ngài Gabriel Gobron tiếp nhận Thánh
lịnh từ Tòa Thánh Tây Ninh do Hội Thánh Ngoại Giáo
Trung Ương gửi đến Pháp Quốc, **bổ nhiệm** Ngài **Gabriel**
Gobron **Quyền Chưởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo**
Cao Đài **Âu Châu** bởi Đức Chưởng Đạo Nguyệt Tâm
Chơn Nhơn chỉ định và Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc
ấn ký.

⌚ **18/04/1931:** Buổi truyền giảng lần thứ hai của Ngài Thượng Vinh Thanh, ban tổ chức hội thảo truyền loan:

“Hôm nay là ngày Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu chính thức phổ truyền Đức tin Cao Đài đến khắp mọi nơi”.

Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc ủy nhiệm cho Ngài Gabreil Gobron Chuồng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu và thành lập Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu “Mission Etrangère du Caodaisme de L’Europe”

- *Chuồng Quản Ngài Gabriel Gobron.*
- *Phó Chuồng Quản Ngài Félicien-Challay.*
- *Ủy Viên Nội Vụ Ngài Charles-Bellan.*
- *Ủy Viên Ngoại Vụ Ngài Gabriel-Abadie de Lestrac.*
- *Thủ Quỹ Ngài Félicien”.*

⌚ **17/5/1931:** Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu tổ chức chương trình hội thảo nhân quyền và tự do Tín ngưỡng Đông Dương.

Do ba thuyết trình viên.

1. **Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh** thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, truyền giảng Lịch sử Đạo Cao Đài.
2. **Triết gia Gabriel Gobron** thay mặt Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu truyền giảng Thần Học Cao Đài.
3. **Nghị Sĩ Emile Kahn** Tổng thư ký Hội Nhân Quyền Pháp thuyết trình Tự Do Tín Ngưỡng Đông Dương.

Ngày hội thảo này còn gọi là “*Ngày truyền giảng*

Đức tin Cao Đài Phương Tây”.

Ngày truyền giảng Đức tin Cao Đài, được Thiên ân chan rưới phép lạ, kết quả ngoài lý giải của mọi người do sự thành hình Hội Thánh Ngoại Giáo và công bố những văn kiện tự do tín ngưỡng, Paris xây dựng nền tảng Hội Thánh Ngoại Giáo bởi những danh nhân đồng ký tên bảo trợ Đạo Cao Đài:

1. Tổng Trưởng Albert Sarraut.
2. Trung Tá Quân đội Pháp Alexis Métois.
3. Tổng Trưởng & cựu Thủ Tướng Edouard Daladier.
4. Nghị Sĩ Quốc Hội Pháp Henri Guernut.
5. Nghị Sĩ Quốc Hội Pháp Ernest Outrey.
6. Luật Sư T.T.T Paris Eugène Tozza.
7. Giáo Sư Sorbonne Félicien Challaye.
8. Nghị Sĩ & Tổng Trưởng Marius Moutet.
9. Nghị viên Hội Nhân Quyền Marthe Williams.
10. Nghị Sĩ Quốc Hội Pháp Paul Ramadier.
11. Nghị Sĩ Quốc Hội Pháp Marc Rucart.
12. Nghị Sĩ Quốc Hội Pháp Jean Piot.
13. Nghị Sĩ Quốc Hội Pháp Jean-Michel Renaitour.
14. Nhân Sĩ Voirin.
15. Nhân Sĩ André Philip.
16. Chủ nhiệm nhựt báo La Griffe Jean Laffray.
17. Luật Sư Lortat Jacob.
18. Luật Sư Roger Lascaux.

Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu công bố ban điêu hành, báo chí tường thuật và loan tải tin mừng

Đạo Cao Đài xuất hiện tại Pháp quốc.

Cùng lên tiếng kêu gọi chính phủ Pháp và thuộc địa Đông Dương hãy dừng tay áp chế Đạo Cao Đài hãy trả quyền tự trị cho quốc gia Việt Nam.

Các báo đồng tình loan tải tin mừng Đức tin Cao Đài tại Paris.

1. La Libre Opinion Paris.
2. Cahier de la Ligue des Droits de L'homme Paris.
3. La Griffe Paris.
4. Le Progres Civique Paris.
5. Le Fraterniste Lille (Nord).
6. Le Réveil Ouvrier Nancy.
7. Le Semeur Faiaise (Calvados).
8. L'Aurore Malgache Tananarive.
9. Germinal Croix (Nord).
10. La Tribuine Indochinoise Saigon.
11. L'illustration Paris.

Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu nhận được Hậu thuẫn của các Khâm sứ tại Đông dương như:

1. Khâm Sứ Richomme.
2. Khâm Sứ Sylvestre.
3. Khâm Sứ Thibaudeau.

Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu lập bộ Đạo 15 tín hữu và trên 43 ân nhân của Đạo, đồng ký tên yêu cầu Chính phủ phê chuẩn thỏa ước tự do tín ngưỡng Đông dương, các văn kiện trên được gửi đến Quốc Hội, Chính phủ Pháp Quốc chấp thuận phê chuẩn thành thỏa ước tự do truyền giáo của Đạo Cao Đài tại Pháp và

khắp thuộc địa.

⌚ **29/05/1931:** Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu và Ngài Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh viếng thăm già đình và phần mộ Đức Chuồng Đạo Nguyệt Tâm Chơn Nhơn “*Victor Hugo*”.

Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu mời Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh thuyết trình và hội thảo cùng Ngài Gabriel Gobron. Chủ đề: Chân Lý Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ.

Buổi truyền giảng và hội thảo được khai thông tận nguồn chân lý Đạo, chính buổi truyền giảng này dẫn vào đồng nội Tây phương một chất liệu Đạo đức mới, như một nồng phẩm kỳ diệu đang nuôi sống họ, cánh cửa Đức tin Cao Đài được mở rộng tại Âu Châu và đang chuẩn bị thiết lập một công trình gieo giống Cao Đài thành hình.

⌚ **17/9/1931:** Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu vận động dư luận tại Pháp Quốc, nhụt báo “*La Griffe*” lên tiếng chính sách thuộc địa tại Đông Dương quá tàn bạo có những thủ đoạn hép hòi bức hiếp người dân bản xứ, như nội vụ Chủ Trưởng Hội Thánh Ngoại Giáo và tín hữu bị hành hạ tại Cao Miên và Việt Nam.

Nhụt báo “*La Griffe*” số 38 ra ngày 17/9/1931 chỉ trích quyền lực của các quan Bảo hộ tại Cao Miên và Việt Nam yêu cầu các ông quan Bảo hộ phải chịu trách nhiệm những hành động kỳ thị Đức tin có thể làm phuơng hại đến Đức tin Cao Đài.

⌚ **10/11/1931:** Luật sư Lortat Jacob đứng trước Tòa Thượng thẩm Sài Gòn, phủ nhận và chống án để biện hộ cho Đại

Đạo Tam Kỳ Phổ Độ và Ngài đặt mình vào đức tin Cao Đài, nhờ Hội Nhân Quyền Pháp lên tiếng ủng hộ Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài tại Cao Miên.

Tại Pháp Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu và ân nhân Đạo trực tiếp đệ trình kiến nghị lên Quốc Hội, Chính phủ Pháp Quốc và Bộ Trưởng Thuộc Địa, để tìm giải pháp tự do Tín ngưỡng cho Đông dương.

⌚ **28/10/1931:** Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu công bố những thành tựu truyền giảng của Đạo tại Âu Châu từ tháng 5/1931–10/1931 và tổng kết tình hình liên giao Tôn giáo thế giới.

Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài đón tiếp Thánh Cha Godwin Trưởng Lão của Giáo Hội Église Gnostique Allemagne “Đức quốc”.

Thánh Cha Godwin muốn tìm hiểu Đức tin Cao Đài mà Ngài được biết qua các kỳ Đại Hội Tôn Giáo Quốc Tế, Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn Gabriel Gobron giới thiệu Đức Thánh Cha Godwin liên giao cùng Tòa Thánh Tây Ninh được Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt “Lê Văn Trung” tiếp nhận và hồi âm thông điệp, do Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu thông đạt và gửi đến Đức Thánh Cha Godwin vào ngày 02/11/1931.

⌚ **13/11/1931:** Đức Thánh Cha Godwin Trưởng Lão Giáo Hội Église Gnostique Allemagne “Đức quốc”, gửi Thông điệp đến Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt “Lê Văn Trung” như sau:

“ÉGLISE GNOSTIQUE ALLEMAGNE.

P. Futtingen, ngày 13 tháng 11 năm 1931

Kính thưa Đức Ngài, cao cả, quyền năng và Thánh thiện.

Thưa Đức Ngài, Bức Thông điệp của Đức Ngài đã đến vùng Trung Âu chúng tôi.

Tổng Giáo Hội Église Gnostique Allemagne “Đức quốc”, mà tôi là Trưởng Lão quyết định chuẩn bị liên hợp với đức tin Cao Đài...

Tôi được lãnh nhiệm vụ báo tin cho Đức Ngài biết sự quyết định này và kính xin Đức Ngài thông truyền cho chúng tôi về Lịch sử, Hiến chương, Giáo lý và những nghi lễ nền Đại Đạo Tam kỲ Phổ Độ của Ngài bằng tiếng Pháp, Anh hoặc Hòa-lan, để nhờ đó, chúng tôi có thể tổ chức các Giáo Hội Cao Đài ở những Quốc gia như Áo, Thụy Sĩ, Hòa-lan, Bỉ, Lithuanians, Lettens và Esthéniens v.v...

Để vững đức tin vào sự thực hiện điều mong ước đó, xin Đức Ngài hãy xem Tôi như người thuộc hạ khiêm tốn của Đức Ngài vậy.

*Ký Tên GODWIN
Thánh Cha và Trưởng Lão của Giáo
Hội Église Gnostique Allemagne.
Grand Maître de l'ordre des chevaliers de la rose mystique.*

Địa chỉ:

*H. Godwin Stuermer. Tuets (Grenzmard)
ALLEMAGNE*

⇒ 01/12/1931: Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh thay mặt Tòa Thánh chiêu đãi Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, ân nhân và danh nhân thượng khách tại lữ quán Lutétia Paris.

Chương trình chiêu đãi giới thiệu Đức tin Cao Đài và mở rộng mọi sự liên giao.

Giáo Hữu Thưượng Vinh Thanh đón lời cảm tạ:

"Tôi xin cảm tạ quý ngài đã vì Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Đô và dành cho tôi những vinh hạnh hôm nay, cũng như Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu và ân nhân đã tạo cho tôi một thời điểm thuận lợi để tiếp xúc quý ngài trong thời gian lưu ngụ và truyền giáo tại Paris."

Tôi lấy nỗi niềm Đại Đạo mật thiết đáp lê quý ngài và chia sẻ tình Thiêng Liêng này.

Hôm nay Đức tin Cao Đài và các dân tộc Đông dương sẽ được hạnh phúc, đón nhận tin mừng của quý ngài đã tạo cho nhân loại một trang sử lưu truyền tự do tín ngưỡng, tôi xin thay mặt toàn Đạo cảm ơn quý ngài để ghi nhớ giờ phút lịch sử này và Toàn Đạo hảo ý mời quý ngài viếng thăm Tòa Thánh Tây Ninh".

Ông Henri Guernut Tổng Thủ Ký Hội Nhân Quyền tại chức Nghị sĩ Quốc Hội Pháp, phúc trình tài liệu lịch sử Đạo Cao Đài.

- Lược thuật thành tựu Đức tin Cao Đài.
- Tín ngưỡng Đông dương.
- Nhân quyền Việt Nam.

⌚ **04/12/1931:** Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu chiêu đãi Giáo Sư Thưượng Vinh Thanh tại trung tâm thương cảng Marseille và chúc cho nhau lời ân cần và tạm biệt Cố vấn Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu thượng lộ về Thánh Địa bình an.

⌚ **16/12/1931:** Nhứt báo Le Progrès Civique số 614 phát

hành tại Paris, do ký giả Trung Tá Alexis Métois viết bài xã luận vào dịp đến Cao Miên để tìm hiểu tình hình Đông dương và thăm viếng Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Trung Ương.

Trung Tá Alexis Métois dành cho Đạo nhiều cảm tình và ông viết một thiên phỏng sự phản kháng hành động của ông Paul Reyimud Tổng Bộ Trưởng Thuộc Địa với chính sách không công bình đức tin tại Đông dương.

⌚ **30/12/1931:** Con tàu Chennonceau vào cảng Sài Gòn, thả neo cặp bến Nhà Rồng, bến cảng nhộn nhịp hơn hẳn mọi chuyến tàu đi, tàu về, hai đoàn người trên tàu dưới bến vẫy tay chào nhau vui mừng.

Từ trên bon tàu hiện rõ chiết áo thụng trắng cài chín nút hòa lân theo mây. Ngài Giáo hữu Thượng Vinh Thanh, Chức sắc Cửu Trùng Đài mục thư特色小镇, người con Cao Đài trở về quê hương Thánh Địa.

Bến cảng trải rộng tình Đạo đón một giáo sĩ từ xa trở về, phái đoàn Tòa Thánh gồm có Cửu Trùng Đài Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt, Chánh Phối Sư Thái Thơ Thanh, Giáo hữu Thượng Tuy Thanh, Giáo hữu Thái Gấm Thanh và Hiệp Thiên Đài có Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc, Bảo Văn Pháp Quân Cao Quỳnh Diêu, đón mừng vui một buổi Đạo trùng phùng và để lại cho muôn đời sau vẫn còn ghi dấu ấn lịch sử truyền giáo Phương Tây.

Chiều hôm ấy Tòa Thánh khoản đãi Ngài Giáo hữu Thượng Vinh Thanh và thiết lập đàn cơ do Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc cùng Ngài Bảo Văn Pháp Quân Cao Quỳnh Diêu phò loan.

Đức Chưởng Đạo Nguyệt Tâm Chơn Nhơn “*Victor Hugo*” thị hiện chào mừng chư Đại Huynh Cửu Trùng Đài, Hiệp Thiên Đài, Hội Thánh Ngoại Giáo và ban ơn cho Giáo hữu Thượng Vinh Thanh một bài thi:

*“Hiển Trung con, lại dây Thầy dặn,
Tuổi tên con nay đặng chơi lò;
Huệ Ơn con nhận nơi Cha,
Có quyền hánh diện giòng Ta với đời.*

*

*Con đã thấy bao thời Pháp quốc,
Được khắp nơi tôn bậc Đại cường;
Phiền chi con, kẻ vô ơn,
Mặc dù danh vọng cũng còn thói quen.*

*

*Ân lớn kia một phen con trả,
Khi mới vào lập quả đường tu;
Nuôi con Cha lắm công phu,
Giờ đây mừng trẻ đèn bù vinh quang.*

*

*Phu nhân Victor Hugo,
Mẹ con hứa đến trần gian,
Cùng Cha thăm viếng ân ban con hiên.*

THĂNG

⌚ **12/02/1932:** Trên 3/4 Nghị sĩ Lưỡng Viện Quốc Hội Pháp Quốc, biểu quyết thỏa ước tự do Tín ngưỡng Đông Dương, Quốc Hội Pháp chuyển đến Chính phủ chuẩn y và ấn định ban hành thỏa ước Đạo Cao Đài vào ngày 16/02/1932.

⌚ **16/02/1932:** Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu và Hội Nhân Quyền Pháp, gửi đến Tổng Trưởng Bộ Thuộc Địa những dữ kiện áp chế Tín ngưỡng và đặt lại những vấn đề quyền tự do đức tin tại Đông dương.

⌚ **20/02/1932:** *Hội Thánh Ngoại Giáo, Hội Nhân Quyền Pháp Quốc, tiếp nhận Thông điệp của Đức Hộ pháp Phạm Công Tắc, để nghị Hội Thánh Ngoại Giáo trực tiếp vận động và can thiệp với Chính phủ Paris, thi hành các điều khoản trong thỏa ước chưa thi hành và thay mặt Tòa Thánh tham khảo dư luận để vận động tự do truyền giáo tại Paris.*

Hội Thánh Ngoại Giáo mở hội thảo truyền giảng Đức tin Cao Đài để cảm ơn Luồng Viện Quốc Hội, Chính khách, Hội Nhân Quyền, báo chí, ký giả, nhân sĩ, Chính trị gia, ân nhân và toàn Tín hữu Cao Đài Pháp quốc.

Hội Thánh Ngoại Giáo thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ, đón tiếp thỏa ước tự do truyền giáo của Đạo Cao Đài tại Paris.

⌚ **28/02/1932:** *Lễ Vía Chí Tôn tại Tòa Thánh bãi đàn Nam tảo, Nữ hữu nghiêm túc, Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhứt truyền giảng và giới thiệu công nghiệp đạo của Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh.*

“Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh Cố Văn Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu và Phó Chưởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Miền Quốc, vừa lập được công quả truyền giáo kỳ tài tại Âu Châu nay dâng lên Chí Tôn, Phật Mẫu cùng chư Phật, Tiên, Thánh, Thần.

Nhân dịp Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh công cán tại Pháp Quốc, tận tụy truyền giáo vì Đạo, giao tiếp với các yếu nhân và chính phủ Pháp Quốc, trình bày nguyện vọng

quyền sống của dân tộc Việt Nam và tự do tín ngưỡng tại Đông Dương, nay toàn đạo cùng vui mừng công nghiệp Đạo của Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh, Người đã đem đến cho Đạo một ước nguyện tự do truyền giáo Cao Đài tại Âu Châu.

Nay chính phủ Pháp đã chính thức ban hành thỏa ước vào ngày 16/02/1932 công nhận quyền tự do tín ngưỡng Đạo Cao Đài tại Đông Dương và án xá tất cả tín đồ Cao Đài bị tù hay phạt vạ, công quả này do Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh thực hiện hơn 9 tháng tại Pháp Quốc.

Ngoài ra Tòa Thánh còn ủy nhiệm cho Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh thay mặt Đạo thành lập Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu và lập Bộ Đạo trên 15 tín đồ và 43 ân nhân của Đạo.

Đây là những thành quả chứng thực sự nghiệp truyền giáo của Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh, kính thưa quý Huynh, Tỷ đây là hồ sơ chúa đựng tất cả mọi sự liên quan ngày hôm nay và tương lai của Đạo tại Âu châu.

Những phần quan trọng nhứt trong hồ sơ này đã được giải quyết tại Pháp Quốc:

1. Chính phủ Pháp Quốc đã thi hành quyền tự do tín ngưỡng và phổ truyền Đạo Cao Đài ở khắp Đông Dương.
2. Bởi bỏ phạt vạ và ân xá Tin đồ Cao Đài Phần còn lại do Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, Hội Nhân Quyền và báo chí hậu thuẫn trực tiếp kêu gọi chính phủ Pháp thi hành các điều ước Nhân quyền tại Việt Nam và Đông Dương.

Lên tiếng với chính quyền thuộc địa Đông Dương trả lại tự do cho Dân tộc Việt Nam và quyền tự trị như mọi

*quốc gia khác trên thế giới và tôi xin đọc bốn câu thi của
BÁT NUÔNG DIÊU TRÌ CUNG trong thiên trường thi
dạy Đạo.*

*“Nếu có kẻ an bang tể thế,
Quì mà nghinh lấy lễ trọng người.
Cởi thân ra mảnh áo tối,
Che mưa đỡ nắng cho đời nguy nan”.*

Đức Quyền Giáo Tông, Đức Hộ Pháp và toàn đạo đồng nhứt hướng về Ngài Giáo Hữu Thượng Vinh Thanh xá một xá để tỏ lòng ái mộ nghĩa cử vì Đạo.

⌚ **04/03/1932:** Luật sư Ernest Outrey Tòa Thượng Thẩm Paris đặt văn phòng tại Sài Gòn, nguyên là thành viên của Hội Nhân Quyền Pháp, trực tiếp can thiệp với chính quyền thuộc địa Đông Dương để giải trừ mọi bất công xã hội và quyền tự do Đức tin, nay vẫn còn bế tắc chưa thật sự thi hành, Luật sư gửi những văn kiện và các khoản của điều ước đến Chính phủ Pháp Quốc xin xét lại những quyền đã định trong thỏa ước, Lưỡng Viện Quốc Hội một lần nữa phải biểu quyết thi hành khẩn cấp thỏa ước tự do Đức tin Cao Đài và được ban hành chính thức ngày 16/02/1932, Quốc Hội Pháp Quốc yêu cầu chính quyền thuộc địa Đông Dương thi hành thỏa ước Chính phủ Paris đã chấp thuận Đức tin Cao Đài được mọi quyền truyền giảng khắp các thuộc địa và Bảo hộ.

⌚ **10/03/1932:** Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu tổ chức hội thảo: Tình Thân Đức Tin Cao Đài.

Thuyết trình viên: Luật sư Tòa Thượng Thẩm Paris, Giáo hữu Eugène Tozza.

Buổi thuyết trình nêu cao viễn cảnh Đức tin Cao

Đài và giải đáp những ưu tư truyền giáo tại Âu Châu.

Luật sư Giáo Hữu Eugène Tozza truyền giảng rằng:

“Mai này Huynh-Đệ sẽ đón nhận những thông điệp từ Thánh đường Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu tại Paris.

Thánh đường này sẽ được xây dựng bởi phép lạ, để truyền giảng Đức tin Cao Đài, đây là nơi gặp gỡ của các chủng tộc Tây phương và noi tiếp nhận chân lý Công bình của Đức Chúa Cha từ Tòa Thánh Tây Ninh ban bố”.

⌚ **21/03/1933:** Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, gửi Thánh lệnh và Thông điệp Ân phong chính thức cho Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu và phân quyền chưởng quản Hội Thánh.

- Giáo Sư Thượng Vinh Thanh Cố Vấn
- Tiếp Dẫn Đạo Nhơn Gobron Chưởng Quản
- Giáo Sư Hương Félicien Challaye Phó Chưởng Quản
- Giáo Hữu Charles Bellan Ủy Viên
- Giáo Hữu Gabriel Abadie Ủy Viên
- Giáo Hữu Eugène Tozza Ủy Viên
- Lê Sanh Hương Marguerite Ủy Viên

⌚ **25/03/1932:** Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Trung Ương gửi Thông điệp đến Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu:

“Kim Biên. 20/03/1932

Chưởng Đạo Nguyệt Tâm Chọn Nhơn “Victor Hugo”
truyền rằng:

“Bản đạo chào Quyền Giáo Tông, Hộ Pháp, Tiếp Đạo

và Hội Thánh Ngoại Giáo.

“Bản đạo khi đắc lệnh làm Chuồng Đạo lập Hội Thánh Giáo Đạo Tha Phương, thì tùy lòng Bác ái của Đức Chí Tôn, mở rộng cửa Thế cho nhơn sanh dâng công đổi vị.

“Bản đạo chẳng kể nguyên nhân, hóa nhân hay quỉ nhán, vì biết lập công thì thành Đạo”.

➲ 29/04/1933: Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn “Gabriel Gobron” Chuồng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh tham dự Hội Nghị Thần Học Quốc Tế tại Chicago U.S.A. “Hoa Kỳ”.

➲ 02/05/1933: Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn “Gabriel Gobron” Chuồng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu tiếp nhận Thánh Lịnh từ Hội Thánh Cửu Trùng Đài bởi Đức Quyền Giáo Tông ấn ký.

Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ

Tòa Thánh Tây Ninh

THÁNH LỊNH

Phổ Độ Ngoại Quốc

Nay ban quyền hành cho Phái Thái:

Việc Phổ độ tha phuong chẳng phải kể nội vùng Đông dương này mà đủ, mà cả toàn cầu.

Đâu đâu Hội Thánh cũng phải đến gieo truyền mối Đạo Trời.

Chủ nghĩa tối cao của Đại Đạo chẳng những là hiệp Ngũ chi, qui Tam giáo mà thôi, còn phải làm thế nào cho dù các bậc Đế Vương cũng phải bái phục, phải tùng Đạo,

*phải đồ theo cả cơ thể Đạo, phải nhờ Đạo mới trị an thiêng
hạ, vậy mới gọi là hiệp nhứt, vậy mới kêu là Đại Đạo.*

Tòa Thánh Tây Ninh Ban hành

ngày 05 tháng 04 năm 1933

Cửu Trùng Đài

Ấn Ký

Quyền Giáo Tông

Thượng Trung Nhứt

“Lê Văn Trung”

⇒ **16/06/1932:** Nhứt báo La Griffé số 25 phát hành tại Paris đăng tải bài phỏng sự Trung Tá Alexis Métois:

“Toàn quyền Pierre Pasquier tham vọng làm giáo chủ Phật giáo Thống nhứt để đối lập với Đạo Cao Đài, họ đã dùng quyền lực để áp đảo Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhứt “Lê Văn Trung” tức là áp đảo toàn đạo Cao Đài”.

⇒ **20/06/1932:** Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhứt và Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc, kêu gọi tín đồ Cao Đài Pháp quốc, mở những cuộc hội luận để tìm giải pháp tự do truyền giảng Đức tin Cao Đài vào các quốc gia thuộc địa của Pháp.

Ngài Abadie de Lestrac được Tòa Thánh và Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài ủy nhiệm tổ chức các chương trình hội luận Đức tin Cao Đài tại Âu châu.

⇒ **28/06/1933:** Thủ Tướng Chính phủ Cộng Hòa Pháp cam kết với Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc và Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhứt “Lê Văn Trung”: *“Ban hành thỏa ước tự do truyền giáo của Đạo Cao Đài trên khắp vùng thuộc địa của Pháp”.*

⌚ **20/11/1933:** Chính phủ Pháp quốc mời Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu và Hội Nhân Quyền Pháp nghị hội về Tín ngưỡng Cao Đài tại Đông dương.

Lưỡng Viện Quốc hội đón tiếp giáo đoàn Cao Đài tại Paris, Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc ban quyền và ủy nhiệm cho Hội Thánh Ngoại Giáo tham khảo để tìm những giải pháp thiết thực cho Đại Đạo thực hiện chân lý Công bình.

Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn “*Gabriel Gobron*” thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu.

Đứng trước Lưỡng Viện Quốc Hội Pháp điều trần các vấn đề của Đức tin Cao Đài và nhân quyền tại Đông dương.

“– *Chính phủ hãy vì Công bình hạnh phúc của các dân tộc theo Đạo Cao Đài, xin hủy bỏ chính sách áp đặt khổ sai hành hạ Đức tin Đông Dương, mọi quyền lợi thuộc địa không thể gạt bỏ đức tin Cao Đài ra ngoài sinh hoạt của dân tộc Việt Nam.*

“– *Chính quyền thuộc địa không còn hợp thời tại Đông dương hãy chấm dứt đường để lịch sử nhân loại phán xét chúng ta.*

– *Đạo Cao Đài đem đến cho nhân loại một thể chế công bình và Đạo Cao Đài chưa hề chủ trương tranh chấp quyền cai trị xã hội.*

Đạo Cao Đài để cao tinh thần tự cứu rỗi, không phân biệt biên giới đức tin và chủng tộc, mục đích Đức tin Cao Đài là đem lại hạnh phúc cho nhân loại bởi không gây ra

những phương hại nào.

– Như vậy Chính phủ và toàn quyền thuộc địa Đông dương không có lý do gì để chinh phục họ và bắt buộc Đạo Cao Đài phải dùng chân truyền giảng để tùng phục Chính quyền Đông dương.

– Hôm nay là thời điểm long trọng nhứt của lịch sử Đạo Cao Đài, xin Lưỡng Viện Quốc Hội hãy dự phần vào sự nghiệp Đức tin Cao Đài”.

Ngài Marius Moutet đại biểu Cao Đài Pháp đồng đặc biện minh trước Lưỡng viện Quốc hội Pháp rằng:

“Có phải chẳng sự sách nhiều của quan Bảo hộ đã là nguyên do chính, làm hồn loạn lòng khoan dung của các dân tộc Đông Dương hay chẳng?”.

Nghị sĩ Henri Guernut Tổng thư ký Hội Nhân Quyền Pháp đứng trước Đại hội Lưỡng viện Quốc hội, can thiệp với Chính phủ về tín ngưỡng Đạo Cao Đài tại Đông dương rằng:

“Hãy để cho Đạo Cao Đài được tự do tín ngưỡng và được hưởng chính sách dung miến tại Đông dương”.

Nghị sĩ Ramdir thành viên Hội Nhân Quyền lên tiếng chống đối những biện pháp gắt gao của chính quyền thuộc địa tại Đông dương:

“Xin dành cho Đạo Cao Đài một đặc quyền tín ngưỡng rộng rãi”.

Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc ủy nhiệm Trung Tá Alexis Métois thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh và Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài, làm xuướng ngôn viên Đạo Cao Đài tại Paris và điều hòa viễn

tại Lưỡng viện Quốc hội Pháp, cùng lúc Trung tá Alexis Métois đề nghị chính phủ Pháp lấy thái độ dung hòa khi ông Albert Sarraut nhậm chức Toàn quyền Đông dương để giải quyết các vấn đề còn lại do Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài yêu cầu.

⌚ **18/12/1933:** Đạo luật tín ngưỡng Đông dương được Chính phủ Pháp chính thức ban hành và ngày 20/11/1933.

Nhưng chính quyền Bảo hộ không thi hành đúng các khoản điều luật, nên Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu và Hội Nhân Quyền gửi văn thư đến Tòa Thượng thẩm Sài Gòn yêu cầu quan Toàn quyền Đông dương và quan Bảo hộ ra trước Tòa Thượng Thẩm Sai Gòn để điều trần và nhận mọi khiển trách của Chính phủ Pháp “Paris”.

Tòa Thượng Thẩm Sài Gòn tuyên đọc và gửi đến các nơi liên hệ từ đây thi hành thỏa ước Đạo Cao Đài:

“Từ nay Đạo Cao Đài tự do truyền giáo như các Tôn giáo khác, các quan Bảo hộ không được gây phiền toái đến Đạo này”.

“Phải đổi sứ Đạo Cao Đài theo chính sách công bình của chính phủ và rộng rãi quang minh như Thiên Chúa giáo, điều kiện là không gây sự rối loạn trong xã hội, dẫu cho có phạm đến điều này chẳng nữa, thì phải đệ trình sự kiện cho biện lý Tòa Thượng Thẩm Sài Gòn xét xử”.

Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, gửi đến chính phủ Pháp Quốc “Paris”, chứng minh quyền năng đức tin Cao Đài qua các văn kiện lịch sử và thỏa ước bởi chính phủ Pháp quốc ban hành tại Paris, để minh định quyền năng truyền giáo của Đạo Cao Đài từ đây không còn biên giới.

⌚ **12/02/1934:** Đức Quyền Giáo Tông Thượng Trung Nhựt, thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ và Toàn Đạo tiếp phái đoàn Thanh Tra Lao Động Cứu Trợ Quốc Tế và đại diện Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu viếng thăm Tòa Thánh.

Gồm những yếu nhân:

- Nghị sĩ Péri thành viên Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu.
- Mr Bruneau Tổng Thư ký Liên Minh Kỹ Nghệ.
- Mr Chaintron Chủ bút nhựt báo La Défense.

⌚ **03/04/1934:** Nhựt báo L'illustration liên lạc Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, để làm thiêng phóng sự Đạo Cao Đài tại Việt Nam và Paris, báo chạy nhiều cột lớn từ trang 262–264, diễn đạt tính trung thực chân lý Đạo Cao Đài và hổ sơ truyền giáo của Đạo nay lưu trữ vào danh mục 4748 tại thư viện Paris.

Thiêng phóng sự tự trở thành giáo đoàn phổ truyền Đạo tại Pháp quốc và dư luận cho thấy người dân Pháp chuẩn bị đi tìm Đức tin mới và Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu có nhiệm vụ truyền giảng hướng dẫn họ tìm hiểu chân lý của Đạo Cao Đài và hàng năm các đài truyền hình Paris lập chương trình truyền giáo Đạo Cao Đài vào dịp kỷ niệm ngày quy tiên của Ngài Victor Hugo.

⌚ **01/10/1934:** Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn Gabriel Gobron Chưởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, tiếp Thông điệp của Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc ủy nhiệm thay mặt toàn Đạo, tham dự Đại Hội Thần Linh Học Quốc Tế lần thứ 5 tại Barcelone Espagne “Tây Ban Nha”.

Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn và Nghị sĩ Henri Guernut Tổng thư ký Hội Nhân Quyền Pháp, trình lên Đại Hội Thần Linh Học Quốc Tế, chương trình phổ truyền Đức tin Cao Đài trên thế giới và can thiệp với Chính phủ Pháp để thi hành các điều ước đã quy định trong thỏa ước quyền tự do Đức tin Cao Đài tại Đông dương.

⌚ **27/12/1934:** Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, nhận hai văn kiện từ Chính Phủ Pháp quốc và Đại Hội Thần Linh Học Quốc Tế thông báo.

1 – Chính phủ Pháp.

– Toàn Quyền Đông dương Réne Robin thay mặt Chính phủ Pháp thi hành thỏa ước quyền tự do Đức tin Cao Đài tại Đông dương và bãi bỏ chế độ xin phép xây dựng Thánh Thất.

2 – Thần Linh Học Quốc Tế.

– Thông báo những kết quả can thiệp với Chính phủ Pháp quốc về đức tin Cao Đài tại Đông dương.

Nhụt báo La Tribune Indochinoise loan tin và đăng tải:

“– *Ngợi khen tinh thần thỏa ước tín ngưỡng của Chính phủ Cộng Hòa Pháp quốc, nhưng vẫn còn bị trói buộc trong phạm vi Tín ngưỡng chính thống của nó, chưa đáp ứng hết nguyện vọng truyền giáo của Đạo Cao Đài như ý muốn trong thỏa ước chính phủ ban hành.*

– *Chính phủ Pháp vẫn còn trói buộc đức tin Cao Đài trong phạm vi nhỏ hẹp.*

– *Chỉ có dân chúng thuộc địa Nam Kỳ và các Thành phố Hà Nội, Hải Phòng, Đà Nẵng mới được hưởng quyền*

tự do tín ngưỡng.

Trái lại dân chúng đặt dưới quyền bảo hộ của Pháp như Bắc kỳ, Trung kỳ, Ai Lao và Cao Miên thì người dân không được hưởng quyền tự do tín ngưỡng nói trên.

⌚ **23/07/1935:** Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu tiếp nhận Thông điệp của Đạo Đại-Bản Japon “Nhứt Bổn” nội dung vấn an toàn đạo và nhờ chuyển Thông điệp về Tòa Thánh Tây Ninh.

Ngài Chánh Phối Sư Thái Thơ Thanh quyền Nội Chính tiếp nhận Thông điệp của Đức Isao Deguchi Giáo Chủ Đại-Bản.

Mục đích liên giao trao đổi và tìm hiểu Tôn giáo Đại Đạo Tam kỳ Phổ Độ, nhờ Đại Hội Tôn Giáo Quốc Tế mà Đức Isao Deguchi Giáo Chủ Đại-Bản biết đến Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh.

Đức Isao Deguchi đến Pháp quốc viếng thăm Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn “Gabriel Gobron” tiếp đón trao đổi đức tin giữa hai Tôn giáo và trao tặng kinh sách.

⌚ **20/9/1936:** Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn Gabriel Gobron Chủ Tịch Quán Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu tham dự Hội Nghị Tôn Giáo Quốc Tế tại Londres “Anh Quốc”. Ngài thay mặt Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc tuyên bố:

“Đạo Cao Đài chính là một kinh nghiệm sự hợp đồng của các chủng tộc và chính vì sự hợp đồng ấy mà quý Ngài đang hội nghị nơi đây. Đạo Cao Đài chính thực là một kinh nghiệm sống của sự qui hợp và thống nhất các Tôn giáo”.

Tiếng Đạo vừa loan truyền, nhiều tràng vỗ tay hoan nghênh vang dậy cả đại hội trường Tôn giáo Quốc tế.

⌚ **16/03/1937:** Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn Gabriel Gobron Chưởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, tham dự Đại Hội Thần Ni Triết Học Quốc Tế tại Eglise Gnostiques de Allemagne “Đức quốc”.

⌚ **22/05/1937:** Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu đề cử Ngài Gabriel Gobron và Henri Guernut đến Cao Miên tham dự khánh thành Đền Thờ Phật Mẫu đầu tiên của Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài và Trần Đạo Tân Nhơn.

Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu tiếp kiến Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc cùng dịp trao đổi với đại diện Toàn quyền Đông dương P. Bernardini.

Khánh thành Đền Thánh nhân dịp kỷ niệm ngày đăng Tiên của Đức Victor Hugo đại văn hào Pháp Quốc, nguyên Người là Đáng Chưởng Quản Thiêng Liêng Hội Thánh Ngoại Giáo với phẩm vị Chưởng Đạo Nguyệt Tâm Chơn Nhơn.

⌚ **03/9/1937:** Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc gửi Thông điệp đến Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn Chưởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, ủy nhiệm thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh tham dự Đại Hội Tôn Giáo Quốc Tế lần thứ 6 tại Anh Quốc “Glasgow”.

Những ngày đầu Đại Hội Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn Gabriel Gobron phúc trình bao quát đức tin Cao Đài và thông tri chương trình truyền giáo trước Đại Hội.

“– Từ khi Đại Hội Tôn Giáo Quốc Tế tại Barcelone cho đến hôm nay, Đạo Cao Đài tích cực mang sứ mạng truyền loan đức tin hợp nhứt, cho nên được cả thế giới ngưỡng mộ, chúng tôi xin Đại hội bối túc chương trình hội thảo Lịch Sử Đạo Cao Đài.

Chúng tôi thay mặt toàn Đạo Cao Đài xin dâng hiến công nghiệp nhỏ bé này đến quý Giáo và cầu nguyện Thượng Đế ban ân lành đến quý Ngài bình an, hầu phục vụ nhân loại hưởng thanh bình.”

Hội nghị đồng thuận chương trình nghị sự thảo luận chuyên đề triết học đạo Cao Đài vào ngày “06/9/1937”.

⌚ **06/9/1937:** Chương trình hội thảo chuyên đề Thần học Cao Đài vào lúc 9 giờ 30 phút.

Như phép lạ ban ra từ Đức tin Cao Đài hướng dẫn Đại Hội Tôn Giáo Quốc Tế và toàn dân Anh Quốc Mété-tinh vào lúc 10 giờ 45 phút tại Glasgow, cuộc mét-tinh hoan nghênh sứ mạng Cao Đài hoàn vũ được diễn hành khắp khu Mac Millan Galeries, nay vẫn còn dấu chỉ trong lòng người dân Anh Quốc một ngưỡng mộ Đức tin Cao Đài vô hạn.

⌚ **30/9/1939:** Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc ủy nhiệm Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu do Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn Gabriel Gobron làm trưởng phái đoàn Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh tham dự Đại Hội Tôn Giáo Quốc Tế tại Paris “France”.

⌚ **21/05/1940:** Nhân loại đón với chiến tranh lần thứ hai, cả thế giới biến khói lửa màu đen bi thảm. Việt Nam cũng đồng liên lụy với tiếng đạn bom trên đỉnh đầu, mồ chôn

tập thể nối tiếp xác người không hẹn, nhà cửa ruộng đồng hóa ra tro bụi, lao tù dày đặc biệt xứ từng đoàn người âm thầm ra đi không ngày về và 100 năm dân tộc Việt Nam chỉ còn da bó lấy xương khô.

Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ cùng nhân loại đồng cảnh điêu linh và bi đát hơn bởi tín đồ Cao Đài đứng trước viên đạn từ nòng súng của chính phủ thuộc địa Pháp, nhà nước thuộc địa chiếm Tòa Thánh Tây Ninh và phong tỏa Thánh Địa bắt Chức sắc, Chức việc tù dày và xử tử tự do, biến vũ khí của nhà nước thuộc địa Pháp sẽ là mồ chôn dân tộc Việt Nam.

Lưỡng Viện Quốc Hội Paris không còn kiểm soát chính quyền thuộc địa Đông dương, nên họ chuẩn bị thiết lập một nhà mồ chôn tập thể lớn nhứt nhân loại để hướng vào Đạo Cao Đài và những ai dám chống lại nhà nước Pháp thuộc.

Pháp quốc. Paris thất thủ, quân Đức chiếm gần hết Âu châu, Quốc Hội và chính phủ Pháp không quyền, Hội Thánh Ngoại Giáo Âu Châu tản cư nhưng vẫn vận động cho Đạo tại Tòa Thánh ra khỏi sự phá huỷ của chiến tranh và bảo vệ Chức sắc Đại Thiên phong, tuy vận động rất tích cực nhưng không bảo đảm đến cùng, vì chiến tranh quá thảm khốc, đến ngày 15/08/12941 Hội Thánh Ngoại Giáo được tin Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc và 5 Chức sắc Đại Thiên Phong bị chính phủ thuộc địa bắt dày đặc xứ đến Phi Châu. Hội Thánh Ngoại Giáo Trung Ương do Ngài Giáo Sư Thượng Vinh Thanh và Âu Châu do Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn Gabreil Gobron ra sức can thiệp với chính phủ Pháp quốc và Chính Phủ Thuộc Địa để vãn hồi vòng phong tỏa Tòa Thánh Tây Ninh và hồi

hương Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc cùng 5 vị Chức sắc Đại Thiên Phong, mãi đến năm 1946 công cuộc vận động mới thành tựu.

⌚ **16/3/1944:** Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu loan tin Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn Gabriel Gobron quy Tiên, toàn đạo Đông Phương và Tây phương thương tiếc và ngưỡng mộ sự nghiệp đạo của Ngài.

Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ và Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Trung Ương thiết lập lễ quy Tiên cho Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn tại Tòa Thánh Tây Ninh do Giáo Sư Thượng Vinh Thanh và Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu cùng gia quyến Ngài Gabriel Goron chủ lễ.

Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu trình bày công nghiệp Đạo của Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn Gariel Goron tại nội Điện Tòa Thánh sau giờ hành lễ quy Tiên.

Các đại biểu Tôn giáo thế giới gửi điếu văn đến Tòa Thánh Tây Ninh để vinh danh Ngài Gabriel Gobron, Ngài đã đóng góp rất nhiều chương trình Đạo sự hữu ích cho các Đại Hội Tôn Giáo Quốc Tế.

ĐỨC TIN Ở CƠI CON NGƯỜI

TIẾU SỬ VÀ SỰ NGHIỆP CỦA NGÀI TIẾP DẪN ĐẠO NHƠN ĐƯỢC GHI VÀO ĐẦU TRANG SỬ ĐẠO ÂU Châu, Người là Tiên tri gia khám phá Đạo Cao Đài Đông Dương để du nhập vào Âu Châu.

Ngài Gariel Gobron vào tuổi thiếu thời và đến khi tốt nghiệp tại Đại học đường Sorbonne với một bằng cấp Tiến Sĩ, Ngài dành dụm cho đời mình mọi sự khai mở, tiếp nhận đức tin bình thản của tâm hồn, và để hết lòng vào sự nghiệp Đạo đức. Ngài từ chối những ban tặng khom lưng từ vương tôn quý khách mà đời thường trọng vọng duy ngã.

Ngài chào đời trên một đất nước văn minh “Pháp Quốc”, đời sống phục vụ cá nhân thừa thãi, những đam mê thụ hưởng trong tay không cần mời gọi, nhưng Ngài không lấy đây làm thước đo cuộc sống hằng ngày ích kỷ, nên Ngài phóng tầm mắt vào thế giới nghèo khó không trông thấy mặt Trời để tìm ra một ước nguyện phục vụ nhân sinh, từ tâm hồn ấy đến với duyên lành đã cứu mang đức tin kỳ diệu vào tâm tư Gariel Gobron, và thường đặt vấn đề đức tin với gia đình, cùng những khi thảo luận trước công chúng, Ngài trình bày công trình khám phá

Đức tin Cao Đài và kết luận trong những cuộc hội thảo:

“Hôm nay Đức tin Cao Đài đã đến khắp cùng thế giới, rồi mai này mọi Đức tin sẽ được gần nhau hơn để vinh danh vì một Đấng”.

Giáo sư Gabreil Gobron tín đồ Cao Đài mực thước, dâng lời minh cho ước nguyện phục vụ lý tưởng đạo đức mai sau.

Gabreil Gobron Ký giả viết tất cả những trân truyền đời sống thành sự thật và viết những lời truyền giảng Đạo cảnh tinh cuộc đời lăm tróc lừa dối, ngòi bút thép trách nhiệm này đã mang trường ca chân thiện mỹ truyền giảng mọi nơi.

Giáo sư Gabreil Gobron được nhà xuất bản Dervy bảo trợ qua nhiều cuốn sách giá trị về Sử và Thần học Đạo Cao Đài phát hành tại Âu Châu và những tác phẩm tiểu thuyết với nội dung gào thét nức nở trong uẩn khúc của kẻ khốn cùng trong xã hội yêu duy lợi và duy kỷ.

Gabreil Gobron con người của khai phóng tâm hồn để trưởng thành chân thiện mỹ và Người là Tiên tri của Đức tin tổng hợp đến với nhân loại thế kỷ 20, để dung hợp Đông-Tây cùng công nhận một chân lý chung nhằm phục vụ nhân loại trên tình Huynh-Đệ.

Thuyết gia Gabreil Gobron như tiếng chuông báo hiệu phép lạ của Đức tin Cao Đài từ Đông dương mở hành trình đến Âu Châu, để ban cho nhân loại khắp cùng một chính thể Công-bình.

Giáo sư Gabreil Gobron miệt mài nghiên cứu sự xuất hiện Đức tin kỳ diệu và truyền giảng Đức tin Cao Đài nhập cuộc phục vụ vì nhân loại hạnh phúc, Sứ gia

Gabreil Gobron là bản thể Tiên tri của Cao Đài Tây Phương, Ngài là tín đồ Cao Đài đầu tiên nhập môn cầu Đạo ở Âu Châu được Thiên phong Chức sắc Tiếp Dẫn Đạo Nhơn, Chuởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, Ngài để lại cho Đạo và nhân loại một sản nghiệp ngôn ngữ Cao Đài giá trị muôn đời.

Tiếp Dẫn Đạo Nhơn Gabreil Gobron là sứ giả Cao Đài như kim chỉ nam hướng dẫn người sau đến với Đức tin Cao Đài qua những tác phẩm văn học nghệ thuật, biên khảo, thần học và sử học.

- Histoire et Philosophie du Caodaïsme.
- Histoire du Caodaïsme.
- Tập Ánh Sứ Đạo Cao Đài.

Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn cung cấp những tinh hoa của Đạo Cao Đài cho nhân loại và khám phá ra hiến sinh chân lý Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ.

⌚ **12/8/1948:** Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc và Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu ủy nhiệm Ngài Henri Reynault thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, tham dự Hội Nghị Thần Linh Học Quốc Tế lần thứ ba được tổ chức tại Lausanne “*Thụy Sĩ*”.

Sau 5 năm Ngài Tiếp dẫn Đạo Nhơn quy Tiên, Hội Thánh Ngoại Giáo Trung Ương đề cử Ngài Henri Reynault Chuởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu và được Đại hội hoan hỉ đón tiếp Ngài Henri Reynault Tại Hội nghị Ngài tuyên bố rằng:

“Không hội viên nào ở đây mà chẳng biết đến Đức tin Cao Đài, Thánh Địa Tây Ninh Việt Nam. Vậy tất cả chúng ta phải tìm hiểu chân lý Đạo Cao Đài vì lý tưởng thống nhất

dung hợp các tôn giáo của nó, có thể đem lại hòa bình tại thế gian này, đó cũng chính là mục đích mà chúng ta đang theo đuổi hôm nay”.

⌚ **26/03/1949:** Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, đề cử Henri Reynault thay mặt Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu tham dự Đại Hội Thân Linh Học Quốc Tế tại Italie “Ý Đại Lợi”.

⌚ **19/7/1950:** Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc ủy nhiệm cho Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Miền quốc bởi Ngài Phối Sứ Thượng Vinh Thanh đại diện và Cao Đài Âu Châu do Ngài Henri Reynault, cùng thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh tham dự Hội Nghị Tôn Giáo Quốc Tế tại Stokholm “Thụy Điển”.

Hội Nghị Tôn Giáo Quốc Tế thông qua chương trình nghị sự:

“*Hội Nghị Tôn Giáo Quốc tế đồng thuận Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ là một Tôn giáo khởi nguồn từ Khoa-học, Xã hội, Nhân văn thời đại.*

Chân lý Đạo Cao Đài từ dung hợp mọi Đức tin đến tất cả triết học. Nhân loại không thể thiếu Đức tin tổng hợp Cao Đài trong đời sống như Tâm lý, Xã hội, Văn hóa, Ngôn ngữ v.v...

Các Tôn giáo bạn nay chính thức được bổ túc Thân học Đạo Cao Đài vào những khi truyền giảng.

Đạo Cao Đài với một khả lực giúp chúng ta đến mục tiêu tín ngưỡng hợp nhất”.

⌚ **15/12/1950:** Đức Thượng Sanh Cao Hoài Sang thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, tham

dự Hội Nghị Thần Học Quốc Tế tại Haywards Henth “*Anh Quốc*”.

Nhân dịp Đức Thượng Sanh Cao Hoài Sang đến Âu Châu viếng thăm Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, phần mộ Đức Chuẩn Đạo Nguyệt Tâm Chơn Nhơn và Ngài Tiếp Dẫn Đạo Nhơn.

Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu và Giáo Hội Cao Đài Việt-Nam Hải-ngoại chiêu đãi Đức Thượng Sanh Cao Hoài Sang.

Đức Thượng Sanh Cao Hoài Sang truyền giảng tinh thần Đạo Cao Đài và nội dung Đại Hội Thần Học Quốc Tế Haywards Henth, trước 78 tín đồ Pháp Quốc, Ngài trao đổi những thành tựu cùng với Hội Thánh Ngoại Giáo đã từng tham dự các Đại Hội Tôn Giáo Quốc Tế và tìm những điểm tương đồng liên giao Tôn giáo.

⇒ **19/07/1951:** Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Miền Quốc đề cử Phối Sư Thượng Vinh Thanh và Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, đề cử Ngài Henri Reynaut đại diện tham dự Đại Hội Tôn Giáo Quốc Tế tại Stockholm “*Thụy Điển*”.

Hội Nghị tổng kết truyền giảng đức tin của các Tôn giáo như Thần học, Xã hội, Tâm lý, Văn hóa, Ngôn ngữ và lập Bộ Đạo Quốc Tế.

Ngài Henri Reynut truyền rằng:

“*Đạo Cao Đài là một đức tin khoa học xã hội nhân văn, với khả năng giúp chúng ta đến mục tiêu đức tin duy nhất.*

Trước đây 25 năm Đạo Cao Đài đã thực hiện chức năng tổng hợp vì một Đấng và hôm nay cho chúng ta được

tiếp cận chân lý này”.

⌚ **29/05/1952:** Ngài Henri Reynault Quyền Chưởng Quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ, Tòa Thánh Tây Ninh tham dự Hội Nghị Tôn Giáo Quốc Tế Bruxelles “Bỉ Quốc”.

Ngài Henri Reynault được Hội Nghị biểu quyết làm thành viên Phó Chủ Tịch Ủy Ban Quốc Tế Thần Học là phúc trình của Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh:

“*1. Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ. Năm truyền giảng đức tin hoàn cầu:*

– *Tôi có dịp trình bày trước Hội nghị Bruxelles về Đạo Cao Đài với nhiệm vụ quan trọng là thực hiện chân lý Đức tin chung cho hoàn cầu.*

– *Tôi căn cứ và tìm hiểu những bản phúc trình của ban tổ chức Hội Nghị Tôn Giáo Quốc Tế tại Londres, đã đề ra chương trình nghiên cứu Đức tin Cao Đài và xem như một Tôn giáo xây dựng trên căn bản thần học, nhân bản, xã hội và nhân văn, giúp chúng ta hiểu thêm giá trị tổng hợp Tôn giáo ngày nay như: Triết học, nhân văn, Xã hội, Tâm lý, Văn hóa, Ngôn ngữ, Khoa học hay không?.*

– *Từ Hội nghị Lausane “1948” đến nay, năm nào tôi cũng có cơ hội trình bày và gửi đến quý vị hội viên những thành quả của đức tin Cao Đài, hầu giúp quý ngài lưu tâm đến Đạo Cao Đài nhiều hơn.*

– *Đạo Cao Đài cùng mục đích cứu rỗi và khoan dung rộng rãi như các Tôn giáo bạn, tôn trọng tín ngưỡng của nhân loại và tôn vinh mọi chân lý phát xuất từ Thượng Đế.*

– Hôm nay chúng ta nên đặt vấn đề Thần học và Khoa học thành một tiêu chuẩn phục vụ và giải trừ những triết lý, tâm lý không còn phù hợp loài người. Tôi cho rằng Đạo Cao Đài là bước tiến của nhân loại đang mở ra cho chúng ta nhiều suy nghĩ ích lợi chung, muốn đạt đến mục đích này các Tôn giáo phải đồng nhứt vì Tin ngưỡng hoàn vũ.

2. Đạo Cao Đài và Tôn Giáo bạn.

– Đức tin Cao Đài và mọi Đức tin khác cùng phát xuất từ Đấng Bê Trên. Chúng ta hãy vì Đạo Cao Đài xem như mọi trường liên hợp hết thảy các đức tin Đông-Tây làm một.

– Trong Hội Nghị Tôn Giáo Quốc Tế này, đều có đại biểu các của Tôn giáo và Thần linh học tham dự, nhưng lại không có Chức sắc hay Tin hữu Cao Đài chính thức tham dự, để nhận thấy rằng chỉ có Đạo Cao Đài khả dĩ thực hiện được tổng hợp Đức tin mà Đại-hội thường niên 1952 theo đuổi.

Nhưng Tin hữu Cao Đài nào cũng đều biết rằng: Đạo Cao Đài đã chung góp một phần quan trọng để thực hiện mục đích đó.

3. Đạo Cao Đài tính Thần học và nhẫn văn.

– Đạo Cao Đài căn cứ vào Thần linh học, để tìm ra một triết lý nhân bản cho xã hội đại đồng.

– Năm 1950 Hội Nghị Tôn Giáo Quốc Tế tại Haywards Henth, Tôi có dịp định nghĩa rõ ràng thế nào là Thần linh học, Thần linh học là một khoa học nhân bản phục vụ thế giới thanh bình, không nên lầm lẫn với mê tín quàng xiên.

– Thần linh học làm cho chúng ta thấy chắc chắn rằng linh hồn có thực, tuy xác chết mà hồn vẫn còn và giữa những người chết người sống vẫn có những giao cảm.

4. Đạo Cao Đài và Tâm lý học.

– Đạo Cao Đài có những liên quan mật thiết với tâm lý học như:

Thượng Đế nhập thể để khai lập Đạo, nhưng Ngài không đụng chạm đến các Tôn giáo hiện hữu, Tín đồ Cao Đài luôn luôn cung kính và cầu nguyện những vị Phật, Tiên, Thánh, Thần đã giáng trần để cứu rỗi nhân loại, Tín đồ Cao Đài không quên một vị nào, thờ phượng đúng theo từng chu kỳ giáng thế của các Tôn giáo và sát định ba chu kỳ Khai Đạo như:

⇒ Nhứt Kỳ.

- Phật giáo có Nghiên Đăng Cổ Phật.
- Tiên giáo có Thái Thượng.
- Thánh Giáo có Phục Hy.
- Thần Giáo có Moise.
- Nhân giáo có Khổng Đạo Quân.

⇒ Nhị Kỳ.

- Phật giáo có Thích Ca Mâu-Ni.
- Tiên giáo có Lão Tử.
- Thánh giáo có Jésus.
- Thần giáo có Mohammed.
- Nhân giáo có Khổng Tử.

⇒ Tam Kỳ.

- Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ “**Cao Đài**”.

Người có đức tin hay người không có đức tin đều có thể vào Thánh Thất Cao Đài để trầm tư mạc khải tùy theo sở vọng. Đó chẳng phải là một triết học tâm lý sâu xa hay sao?

Cái đó chẳng có gì lạ, vì đạo Cao Đài nguồn gốc là ở chỗ siêu trần mà lại là sự nghiệp của thế nhân.

Căn nguyên của Đạo Cao Đài là ở đó, là truyền đạt chân lý Công Bình, trãi rộng lòng nhân đức, tình đồng sinh tương thân tương ái và xã hội đại đồng bao dung.

5. Đạo Cao Đài và Văn học.

Những vị hội viên có mặt tại Hội nghị Brulles đã nhận được cuốn sách nhỏ trong đó có in bản phúc trình của Tôi, trong sách đó có nhiều hình vẽ.

Những vị nào có dự Hội nghị Assise, Haywards Henth, Bruxelles đã nhận được cuốn sách di bút của Ngài Gabriel Gobron biên khảo về Lịch sử và giáo lý Đạo Cao Đài.

Cuốn sách đó có nhiều tranh ảnh, nội dung chuyên chở triết học và chất liệu văn học nghệ thuật, cho chúng ta thấy được nền tảng Tôn giáo Cao Đài ngày nay có một địa vị rất quan trọng.

Kiến trúc trong và ngoài Tòa Thánh là một mỹ thuật đáng được chú ý đặc biệt, điêu khắc họa phẩm màu sắc hài hòa.

Thờ phượng các giáo chủ như Phật Thích Ca, Chúa Jésus, Lão Tử, Khổng Tử, Tiên, Thánh và Thần.

Thiên Bàn Thượng Đế lập theo triết lý luật Đạo quy nhứt, mỗi Tin hữu là mỗi Thiên bàn ngự trị trong tâm hồn vì Đạo ở nơi đó mà thành.

Đức Cao Đài như Ngai Vàng Tối Thượng ngự tại Tòa Thánh Tây Ninh là nơi công bố chân lý Đại Đạo, khai Đạo trên nền tảng Tam giáo, Ngũ chi và xây dựng xã hội văn hóa Công bình, khoa học nhân bản tiến bộ phục vụ nhân

loại hạnh phúc, ngôn ngữ chung tộc giao lưu nhận diện tình Huynh-Đệ thương yêu và đồng công nhận mọi đức tin có giá trị như nhau”.

➲ **21/9/1952:** Giáo sư Gustave Meillon gửi đơn xin nhập môn cầu đạo và vấn an Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc, do Ngài Phối Sư Thượng Vinh Thanh và Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu giới thiệu.

➲ **30/11/1952:** Đức Hộ Pháp chấp thuận đơn xin nhập môn cầu đạo của Tín Đồ Gustave Meillon và Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc gửi cho Phối Sư Thượng Vinh Thanh một thông điệp dạy rằng:

“Gởi Phối Sư Cố Vấn Vinh “Hiển Trung”.

Hiển Đệ, cũng như Bần đạo, có thể thấy rằng Meillon là một người chọn thành.

Ngôn ngữ trong một bức thơ cũng đủ tỏ cho ta thấy rằng.

Hiển Đệ cố gắng giúp người làm cho nên việc lập công cùng Đạo cũng như Hiển Đệ đã giúp cho các bạn khác.

Biết đâu Meillon không phải là một trong các Chơn linh Bạch Văn, nếu lãnh đậm e khi về sẽ ân hận lắm”.

Hộ Pháp

Chưởng Quản Nhị Hữu Hình Đài

Ký tên

Hộ Pháp Phạm Công Tắc

➲ **10/12/1952:** Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc gửi Thông điệp ủy nhiệm Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, đề cử Ngài Henri Renault và Chánh Trị Sự Mata Georges Tông Đạo Kinshasa Congo Phi Châu, cùng tham dự Đại

Hội Tôn Giáo Quốc Tế tại Maroc Casablanca.

Trong Đại Hội Ngài Henri Reynault giới thiệu Chánh Trị Sư Mata Georges Chưởng quản Tông Đạo Kinshasa Congo.

Sau ngày Đại Hội Tôn Giáo Quốc Tế Maroc Casablanca, Ngài Henri Reynault đại diện Tòa Thánh và Hội Thánh Ngoại Giáo Âu Châu viếng thăm Tông Đạo Kinshasa Congo, lần đầu tiên Tông Đạo Kinshasa Congo đón tiếp Chức sắc Tòa Thánh đến Congo, cuộc viếng thăm này xem như dấu ấn lịch sử truyền giáo của Đạo được hoàn chỉnh.

Đạo Cao Đài nay truyền giáo ở khắp mọi nơi từ Á-Châu sang Âu-Châu và đến Phi-Châu, đã mở ra cánh cửa liên giao hoàn vũ và nhân loại được gần nhau trên tình đồng sinh Huynh-Đệ, Đạo Cao Đài trải rộng Đức tin trong lòng của mỗi người Tín đồ Congo và họ nhận được trên quê hương yêu dấu một viễn cảnh thế giới Cao Đài.

HỘI NGHỊ CAO ĐÀI ÂU CHÂU

HỘI NGHỊ CAO ĐÀI ÂU CHÂU

NGÀY 03/01/1954 ĐẠI ĐẠO TAM KỲ PHỐ ĐỘ TÒA THÁNH TÂY NINH NHẬN THÔNG ĐIỆP CỦA Chính phủ Pháp quốc do Tổng Thống René Coty ký tên, mời Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc đến Pháp Hội nghị các vấn đề Tín ngưỡng Cao Đài và tình hình Việt Nam.

⌚ **12/3/1954:** Đức Hộ Pháp gửi Thông điệp đến Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, thông báo chương trình Đạo sự của Tòa Thánh.

Cùng ngày Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc gửi đến chính phủ Pháp Quốc Thông điệp chấp thuận Hội nghị, có đính kèm danh sách phái đoàn, và ấn định thời gian đến Pháp Quốc vào ngày 21/5/1954.

⌚ **21/5/1954:** Phi trưởng Orly Pháp Quốc đón tiếp Đại Đạo Tam Kỳ Phố Độ Tòa Thánh Tây Ninh. Giáo đoàn Chức sắc Thiên phong Hiệp Thiên Đài, Cửu Trùng Đài và Hội Thánh Ngoại Giáo Trung Ương.

Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc. Trưởng giáo đoàn hướng dẫn Chức sắc Tòa Thánh xuống phi cảng.

Dưới chân cầu thang phi cơ, có các phái đoàn của Chính phủ Pháp Quốc do Thủ Tướng Laniel thay mặt

Tổng Thống René Coty đón tiếp Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc, Chức sắc Cửu Trùng Đài, Hiệp Thiên Đài và Hội Thánh Ngoại Giáo Trung Ương,

Ngoài ra còn có Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu do Ngài Henri Reynault làm trưởng phái đoàn tiếp đón Đức Hộ Pháp và Chức sắc Tòa Thánh, Phi cảng Orly tiếp đón 45 quan khách cùng duyệt qua dàn chào danh dự.

Ra khỏi dàn chào danh dự Thủ Tướng Laniel và Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc trao đổi trước khi từ giã và ấn định thời gian tiếp kiến chính thức Tổng Thống René Cty vào lúc 14 giờ ngày 24/5/1954 tại điện Matignon “Paris”.

Ngài Henri Reynault và Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu tiễn đưa Đức Hộ Pháp và Chức sắc Tòa Thánh về Hotel Georges V Paris trú ngụ.

⌚ **22/5/1954:** Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh lập chương trình Hội Nghị Tín Đồ Cao Đài Đông-Tây.

Ngài Henri Reynault, Trưởng ban tổ chức ra thông tri ngày 01/04/1953 mời toàn đạo và quan khách tham dự vào lúc 10 giờ sáng ngày 22/5/1954 tại Hội trường Hotel Georges V Paris.

Hội Nghị Tín Đồ Cao Đài Đông-Tây Ngày 22–23 tháng 5 năm 1954

Chương Trình

10 giờ sáng ngày 22/05/1953

1. Giới thiệu Chức sắc Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh. Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài và quan khách.

-
2. Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc, Ban Huấn Dụ.
 3. Ngài Henri Reynault, Tổng Kết Truyền Giáo Âu châu.
 4. Ngài Bảo Đạo Hồ Tấn Khoa, Đạo Cao Đài Đông Dương.
 5. Đức Hộ Pháp ban phép lành.
 6. Bế mạc.

Chương Trình Họp Báo

10 giờ ngày 23/04/1953

1. Ban tổ chức giới thiệu Chức sắc Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Cao Miên, Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, Tông Đạo Cao Đài Phi Châu, các Tôn giáo, Học giả, Văn học, Báo chí và ký giả.
2. Giới thiệu diễn giả:
 - A. Đức Hộ Pháp truyền giảng Đức tin Cao Đài.
 - B. Phát ngôn viên Cao Đài Ngài Henri Reynault.
 - C. Điều hòa viên chủ nhiệm nhựt báo La Griffé.

Thành tựu hai ngày “22–23/05/1953” Hội Nghị Tín Đồ Cao Đài Đông-Tây và Họp báo tại hội trường Hotel Georges V Paris:

- 275 Quan khách tham dự.
- 14 Nhựt báo và định kỳ loan tải.
- 34 Đại biểu Tôn giáo tham dự.

– 125 Lược phỏng vấn.

■ “*Chiếu theo tư liệu Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu*”.

➲ **24/5/1954:** Vào lúc 14 giờ Thủ Tướng Laniel thay mặt chính phủ Pháp Quốc tiếp kiến Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc Trưởng phái đoàn Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh và Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu tại điện Matignon (Paris).

Chính phủ Pháp Quốc và Đạo Cao Đài bình thường hóa ban giao Đạo-Đời và giữa hai Dân-tộc Việt-Pháp, trên tinh thần đồng thuận tự do Đức tin, Công bình xã hội và tự trị Quốc gia của mỗi dân tộc.

Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc truyền rằng:

“Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ vì chân lý Công Bình phục vụ hạnh phúc cho nhân loại không phân biệt biên giới quốc gia và Đức tin. Thượng Đế thành lập Đạo Cao Đài tại Việt Nam và dạy bảo Tín hữu tìm kiếm những mưu cầu Công Bình chung cho nhân loại. Việt Nam là điểm đầu tiên mà Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ thực hiện chân lý ấy.

“Hôm nay Toàn Đạo Cao Đài tiếp kiến Thủ Tướng và Chính phủ không ngoài giải pháp Hòa bình cho Việt Nam và truyền giảng Đức tin Cao Đài”.

Đức Hộ Pháp trao đổi về phần Đạo.

“Bản Đạo đề nghị Thủ Tướng Laniel và Chính Phủ, tạo mọi điều kiện để Đức tin Cao Đài được truyền giảng trên toàn cõi Pháp Quốc”.

Thủ Tướng Laniel thay mặt Chính phủ hoan hỉ chấp thuận đề nghị của Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc.

⌚ **25/5/1954:** Đức Hộ Pháp truyền giảng Tân Kinh, Tân luật, Pháp Chánh truyền, giáo lý, Đạo Luật, Thánh ngôn và những phuơng tu hành đạo cho Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, Phi Châu và Đức Hộ Pháp ban phép lành ân phong, bổ nhiệm Chức sắc Hội Thánh Ngoại Giáo Âu châu, Phi châu và Việt kiều tại Paris.

⌚ **26/5/1954:** Ông Mecheri Bộ Trưởng Ngoại Giao Pháp thay mặt Tổng Thống Pháp René Coty đến Hotel Georges V Paris, vấn an Đức Hộ Pháp và giáo đoàn, cùng chuyền đạt Thông điệp của Tổng Thống Pháp René Coty đến giáo đoàn Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ.

Thông điệp mời Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc và giáo đoàn Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh theo chương trình tiếp kiến và Nghị Hội tại điện Elysées vào lúc 18 giờ 30 phút ngày 27/5/1954.

⌚ **27/5/1954:** Vào lúc 8 giờ 30 phút sảnh đường điện Elysées, thảm nhung danh dự đã trai nghi lễ Quốc khách đón tiếp Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc và giáo đoàn Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ “*Cao Đài*”. Ông Mecheri Bộ Trưởng Ngoại giao Pháp, thay mặt chính phủ hướng dẫn giáo đoàn vào đại sảnh Nghị Hội.

Tổng Thống Pháp René Coty và Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc cùng chúc mừng nhau trước khi vào Hội nghị.

Ngoài Chính phủ Pháp còn có sự hiện diện ông Paul Renaud Phó Thủ Tướng, nghị sĩ, Quốc hội, chính giới và ký giả.

Tổng Thống René Coty đọc diễn văn khai mạc và chúc mừng Hội Nghị Pháp-Việt.

Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc đọc diễn từ chúc mừng Tổng Thống René Coty và Hội nghị Việt-Pháp. Đức Hộ Pháp đưa ra chương trình thi thoả Công bình xã hội, tự do đức tin và Quốc gia tự trị.

Thủ Tướng Laniel trình bày chính sách thuộc địa và xã hội Đông dương, đã được thảo luận trước những nguyên tắc căn bản, hai bên đồng thuận thông qua ngày 24/5/1954 do Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc và Thủ Tướng Laniel, lập thành văn kiện chính thức trình Hội Nghị để chuyển lên Tổng Thống René Coty và Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc ký thỏa ước Đức tin Cao Đài và Công nhận chủ quyền quốc gia Việt Nam.

⌚ **27/5/1954:** Vào lúc 16 giờ Tổng Thống René Coty, Thủ Tướng Laniel và Chính khách Pháp quốc mời Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc và giáo đoàn Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ viếng thăm đặt vòng hoa trước Đài Khải Hoàn Môn, vinh danh Chiến sĩ vì Tự do “Arc de Triomphe”.

⌚ **28/5/1954:** Vào lúc 14 giờ Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc và Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu mở họp báo lần thứ hai tại Hotel Georges V Paris, dành riêng cho báo giới và ký giả Quốc tế.

⌚ Chương Trình Truyền giáo & hội thảo:

1. Đức Hộ Pháp truyền giảng, Lịch sử Đạo Cao Đài.
2. Giáo sư Gustave Meillon, Đông dương và Đức tin.
3. Henri Reynault, Nhân quyền Việt Nam.

⌚ Thành tựu buổi họp báo:

- ▣ 42 nhượng báo, tuần báo và định kỳ.
- ▣ 126 Ký giả quốc tế “Âu châu, Á châu, Phi châu,

Mỹ châu.”

- 149 Lược phỏng vấn.
- 79 Đăng tải trên các báo và Bản Tin đặc biệt của Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu.

⌚ **28/5/1954:** Vào lúc 16 giờ Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc cùng đoàn tùy tùng đi thăm gia đình và viếng mộ phần đại văn hào Pháp Victor Hugo “*Đức Nguyệt Tâm Chơn Nhơn, Chuồng Đạo Thiêng Liêng Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Điện Panthéon*” và mộ phần Tiếp Dẫn Đạo Nhơn Gabreil Gobron.

⌚ **29/5/1954:** Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc ban phép lành lỗ thương tượng, khánh thành Giáo Hội Cao Đài Việt Nam Hải Ngoại, trực thuộc cố vấn bởi Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, Đức Hộ Pháp ân phong Lễ sanh Ngô Khai Minh chưởng quản tiểu Thánh Thất, Giáo Hội Cao Đài Việt Nam Hải Ngoại tại Paris.

⌚ **30/5/1954:** Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu và Giáo Hội Cao Đài Việt Nam Hải Ngoại chiêu đãi cơm chay tại Hotel Georges V Paris.

Hiện diện có Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc, Giáo đoàn Tòa Thánh, các Tôn giáo Âu Châu, Tổng Thống René Coty, chính phủ Thủ Tướng Laniel Chính giới, Nghị sĩ, Ngoại giao đoàn, Hội Nhân quyền, báo chí, ký giả, Hương Đạo Cao Đài Congo và Kiều-bào gần xa đang sống Hải ngoại.

Trong đêm chiêu đãi vào lúc 21 giờ, Tổng Thống Pháp Quốc René Coty mời Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc đại diện Đạo Cao Đài và Quốc gia Việt Nam ký chính thức

vào văn kiện thỏa ước Pháp-Việt:

- Chính phủ Pháp Quốc sẽ trao trả quyền tự trị và bình đẳng giữa hai dân tộc Việt-Pháp.
- Đức tin Cao Đài tự do truyền giáo thuộc địa của Pháp.

Trong đêm chiêu đãi Thủ Tướng Laniel tuyên bố rằng:

“Đêm nay Tổng Thống René Coty gửi đến Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc một văn kiện thỏa ước để chúc mừng ngày sinh nhựt của Người.”

⌚ **05/6/1954:** Hội Thánh Ngoại Giáo và toàn Đạo Cao Đài Âu Châu mừng sinh nhựt Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc hưởng thọ 59 tuổi, lễ sinh nhựt được tổ chức theo truyền thống Việt Nam tại Paris.

Ngày sinh nhựt Đức Hộ Pháp có trên 62 Đại sứ ngoại giao đoàn của các quốc gia trên thế giới tham dự, lễ sinh nhựt Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc mang dấu ấn sự nghiệp Đức tin Cao Đài ở hải ngoại, Đức Hộ Pháp gửi đến các Ngoại giao đoàn Thông điệp Đạo Cao Đài và chụp ảnh chung lưu niệm.

Đức Hộ Pháp truyền rằng:

“Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ xin gửi đến quý Ngài một Thông điệp yêu thương kỳ diệu và quý Ngài đang chuẩn nhận sứ mạng truyền giảng tin mừng Cao Đài đến nhân loại.

Nhân loại đang nghèo khó đức tin, họ đang chờ đón sứ giả Cao Đài và họ sẽ nhận được hạnh phúc khi tin mừng đến với họ.

*Nhân loại sẽ chúc mừng Đức Cao Đài trên niềm vui
hạnh phúc và họ sẽ sống trong tình Huynh-Đệ nhiệt
thành trọn vẹn.*

*Bản đạo xin thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ, Nhị
Hữu Hình Đài và Toàn đạo, cảm ơn quý phái đoàn,
Đại sứ, Hội Thân Học Quốc Tế, Hội Thông Thiên
Học Quốc Tế, quý Tôn giáo bạn, quý Giáo đoàn khắp
nơi trên thế giới và Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài
Âu Châu.♦♦*

⇒ **10/6/1954:** Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc nhận văn
thư của Quốc Trưởng Bảo Đại mời làm Cố vấn và tham
dự Hội nghị Genéve.

Tháp tùng phái đoàn gồm có Ngài Bảo Đạo, Ngài
Bảo Thế, Thiếu Tướng Lê văn Tất, Phối sư Thượng Vinh
Thanh v.v...

Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc thay mặt toàn Đạo
hội kiến Đức Quốc Trưởng Bảo Đại và tham khảo sự kiện
đất nước chuyển biến trong hội nghị Genéve.

Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc và giáo đoàn Đạo
Cao Đài Tòa Thánh Tây Ninh thay mặt Quốc Trưởng
Bảo Đại đến Thụy Sĩ tham dự Hội nghị Genéve.

*“Xem Tiểu Sử Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc, Biên
khảo Huỳnh Tâm”*

⇒ **13/6/1954:** Thủ Tướng Laniel thay mặt Chính phủ Pháp
Quốc tiếp kiến Đức Hộ Pháp tại điện Matignon qua tình
thân hữu, tháp tùng gồm có Hội Thân Học Cao Đài
Âu Châu, Giáo Hội Cao Đài Việt Nam Hải Ngoại và
Ngài Henri Reynault Phó Chủ tịch Thân Học Quốc Tế.

⌚ **14/6/1954:** Đại diện tín hữu Cao Đài Pháp quốc, Ngài Henri Guernut và Lê sanh Ngô Khai Minh đến điện Thorène tiếp kiến Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc, chúc mừng Người ra thân nghĩa vụ con dân nước Việt và sứ mạng đức tin Cao Đài tại Paris.

⌚ **26/7/1954:** Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc ủy nhiệm Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh tham dự Đại Hội Tôn Giáo Thế Giới tại Montreux “*Thụy Sĩ*”.

Ngài Henri Guernut được đề cử làm Trưởng giáo đoàn Đạo Cao Đài.

Ngài Henri Guernut trình lên Đại hội Thông điệp của Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc, nội dung vấn an Đại Hội, lấy đức tin nhẫn nhủ tình Huynh-Đệ và cầu nguyện Thượng Đế ban phép lành đến nhân loại khắp cùng.

⌚ **29/01/1955:** Lễ Khánh Thành Tòa Thánh Tây Ninh.

Chưởng quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu bởi Giáo sư Gustave Meillon làm Trưởng giáo đoàn tham dự lễ khánh thành Tòa Thánh.

Ngài về Tòa Thánh nhận sứ mạng và được Đức Hộ Pháp mời nhập tịnh truyền bí pháp.

Ngài gặp lại những tình bằng hữu như Phối Sư Thượng Vinh Thanh và đích thân Ngài trao đổi cùng Thủ Tướng Ngô Đình Diệm, vấn đề chủ quyền, tự trị thống nhứt quốc gia, phát triển kinh tế v.v...

Giáo sư Gustave Meillon khuyên nhủ Thủ Tướng Ngô Đình Diệm:

“*Việt Nam muốn phồn thịnh thì ít nhất Thủ Tướng*

phải có hai yếu tố là tự do tín ngưỡng và nhân quyền, như chúng tôi đã từng dâng hiến cho Đạo Cao Đài, chúng tôi rất hy vọng Thủ Tướng thực hiện được những gì mà Dân-Tộc của Ngài đang chờ đợi và tôi vẫn nhớ những buổi tham khảo cùng Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc và Ngài tại điện Thorène nhằm xây dựng xú sở, mưu cầu thịnh vượng hạnh phúc cho toàn dân Việt Nam”.

Ngài Giáo sư Gustave Meillon tham dự khánh thành Giáo Tông Đường, Hộ Pháp Đường, Nữ Đầu Sư Đường, Tòa Nội Chánh và Hội Thánh Phước Thiện.

⌚ **30/12/1955:** Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc ủy nhiệm Ngài Gustave Meillon Chuởng quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu làm Trưởng giáo đoàn và Ngài Bảo Sanh Quân “Lê Văn Hoạch” Phó đoàn thay mặt Tòa Thánh tham dự Đại Hội Tôn Giáo Quốc Tế tại Atamis “Nhật Bản”.

Giáo chủ Isao Deguichi Đại Thần Đạo “Comoto” phát biểu như sau:

“Từ xưa đến nay, Tôn giáo, mặc phải ba chứng bình trầm kha là:

– Tự tôn, tự đại, Tự mãn, tự túc và độc thiện kỳ thân.

Không chịu tham gia các cuộc hội thảo chung, nếu không sớm sửa chữa, sẽ suy yếu và tự diệt. Thế giới đang mắc phải đám cháy lớn, nếu Tôn giáo cứ tiếp tục hoạt động riêng rẽ thì chỉ là một gáo nước, còn hợp lại sẽ trở thành một khối nước khổng lồ để cứu nhơn sanh và nay chúng ta hãy hướng về đức tin Cao Đài để tiếp tục sứ mạng cao cả ấy”.

Sau ngày đại hội Tôn Giáo Quốc Tế, Giáo chủ Đại Thần Đạo “Comoto” ủy nhiệm cho Ngài Kurabara Giáo

khu Hiroshima thay mặt Comoto viếng thăm Tòa Thánh Tây Ninh.

⌚ **18/5/1959:** Truyền thông Thế giới loan tin và loan tải vĩ nhân thế kỷ 20 tức là Đức Ngự Mã Thiên Quân vừa quy Tiên tại Thủ đô Phnom Penh Miền quốc, bởi hóa thân phàm Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc của Đại Đạo Tam kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh.

Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, Giáo Hội Cao Đài Việt Nam Hải Ngoại tiếp nhận trên 65 Thông điệp và điều văn phân ưu.

Giáo sư Gustave Meillon Chưởng quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu làm Trưởng giáo đoàn tham dự lễ quy Tiên của Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc gồm có:

- Giáo Hội Cao Đài Việt Nam Hải Ngoại,
- Ban Đạo Sứ Cao Đài Paris, báo chí, ký giả,
- Đại diện Chính phủ Pháp quốc,
- Nghị sĩ Lưỡng Viện Quốc Hội Pháp,
- Thông Linh Học Âu Châu,
- Thần Linh Học Quốc Tế,
- 19 đại biểu Tôn Giáo Quốc Tế.

⌚ **29/05/1959:** Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu nhận được cuộn ghi âm của hai đài phát thanh, Thiên Văn và Thông Linh Học Âu Châu, do Ông Olion và Thánh giáo của Sarah Barthel loan truyền, báo chí khắp nơi trên thế giới và tại Việt Nam cùng đăng tải, các Đại Hội Tôn Giáo Quốc Tế, Thần Linh Học Quốc Tế đồng tiếp nhận sự truyền thông ngày **Vĩ nhân thế kỷ 20 quy Tiên, nhằm ngày rước Thánh lễ, Ngự Mã Thiên Quân mặc sắc phục**

khôi giáp đó là Chơn linh Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc Chuởng quản Lưỡng Đài của Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh xứ Việt Nam.

“Chơn linh Hộ Pháp xứ Việt Nam đó là Đức Phạm Hộ Pháp sau khi xuất hồn, thể xác Ngài ngồi trong Liên đài tam giác, ngửa hai bàn tay ban phép lành cho các Chức sắc áo vàng, xanh, đỏ và trắng vì tín đồ của Ngài được hưởng những diệu pháp của Phật đó là Hộ Pháp”.

Sau khi quy Tiên Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc giáng cơ gửi tặng toàn đạo một bài thơ lưu niệm:

*“Trót đã bao năm ở xứ người.
Đem thân đổi lấy phúc vui tươi,
Nghờ đâu vạn sự do Thiên định.
Tuổi đã bảy mươi cũng đủ rồi,
Nhớ tiếc sức phàm thua chống chọi.
Buồn nhìn cội Đạo luống chơi với,
Rồi đây, ai đến cầm chơn pháp.
Tô điểm non sông Đạo lân đời!”*

⌚ **30/06/1965:** Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh tham dự Đại Hội Thần Linh Học tại Bruxelles “*Bí quốc*”.

⌚ **10/08/1966:** Đại Hội Thần Linh Học tại Đại học đường Los Bancos Baguio “*Phi Luật Tân*”.

⌚ **03/5/1967:** Ngài Phối Sư Thượng Vinh Thanh gửi đến Tòa Thánh đề nghị thiết lập Tiểu Thánh Thất tại Paris, hầu mai sau tín hữu Cao Đài Việt Nam ở hải ngoại có nơi hành lễ Chí Tôn và Phật Mẫu.

Thánh thất này được đặt dưới sự bảo trợ của Hội

Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu.

Cửu Trùng Đài và Hiệp Thiên Đài nghị hội chấp thuận đề nghị của Phối Sư Thượng Vinh Thanh và Tòa Thánh biểu quyết ban phẩm Lê Sanh cho bà Lê Kim Huê quyền Tộc Đạo Nữ phái, Tiểu Thánh Thất đặt tại 12 đường Francois Xavier, Paris 75005, France.

⌚ **17/03/1975:** Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh tham dự Đại Hội Tôn Giáo Quốc Tế tại New Delhi Inde “Ấn Độ”.

Chính phủ Indira Gandhi khai mạc Đại hội và vấn an từng đại biểu Giáo đoàn.

1941 Chính phủ Indira bảo trợ Trung tâm Tôn giáo thế giới tại tỉnh Madras miền Nam Inde, tạo lập Thánh Thất Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, bởi Chánh Trị Sự Indurada chưởng quản.

⌚ **11/9/1975:** Ngài Phối Sư Thượng Vinh Thanh Cố vấn Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu quy Tiên tại xã Cây Xuyên tỉnh Tây Ninh miền Nam Việt Nam hưởng thọ 78 tuổi.

Ngài Phối sư Thượng Vinh Thanh Cố vấn Hội Thánh Cao Đài Âu Châu, để lại cho Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh một văn khố sử Đạo và công nghiệp kỲ tài muôn đời giá trị.

1. La Constitution Religieuse du Caodaisme.
2. Les Messages Spirites.
3. Hồi Ký Trần Quang Vinh.
4. Lịch Sử Cao Đài 1926–1937.
5. Cẩm Nang Hành Chánh Đạo.

6. Lịch Sử Cao Đài.

“Xem Tiểu Sử Phối Sư Thượng Vinh Thành, Biên khảo Huỳnh Tâm”

⌚ **05/11/1993:** Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, đỗ cử Giáo hữu Thượng Màng Thanh tham dự Đại Hội Tôn Giáo Quốc Tế tại Tokyo “Nhứt Bốn”.

⌚ **19/02/1994:** Lễ sanh Lê Kim Huê Chuởng quản Tiểu Thánh Thất Paris trực thuộc Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, dưới sự bảo trợ của Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, qua đời tại Paris 5 hưởng thọ 82 tuổi để lại một sự thương tiếc sâu xa trong cộng đồng Việt Nam hải ngoại.

⌚ **17/12/1993:** Ngài Giáo sư Gustave Meillon Chuởng quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu ủy nhiệm H.H Huỳnh Tâm nguyên thành viên của viện Bievres France, làm Trưởng Ban Đạo Sứ Cao Đài đến Liên Hiệp Quốc “Genève” phúc trình hồ sơ: Nhà Nước Việt Nam Áp bức Đức Tin Cao Đài.

Hội Đồng Liên Hiệp Quốc cử chuyên viên đặc nhiệm nhân quyền ông Omar và chuyên viên đặc nhiệm tín ngữ Ông bà Lacrix, đón tiếp phúc trình viên Huỳnh Tâm thay mặt Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh tại trụ sở Liên Hiệp Quốc “Genève”.

Phúc trình viên trình lên Ủy ban đặc nhiệm Nhân quyền và Tín ngữ Ông bà Lacrix, Liên Hiệp Quốc chuẩn phê 4 hồ sơ của Đạo Cao Đài.

1. Nhà nước Việt Nam áp bức Đạo Cao Đài.
2. Khống chế, tù dày Chức sắc Đạo Cao Đài

không pháp chế.

3. Tài sản Đạo Cao Đài Nhà nước thu dụng không pháp lệnh.
4. Nhà nước Việt Nam tước đoạt Pháp nhân Đạo Cao Đài.

“*Xin được Cao Đài L’Homme de L’O.N.U của Biên khảo Huỳnh Tâm*”

⌚ **07/11/1994:** Ngài Giáo sư Gustave Meillon, Chuởng quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu quy Tiên vào lúc 12 giờ trưa tại Paris 5, hưởng thọ 79 tuổi.

Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu làm lễ an táng tại nghĩa trang Père-Lachaise Paris 20.

Ngài Giáo sư Gustave Meillon để lại cho Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh, bốn tác phẩm rất giá trị:

1. Le Caodaisme.
2. Le Caodaisme “Suite”.
3. Les Messages Spirites.
4. Le Caodaisme I.

Giáo sư Gustave Meillon chuởng quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, buổi đương thời thành lập Thư Viện Cao Đài và Ban Đạo Sứ Cao Đài tại Paris 5 Pháp quốc.

Ngài Chuởng quản Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, tiếp tục nhận sự truyền dạy của Đức Hộ Pháp Phạm Công Tắc, nhằm bảo vệ di sản của Đạo ở Hải ngoại và giữ gìn Chơn Truyền Chánh Pháp Hội Thánh Ngoại Cao Đài Âu Châu từ 1928 – 1994.

Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, phổ truyền Đức tin vào các Đại học đường, Thư Viện Cao Đài phát triển được nhiều nơi, Ban Đạo Sứ Cao Đài.

Những thành tựu từ năm 1975 – 1994.

- 56 Biên khảo tác phẩm mới.
- 10 Thành viên Truyền Giảng.
- 10 Học giả.
- 17 Nhà biên khảo Lịch sử và Thần học Cao Đài.
- 1 Ban Bảo Thủ Chơn Truyền
- 1 Phổ độ

Thực hiện nhiều chương trình thần học, ấn loát, phát hành, truyền thông và loan tải, trải qua hai thập niên “1975 – 1995”.

Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu vẫn thầm lặng nhưng hóa hiện thành truyền giảng trong định huệ của nhân loại và tạo được một công nghiệp Đạo tương đối:

1. Ban Đạo Sứ Cao Đài.
2. Thư Viện Cao Đài.
3. Giáo đoàn 10 học giả và 8 giáo sư đại học.
4. Xuất bản 7 tác phẩm, lịch sử, thần học, văn học.
5. 250 tác phẩm chưa ấn loát.
6. 1 Nhà in cỡ nhỏ.
7. 56 bản thảo chưa công bố.
8. Bảo trợ 17 Tiến sĩ thần học, lịch sử và nhân văn.
9. Bảo trợ trên 4 tác phẩm văn học Cao Đài.
10. 47 buổi truyền giảng.

⌚ 10/11/1994: Những sinh hoạt của Hội Thánh Ngoại

Giáo Cao Đài Âu Châu sau ngày Giáo sư Gustave Meillon quy Tiên.

Hội Thánh Ngoại Giáo hội thảo tổng kết tình hình và đồng thuận chương trình truyền giáo chung:

1. Bản sắc và đặc thù Tôn giáo thế giới.
2. Chức năng truyền giáo thế giới.
3. Nhiệm vụ Thư Viện và Ban Đạo Sứ Cao Đài.

BẢN SẮC & ĐẶC THÙ TÔN GIÁO THẾ GIỚI

Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ Tòa Thánh Tây Ninh và Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu, liên giao Tôn giáo Thới giới.

Chiếu theo những Đại Hội Tôn Giáo Quốc Tế từ 1928 – 1994 đã từng tuyên bố:

“Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ là tinh thần chung của mọi Tôn giáo. Đạo Cao Đài là phát ngôn viên chính truyền của chân lý hợp nhất.”

Các đức tin hãy tìm đến những điểm đồng thuận trên căn bản công bình chung”.

Ban Đạo Sứ Cao Đài lập bản công bố danh sách 45 Tôn giáo hiện hữu đang phổ truyền khắp nơi trên thế giới đồng liên giao với Đạo Cao Đài:

1. Athéisme
2. Afroamér
3. Anglicanisme
4. Ba ha'i
5. Baotisme
6. Baptisme

7. Bouddhisme
8. Cao Đài
9. Calvinisme
10. Catholique
11. Cglise de Dieu
12. Ch'Ondogyo
13. Chrétien Autres
14. Christianisme
15. Congréationel
16. Confucianisme
17. Croyanees
18. Culte Cargo
19. Druse
20. Hindouisme
21. Église de L'Union
22. Luthéranisme
23. Luthérien / Evang
24. Maronite
25. Méthodisme
26. Mormon
27. Musulman
28. Presbyterianisme
29. Protestantisme / Autres
30. Protestantisme
31. Judáisme
32. Foikore Chinois
33. Orthodore

34. Orthodox / Bulg
35. Islam
36. Réformé
37. Shinto
38. Séculaire
39. Sikh
40. Spiritisme
41. Taoïsme
42. Traditionalisme
43. Vandon
44. Uniate
45. Wonbu Lgyo

Trên thế giới có 205 Quốc gia, 500 ngôn ngữ, 45 Tôn giáo đồng chân lý Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ “Cao Đài” Tòa Thánh Tây Ninh.

Cùng hướng đến Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ và công nhận khả lực Pháp nhân bao quát Đức tin như Kinh Thiên Đạo & Thế Đạo, Tân luật, Pháp Chánh Truyền, Đạo luật, Thánh Ngôn, Giáo lý v.v...

Tòa Thánh Tây Ninh và Thánh địa là thủ đô của Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ, Thủ đô Đạo Cao Đài rộng hơn 4 Thánh Địa trên thế giới, Đức tin Cao Đài với Bộ Đạo 3.000.000 Tín đồ, Tôn giáo thứ 9 về Bộ Đạo thế giới và có trên 32 hệ thống truyền giáo.

BẢN THỐNG KÊ QUỐC GIA TỶ LỆ TÍN NGƯỠNG

AFGHANISTAN:

- Musulman “Sunni” 74

- Musulman “*Shi'a*” 15

AFRIQUE du Sud:

- Christianisme 77
- Croyancees Trad 20
- Hindouisme 2
- Islam 1

ALBANNIE:

- Islam 21
- Christianisme 5

ALGERIE:

- Musulman “*Sunni*” 99

ALLEMANGNE:

- Protestantisme 47
- Catholique Romain 36
- Islam 2

ANDORRE:

- Catholique 100

ANGLETERRE:

- Anglicanisme 57
- Protestantisme 15
- Catholique 13
- Islam 1
- Judaisme 1

ANGOLA:

- Christianisme 90
- Croyancees Trad 9

ANTIGUA & BAR BUDA:

- Anglicanisme 45
- Protestantisme 42
- Catholique 10

ANTILLES:

- Catholique 84
- Protestantisme 12

Arabie:

- Musulman 99

Argentine:

- Catholique 93
- Protestantisme 2
- Judaïsme 1

Aruba:

- Catholique 89

Australie:

- Anglicanisme 26
- Catholique 26
- Protestantisme 6

Australie:

- Orthodoxe 6
- Eglise de l'Union 5
- Presbyterianisme 4
- Méthodisme 3

Autriche:

- Catholique 84

- Protestantisme 6

- Athéisme 6

Bahamas:

- Protestantisme 55

- Anglicanisme 20

- Catholique 19

Bahrein:

- Musulman “Shia” 50

- Musulman “Sunni” 41

- Christ 7

- Hindouisme 2

Bangladesh:

- Islam 87

- Hindouisme 12

Belgique:

- Catholique 90

- Séculaire 7

- Islam 3

Belize:

- Catholique 62

- Anglicanisme 12

- Croyancees 3

- Bahai 1

Benin:

- Croyancees 61

- Catholique 19

- Islam 15

Bermudes:

- Anglicanisme 37
- Méthodisme 17
- Catholique 14

Bhoutan:

- Bouddhisme 70
- Hindouisme 25

Birmanie:

- Bouddhisme 89
- Christianisme 5
- Islam 4

Bolivie:

- Catholique 92

Botswana:

- Croyances 50
- Christiannisme 50

Bresil:

- Catholique 88
- Protestantisme 6
- Afro-Amér, Spirit 2
- Spiritite 2
- Athéisme 1

Brunei:

- Islam 63
- Bouddhisme 14

- Christianisme 10

Bulgarie:

- Athéisme 65
- Orthodoxe “Bulg” 27
- Islam 7

Burkina.Faso:

- Croyancees 45
- Islam 43
- Christianisme 12

BURUNDI:

- Catholique 78
- Croyanes 13
- Protestanisme 5

CAMBODGE:

- Bouddhisme 88

CAMEROUN:

- Catholique 35
- Islam 22
- Croyancees Trad 22
- Protestanisme 18

CANADA:

- Catholique 47
- Protestanisme 29
- Anglicanisme 10
- Orthodoxe 1
- Judaïsme 1

CAP-VERT:

- Catholique 98
- Protestanisme 2

CRI-LANKA:

- Bouddhisme 69
- Hindounisme 15
- Islam 8
- Christianisme 7

CHILI:

- Catholique 81

CHINE:

- Folkore Chinois 20
- Bouddhisme 6
- Islam 2

CHYPRE:

- Orthodoxe “Grec” 73
- Islam 23

COLOMBIE:

- Catholique 95

CONGO:

- Catholique 54
- Protestantisme 24
- Croyancees “Trad” 19
- Islam 3

COREE du Nord:

- Athéisme 68

- Croyancees “*Trad*” 16

- Ch’Ondogyo 14

COREE du Sud:

- Bouddhisme 36

- Confucianisme 24

- Protestantisme 23

- Catholique 5

- Wonbulgyo 3

- Ch’Ondogyo 2

COSTA RICA:

- Catholique 88

COTE D’IVDIRE:

- Croyancees “*Trad*” 60

- Islam 20

- Catholique 15

- Protestantisme 5

CUBA:

- Catholique 40

BENIN:

- Croyancees “*Trad*” 61

- Catholique 19

- Islam 15

DANEMARK:

- Luthérien, Evang 91

- Chrétien, Autres 2

DJIBOUTI:

- Musulman “Sunni” 94

- Christianisme 6

DOMINIQUE:

- Catholique Romain 77

EGYPTE:

- Musulman “Sunni” 94

EMIRATS ARABES UNIS:

- Musulman “Sunni” 80

- Musulman “Shi'a” 14

EQUATEUR:

- Catholique 94

ESPAGNE:

- Catholique 96

ETATS UNIS:

- Protestantisme 49

- Catholique 30

- Chrétien “Autres” 4

- Judaïsme 3

- Angdicanisme 2

- Orthodoxe 2

- Islam 2

- Mormon 1

ETHIOPIE:

- Orthodoxe “Eth” 45

- Musulman “Sunni” 35

- Croyancees “Trad” 11

FINLANDE:

- Luthérien, Evang 89

FRANCE:

- Catholique 77
- Islam 3

GABON:

- Catholique 65
- Protestantisme 19

GAMBIE:

- Islam 95

GHANA:

- Christinaisme 63
- Croyancees “Trad” 21
- Islam 16

GRAND BRETAGNE:

- Anglicanisme 57
- Protestantisme 15
- Catholique 13
- Chretien “Autres” 2
- Islam 1
- Judasme 1

GRECE:

- Orthodoxe 98
- Islam

GRENADA:

- Catholique 64

- Anglicanisme 21

SAINT-VINCENT:

- Anglicanisme 36
- Méthodisme 20
- Catholique 19
- Croyancees “*Trad*” 2
- Ba ha’i 1

GROENLAND:

- Luthérien, Evang 98

GUADELOUPE:

- Catholique 91

GUAM:

- Catholique “*Romain*” 80
- Protestanisme 16
- Ba ha’i 1

GUATEMALA:

- Catholique 75
- Protestanisme 25

GUINEE:

- Islam 85
- Croyancees 5

GUINEE-BISSAU:

- Croyancees “*Trad*” 65
- Islam 30
- Christinaisme 5

GUINEE-EQUATORIALE:

- Catholique 82

GUGANE:

- Hindouisme 37
- Protestantisme 16
- Anglicanisme 14
- Islam 9

GUYANE FRANCAISE:

- Catholique 74

HAITI:

- Catholique 80
- Baptisme 10
- Vandou 10

HAUTE VDTA (BURKINA F):

- Croyancees “*Trad*” 45
- Islam 43

HOLLANDE (PAYS-BAS):

- Catholique 36
- Réformé Holl 19
- Réformé 8

HONDURAS:

- Catholique 94

HONGKONG:

- Bouddhisme 74
- Christinnisme 8

HONGRIE:

- Catolique 49

- Calvinisme 19
- Luthéranisme 5
- Uniate 5
- Judaïsme 1

ILE MAURICE:

- Hindousme 53
- Catholique 25
- Islam 13

ILES CAIMAN:

- Presbytérianisme 36
- Eglise de Dieu 24

ILES des AMIS:

- Presbytérianisme 36
- Eglise de Dieu 30

ILES FIDJI:

- Christianisme 53
- Hindousme 38
- Islam 8

ILES MALDIVES:

- Musulman “*Sunni*” 100

ILES MALOUINES:

- Anglicanisme 50

ILES SALOMON:

- Protestanisme 41
- Anglicanisme 33
- Catholique 19

- Croyances 4

- Culte Cargo 3

ILES SEYCHELLES:

- Catholique 90

- Anglicanisme 8

ILES TUVALU:

- Congrégationel 97

ILES VIERGES ANGLAISES:

- Méthodisme 46

- Anglicanisme 21

ILES VIERGES “EU”:

- Protestantisme 46

- Catholique 34

INDE:

- Hindouisme 83

- Islam 11

- Christianisme 2

- Sikh 2

- Bouddhisme 2

INDONESIE:

- Islam 87

- Protestantisme 6

- Catholique 3

- Hindouisme 2

- Bouddhisme 1

IRAK:

- Musulman “*Sunni*” 62
- Musulman “*Shi'a*” 35
- Chrétien 3

IRAN:

- Musulman “*Sunni*” 91
- Musulman “*Shi'a*” 8
- Baha'i 1

IRLANDE:

- Catholique 93
- Anglicanisme 4

ISLAMDE:

- Luthéranisme 93

ISRAEL:

- Judaïsme 82
- Islam 13
- Christinanisme 2

ITALIE:

- Catholique 83
- Athéisme 3

JAMAIQUE:

- Protestanisme 48
- Anglicanisme 7
- Catholique 5

JAPON:

- Shinto, Bouddhisme 87
- Christianisme

JORDANIE:

- Musulman 93

CAMBODGE:

- Bouddhisme 88

KENYA:

- Catholique 26
- Protestanisme 19
- Croyancees 19
- Chrétien 7
- Islam 6

KIRIBATI:

- Catholique 53
- Congréationel 40
- Bahá'í 5

KOWEIT:

- Musulman “Sunni” 45
- Musulman “Shia” 30
- Islam 10

LA BARBADE:

- Anglicanisme 40
- Protestantisme 25
- Catholique 4

LAOS:

- Bouddhisme 58
- Croyancees 34

LA RENNION:

- Catholique 90

LESOTHO:

- Catholique 44
- Protestantisme 30

LIBAN:

- Musulman “*Shi'a*” 32
- Maronite 24
- Musulman “*Sunni*” 21
- Druse 7

LIBERIE:

- Christianisme 68
- Traditionalisme 18
- Islam 14

LIBYE:

- Musulman 97

LIECHTENSTEIN:

- Catholique 87
- Protestanisme 9

LUXEMBOURG:

- Catholique 93

MACAO:

- Bouddhisme 45
- Catholique 6

MADAGASCAR:

- Croyances “*Trad*” 47
- Catholique 28

- Protestantisme 22

- Islam 3

MALAISIE:

- Islam 53

- Bouddhisme 17

- Folkore “*Chinois*” 12

- Hindouisme 7

- Christianisme 6

MALAWI:

- Christianisme 65

- Croyancees “*Trad*” 19

- Islam 16

MALI:

- Islam 90

- Croyancees 9

- Christianisme 1

MALTE & GOZO:

- Catholique 97

MAROC:

- Musulman “*Sunni*” 99

MARTINIQUE:

- Catholique 88

MAURITANIE:

- Musulman 99

MEXIQUE:

- Catholique 93

- Protestanisme 3

MONACO:

- Catholique 90

MONGOLIE:

- Athéisme 65

- Croyances “*Trad*” 31

MOZAMBIQUE:

- Croyances “*Trad*” 48

- Catholique 31

- Islam 13

MYANMAR (BIRMANIE):

- Bouddhisme 89

- Christianisme 5

- Islam 4

NAMIBIE:

- luthéranisme 51

- Catholique 20

NAURU:

- Congréationel 54

NEPAL:

- Hindouisme 89

- Bouddhisme 5

- Islam 3

NICARAGUA:

- Catholique 88

NIGER:

- Musulman 80

- Croyancees 20

NIGERIA:

- Islam 45

- Protestantisme 25

- Catholique 12

- Christianisme 11

- Croyancees 6

NORVEGE:

- Luthérien 88

NOUVELLE, CALEDONIE:

- Catholique 72

- Protestantisme 16

- Islam 4

NOUVELLE, HEBIDES:

- Presbyté 37

- Anglicanisme 15

- Catholique 15

- Culte Cargo 11

- Croyancees “Trad” 5

NOUVELLE, ZELANDE:

- Anglicanisme 24

- Presbyté 18

- Catholique 15

- Méthodisme 5

OMAN:

- Anglicanisme 24

- Presbyté 18

- Catholique 17

- Méthodisme 3

UGANDA:

- Catholique 49

- Anglicanisme 26

- Croyances 13

- Musulam “*Sunni*” 7

PAKISTAN:

- Musulam “*Sunni*” 77

- Musulam “*Shia*” 20

PANAMA:

- Catholique 84

PAPOUASIE:

- Protestantisme 58

- Catholique 33

- Croyances 3

- Culte Cargo 2

- Baha’i 1

PARAQUAY:

- Catholique 96

PAYS-BAS:

- Catholique 36

- Réformé, Holl 19

- Réforme 8

PEROU:

- Catholique 92

PHILIPPINES:

- Catholique 84
- Anglicanisme 6
- Protestantisme 4
- Islam 4

POLOGNE:

- Catholique 95

POLYNESIE:

- Protestanisme 47
- Catholique 39
- Morno 5

PORTO RICO:

- Catholique 85

PORTUGAL:

- Catholique 95

QATAR:

- Musulam “*Munni*” 93

RDA:

- Protestantisme 47
- Catholique 7

REP-CENTRALAFRICAINE:

- Islam 14
- Croyances 12

REP-DOMINICAINE:

- Catholique 92

AFA:

- Protestantisme 47
- Catholique 44
- Islam 2
- Chrétien 2

RHODESIE-ZIMBAWE:

- Chritien 58
- Croyancees 41

ROUMANIE:

- Orthodoxe “Rom” 70
- Orthodoxe “Grec” 10
- Athéisme 7

ROYAUME-UNI:

- Anglicanisme 57
- Protestantisme 15
- Catholique 13
- Chrétien 2
- Islam 1
- Judaïsme 1

RUSSIE (UNION SOVIET):

- Orthodoxe 32
- Islam 12
- Protestanisme 3
- Catholique 2
- Judaïsme 1

RWANDA:

- Catholique 65
- Croyancees “*Trad*” 17
- Protestanisme 9
- Islam 9

SAHARA OCCIDENTAL:

- Islam 100

SAINT CHRISTIPHER:

- Anglicanisme 36
- Méthodixe 32
- Catholique 11
- Protestantisme 8

SAINT LUCIE:

- Catholique 90

SAINT MARIN:

- Catholique 95

SAINT VINCENT:

- Anglicanisme 36
- Méthodisme 20
- Catholique 19
- Croyancees “*Trad*” 12
- Bahá’í 1

SALVADOR:

- Catholique 93

SAMOA-AMERICAINES:

- Congréationel 56

SAMOA-OCCIDENTALES:

- Congrégationel 47
- Catholique 22
- Méthodisme 16
- Baháí 2

SAO TOME:

- Catholique 83
- Protestansme 17

SENEGAL:

- Musulam 91
- Christianisme 6
- Croyancees “*Trad*” 3

SIERRA LEONE:

- Croyancees “*Trad*” 52
- Musulam “*Sunni*” 39

SINGAPOUR:

- Bouddhisme 28
- Christitanisme 19
- Islam 16
- Taoisme 13
- Hindouisme 5

SOMALIE:

- Musulam “*Sunni*” 100

SOUADA:

- Musulam “*Sunni*” 73
- Croyancees “*Trad*” 17

- Christianisme 9

SRILANKA:

- Bouddhisme 69
- Hindouisme 15
- Islam 8
- Christitanisme 7

SUS OUST (Namibie):

- Luthéranisme 51
- Catholique 20

SUEDE:

- Luthéranisme 89

SUISSE:

- Catholique 48
- Protestanisme 44

SURINAM:

- Hindouisme 27
- Catholique 23
- Islam 20
- Protestanisme 19

SWAZILAND:

- Christianisme 76
- Croyancees “Trad” 21

SYRIE:

- Musulam “Sunni” 74
- Islam 16
- Christianisme 9

TAIWAN:

- Folkore Chinoie 49
- Bouddhisme 43
- Christianisme 7

TANZANIE:

- Christianisme 34
- Islam 33
- Croyancees 33

TCHAD:

- Islam 44
- Christianisme 33
- Croyancees “*Trad*” 23

TCHECOSLOVAQUIE:

- Catholique 66
- Athéisme 20
- Protestannisme 4

THALANDE:

- Bouddhisme 95
- Islam 4
- Christianisme 1

TOGO:

- Croyancees 59
- Catholique 22
- Musulam “*Sunni*” 12

TONGO:

- Wesleyan “*Libre*” 43

- Catholique 16

- Baha'i 3

TRINITE & TOBOGO:

- Catholique 33

- Hindouisme 24

- Anglicanisme 14

- Prostestanisme 13

TUNISIE:

- Musulam "Sunni" 99

TURQUIE:

- Musulam "Sunni" 99

UNION & SOUIETIQUE:

- Orthodoxe 32

- Islam 12

- Prostestanisme 3

- Catholique 2

- Judaïsme 1

URUGUAY:

- Catholique 66

- Prostestanisme 2

- Judaïsme 2

VANUATU:

- Presbytériansme 37

- Anglicanisme 15

- Catholique 15

- Culte Cargo 11

- Croyances “*Trad*” 5

VENEZUDA:

- Catholique 92

VIET NAM:

- Bouddhisme 55
- Catholique 7
- Cao Đài 3

YEMEN:

- Musulam “*Sunni*” 56
- Musulam “*Shi'a*” 44

YOUUGOSLAVIE:

- Orthodoxe 35
- Catholique 26
- Athéisme 17
- Chrétien 11
- Islam 10

ZAIRE:

- Catholique 48
- Protestantisme 29
- Chrétien 17
- Croyances “*Trad*” 4

ZAMBIE:

- Chrétien 72
- Croyances “*Trad*” 27

ZIMBABWE:

- Chrétien 58

▫ Croyances 41

ĐẠO SỰ ĐỨC TIN MỚI

⌚ **27/10/1994:** Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu quyết định thành lập Thư Viện Cao Đài tại 15 rue Lazare Carnot 93310 Le Pré St Gervais France, nhằm mục đích liên giao cộng đồng thế giới. Ban Đạo Sứ Cao Đài Âu Châu trực tiếp truyền giáo và xuất bản. Thư Viện Cao Đài phát hành những tác phẩm của Đạo, mọi sinh hoạt của. Thư viện và Ban Đạo Sứ với tư cách tự trị và Hội Thánh Ngoại Giáo Cao Đài Âu Châu gìn giữ Chơn Truyền Chánh Pháp, bảo trợ chương trình truyền giáo, và chúng tôi đã thực hiện những Website:

- **HTTP://huynhtam.free.fr,**
- **HTTP://caodaityv.free.fr,**
- **HTTP://caodaisu.tn.free.fr,**
- **HTTP://caodaifrenvn.free.fr,**
- **HTTP://goken.free.fr,**
- **HTTP://gokeno1.free.fr,**
- **HTTP://tamh.free.fr,**
- **HTTP://perso.wanadoo.fr/charite,**

TÒA THÁNH NGOẠI GIÁO
CAO ĐÀI
BIÊN KHẨO — HUỲNH TÂM